

**ZÁKLADNÍ TENDENCE
DEMOGRAFICKÉHO,
SOCIÁLNÍHO
A EKONOMICKÉHO VÝVOJE
LIBERECKÉHO KRAJE - 2016**

Obsah

1. Demografický vývoj.....	5
2. Sociální vývoj.....	18
3. Ekonomický vývoj.....	41
4. Životní prostředí.....	67
Tabulková příloha.....	73
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	74
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	75
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	76
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	77
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2000–2015.....	78
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – demografický vývoj.....	80
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj.....	81
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj.....	84
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí.....	86
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2010 a 2015.....	87

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Zkratka p. b. označuje procentní body. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 8. 2017. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

1. Demografický vývoj

1.1 Sídelní struktura

Kraj vykazuje nadprůměrnou, mezi ostatními regiony šestou nejvyšší, hustotu zalidnění.

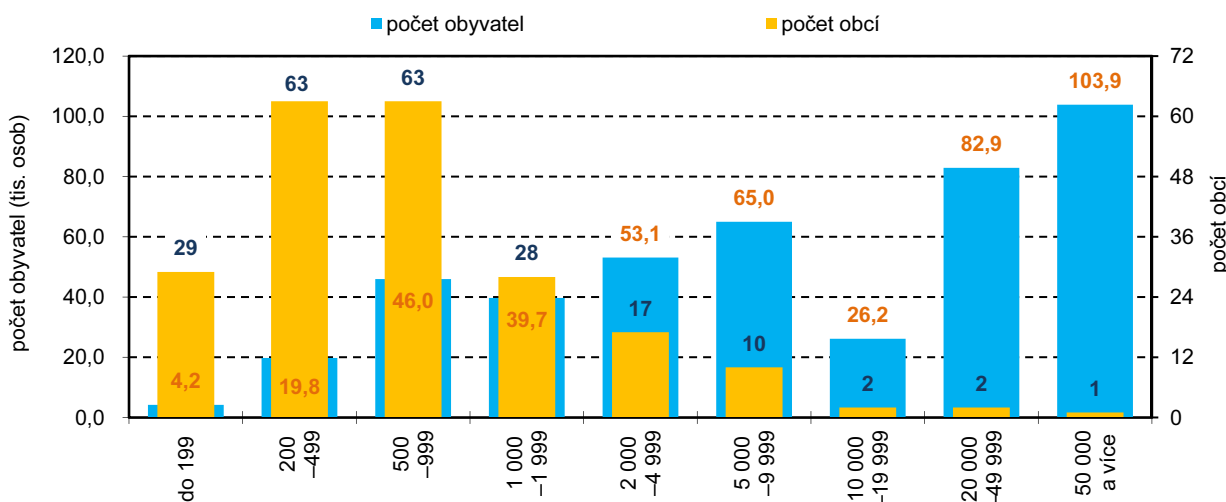
Liberecký kraj svojí rozlohou 3 163 km² představuje 4,0 % rozlohy České republiky a je tak po Hlavním městě Praze druhým nejmenším krajem. Téměř stejnou měrou, tj. 4,2 % (440 636 obyvatel k 31. 12. 2016) se náš region podílí také na populaci České republiky (10 578 820 obyvatel k 31. 12. 2016). Méně obyvatel žije jen v Karlovarském kraji (296 749 osob). Hustota zalidnění je však v našem kraji nadprůměrná (139,3 obyvatel na 1 km², v ČR je to 134,1 obyvatel) a v mezikrajském srovnání šestá nejvyšší. Mezi okresy kraje vystupuje co do počtu obyvatel na km² okres Jablonec nad Nisou (224,1 osob), který se v celorepublikovém meziokresním žebříčku (tj. mezi 77 okresy) hustoty zalidnění umístil dokonce na 12. nejvyšší pozici. Zcela opačnou situaci je možné sledovat v okrese Česká Lípa, kde na 1 km² připadá pouze 96,0 obyvatel (46. místo meziokresního srovnání).

Počet obcí v kraji je stabilní, navýšil se počet městysů.

Sídelní strukturu kraje tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně), 215 obcí (jejich počet se nezměnil od roku 2005), z toho 39 měst a 4 městyse (Holany, Zásada, Libštát a Zdislava). Jako zatím poslední získala status městyse 19. 10. 2016 obec Zdislava.

V uvedených městech k 31. 12. 2016 žilo celkem 340 944 obyvatel, tedy 77,4 % populace kraje. Podíl městského obyvatelstva však od roku 2006 nepřetržitě klesá (ze 78,7 %). Nejlidnatějším městem byl ke konci roku 2016 krajský Liberec se 103 853 obyvateli, naopak nejmenším městem byla Osečná (1 121 obyvatel). Populaci městysů tvořilo 2 630 osob, tj. 0,6 % krajského počtu obyvatel a ve zbývajících 172 obcích pak žilo 97 062 osob, tj. 22,0 % populace.

Graf 1.1 Sídelní struktura Libereckého kraje k 31. 12. 2016

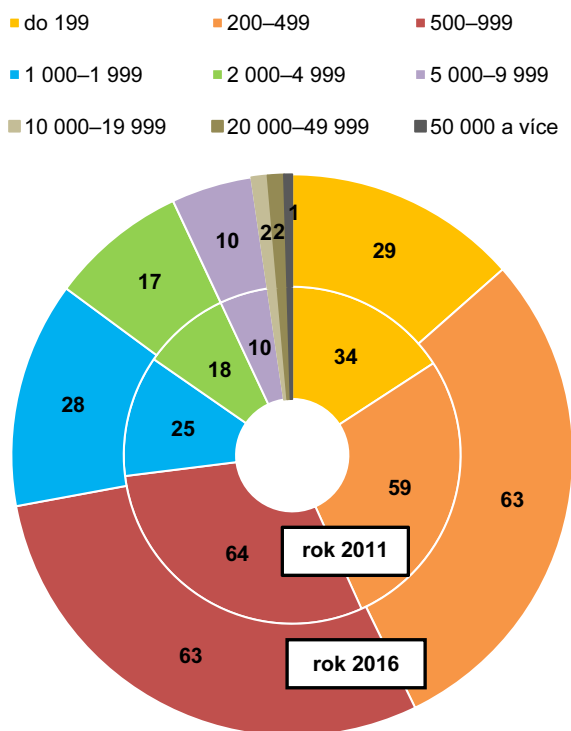
Z hlediska četnosti převažují v kraji malé obce do 1 000 obyvatel. Nejlidnatější je však krajský Liberec.

Z hlediska velikostních skupin byly nejpočetněji zastoupeny obce s 200–499 a 500–999 obyvateli (shodně po 63 obcích), v těchto obcích však v úhrnu žilo necelých 15 % krajské populace. Nejvíce obyvatel se vedle krajského města (23,6 % obyvatel kraje) nacházelo také v České Lípě a Jablonci nad Nisou tedy v obcích s 20 000–49 999 obyvateli (82 903 osob, tj. 18,8 %).

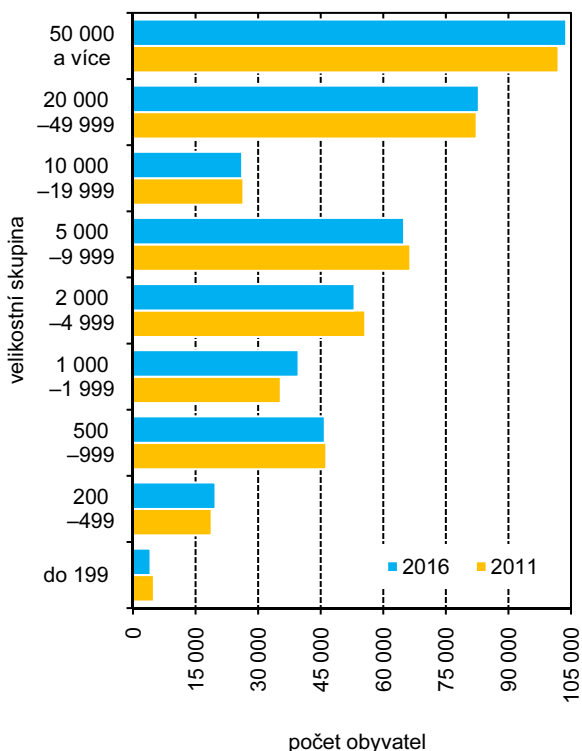
Úbytek populace „hlásí“ především malé obce do 199 obyvatel.

Porovnáme-li počet obyvatel v jednotlivých velikostních skupinách obcí v roce 2011 a 2016, je patrné, že v 5 skupinách byl zaznamenán úbytek obyvatel. Nejvýraznější pokles vykázaly malé obce do 199 obyvatel (-16,1 %). Ve zbývajících 4 skupinách se počet obyvatel v posledních šesti letech navýšil – o 12,0 % v obcích s 1 000–1 999 obyvateli, o 4,9 % v obcích s 200–499 obyvateli, o 1,8 % v krajském Liberci a o 0,6 % v obcích s 20 000–49 999 obyvateli.

Graf 1.2 Struktura obcí podle počtu obyvatel k 31. 12. 2011 a 2016

Graf 1.3 Počet obyvatel podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2011 a 2016

1.2 Vývoj počtu obyvatel a věková struktura

Přírůstek obyvatel v roce 2016 vyšší měrou ovlivnila kladná přirozená měna.

K 31. 12. 2016 v Libereckém kraji žilo 440 636 obyvatel, z toho 50,9 % představovaly ženy. V průběhu 12 předchozích měsíců se počet obyvatel zvýšil o 997 osob. Z téměř 58 % se na přírůstku populace podílela přirozená měna (v kraji se živě narodilo o 575 osob více, než jich zemřelo), zásluhou stěhování se počet obyvatel kraje navýšil o 422 osob.

Nejvíce obyvatel kraj získal v roce 2008, a to především zásluhou stěhování.

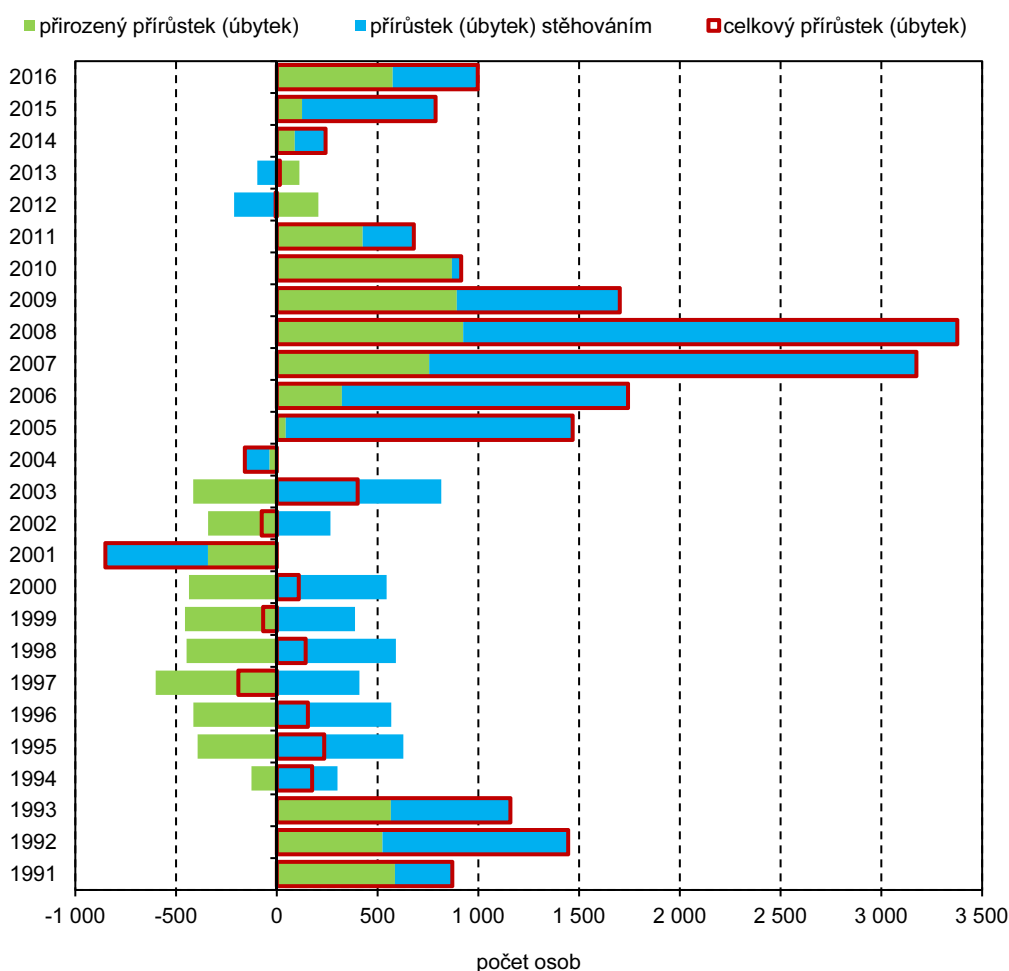
Počet obyvatel se v našem kraji každoročně (s výjimkou roku 2012) zvyšuje od roku 2005. Nejvyšší přírůstek populace kraje zaznamenala v roce 2007 (o 3 174 osob) a 2008 (o 3 377 osob). V roce 2009 se však přírůstek poměrně významně snížil a tento trend se opakoval ještě v následujících třech letech, tj. až do roku 2012, kdy kraj poprvé od roku 2005 zaznamenal meziroční nepatrný pokles počtu obyvatel. Ten způsobil jednak pokles přirozeného přírůstku, ale především záporné migrační saldo. Od roku 2013 je (i přes úbytek obyvatel stěhování v tomto roce) již možné sledovat pravidelný a rostoucí celkový přírůstek obyvatel regionu.

Populace kraje se navyšuje především díky migraci.

Zatímco v letech 2005 až 2008 a 2014 a 2015 přispíval k celkovému nárůstu populace větší měrou migrační přírůstek, v letech 2009 až 2011 a v roce 2016 vykazovala vyšší kladné hodnoty přirozená měna. Pouze v letech 2012 a 2013 byl přírůstek počtu obyvatel v kraji zajištěn zcela přirozeným přírůstkem. Poměrně vyrovnaných hodnot pak oba demografické přírůstky dosáhly v roce 2009 (migrační přírůstek 809 osob, přirozený přírůstek 893 osob) a dále v roce 2016 (migrační přírůstek 422 osob, přirozený přírůstek 575 osob).

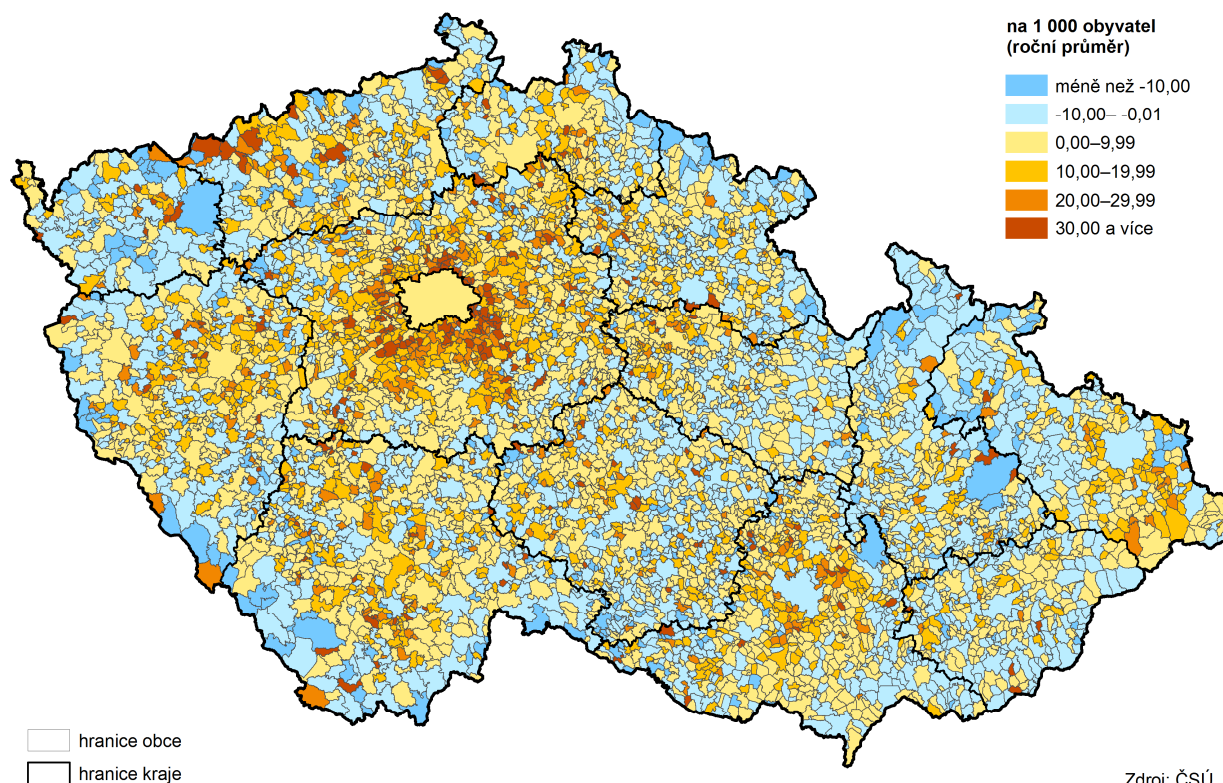
Graf 1.4 Pohyb obyvatel v Libereckém kraji v letech 1991–2016

Klíčový vliv na populaci regionu má pak zahraniční stěhování.

Zájem o stěhování do Libereckého kraje dlouhodobě ovlivňuje zvyšování počtu obyvatel kraje. Přírůstky stěhování z let 2005 až 2016 zcela způsobila zahraniční migrace, zatímco saldo vnitřního stěhování dosahovalo po celou dobu záporných hodnot. Příchod hospodářské recese a tudíž následující nepříznivý vývoj ekonomiky však úroveň zahraničního stěhování velmi významně ovlivnil. Přestože zahraniční migrace i po roce 2008 dosahovala kladných hodnot, intenzita jejich přírůstků se zásadně snížila. Zatímco tedy v letech 2007 a 2008 získal náš kraj zahraničním stěhování 2 718, resp. 2 814 obyvatel, v roce 2013 to bylo jen 138 obyvatel. Podobně nízké zahraniční migrační přírůstky byly vykazány ještě v roce 2012 (183 obyvatel) a 2010 (177 obyvatel). V posledních třech letech se však migrační aktivita znovu postupně zvyšuje.

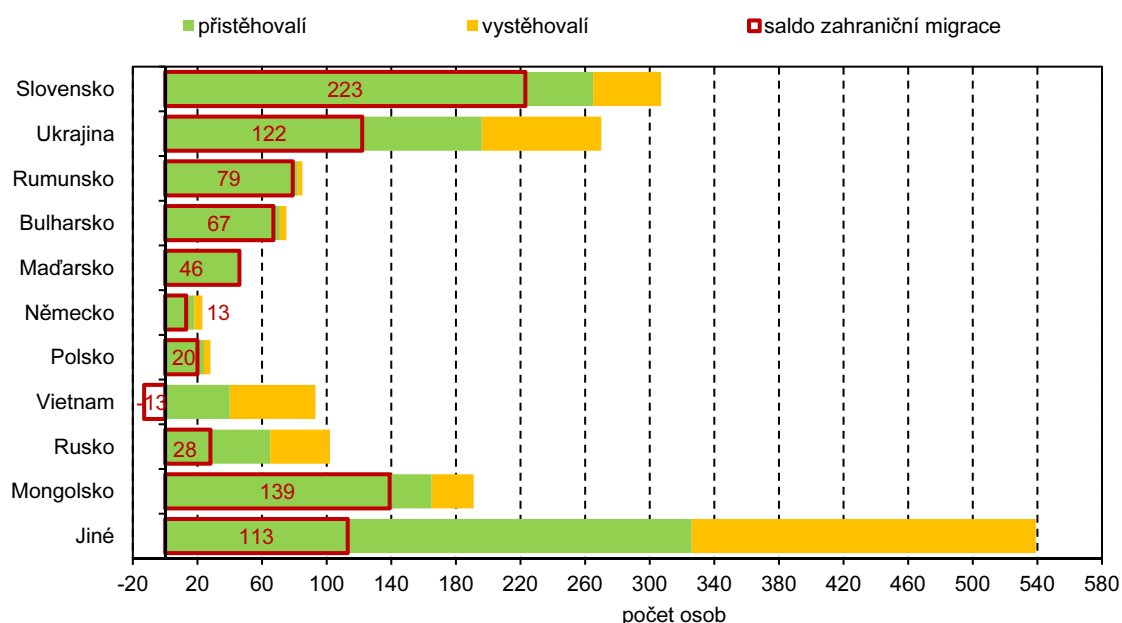
Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v obcích v letech 2011 až 2016

V roce 2016 dosažené kladné zahraniční saldo stěhování Slováků, Mongolů a Ukrajinců.

Nejvyšší kladné saldo zahraničního stěhování měl v roce 2016 Liberecký kraj s osobami se Slovenskou národností (+223 osob). Dalších 139 obyvatel kraj získal stěhováním s Mongolskem a 122 obyvatel stěhováním s Ukrajinou. V případě stěhování osob s vietnamským občanstvím naopak region 13 obyvatel ztratil.

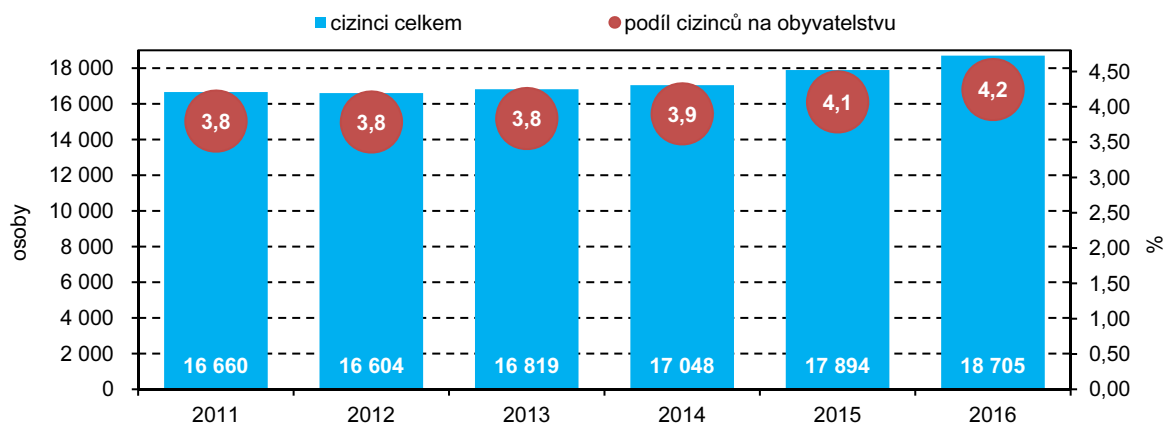
Graf 1.5 Zahraniční migrace podle státního občanství v Libereckém kraji v roce 2016

V kraji žije nejvíce cizinců za posledních 20 let.

Počet cizinců (bez azylantů) se v kraji v roce 2016 meziročně navýšil o 811 osob (o 4,5 %). Od roku 2001 se počet cizinců nejprve významně zvyšoval, a to až do zlomového roku 2008. V následujících čtyřech letech dochází k pozvolnému snižování jejich počtu. Od roku 2013 cizinců v kraji opět přibývá. Ke konci roku 2016 tak na území našeho regionu žilo 18 705 cizinců, tedy vůbec nejvíce za posledních 20 let. Podíl cizinců na obyvatelstvu (tj. 4,2 %) zařadil Liberecký kraj v pomyslném mezikrajském srovnání na pátou nejvyšší příčku. Nejvyšší podíl cizinců eviduje Hlavní město Praha (14,4 %) a Karlovarský kraj (6,5 %). S 1,5% podílem žebříček uzavírá kraj Zlínský.

Graf 1.6 Cizinci (bez osob s platným azylem) a jejich podíl na obyvatelstvu v Libereckém kraji

Pozn.: Cizinci s trvalým nebo dlouhodobým (občané EU přechodným) pobytem nad 90 dnů.

Z hlediska státního občanství převažují mezi cizinci Ukrajinci a Slováci.

Z údajů o státním občanství cizinců žijících v našem kraji vyplývá, že 26,3 % představovali Ukrajinci, jejich počty se v posledních třech letech mírně navýšily. Slováci byli zastoupeni 24,4 % a jejich počty rostou od roku 2011. Osoby s vietnamským občanstvím tvořily 10,7 % cizinců, jejich počet mírně poklesl.

1.3 Demografické události

Počet živě narozených druhým rokem roste.

V roce 2016 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 960 dětí, což na 1 000 obyvatel znamená 11,3 dětí. Na začátku posledního desetiletí, tj. v období 2007 až 2009 atakoval počet živě narozených hodnoty z počátku 90. let minulého století a překračoval 5 000 živě narozených ročně. V následujících letech se porodnost vrací pod 5 tis. hranici a zároveň se pravidelně snižuje. V posledních dvou letech je však opět patrný mírný nárůst porodnosti, v roce 2016 se počet živě narozených meziročně navýšil o 5,9 %.

Porodnost v kraji je nadprůměrná a druhá nejvyšší.

Ve srovnání s celorepublikovým průměrem byla porodnost v našem kraji v poslední dekádě (v přepočtu na 1 000 obyvatel) a s výjimkou roku 2014 nadprůměrná. V porovnání s ostatními regiony České republiky byla liberecká porodnost v roce 2016 dokonce druhá nejvyšší. První místo s 11,7 ‰ patřilo Hlavnímu městu Praze, poslední s 9,5 ‰ Karlovarskému kraji.

Na nesezdané páry připadlo 54,2 % živě narozených dětí, meziročně o 0,5 p. b. více.

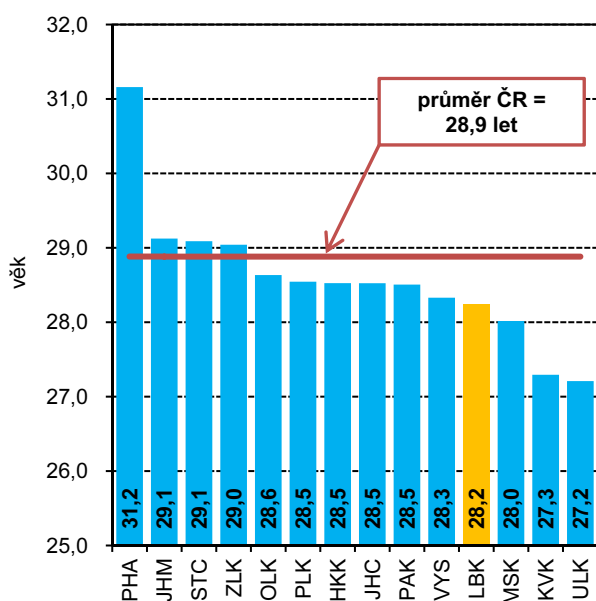
Mezi narozenými dětmi obecně převažují chlapci, což v našem kraji platilo i v roce 2016 (2 557 chlapců a 2 403 dívek). Téměř polovina živě narozených (49,5 %) byla pro rodiče prvním dítětem, 35,4 % druhým a 15,1 % dětí se narodilo jako třetí nebo další dítě. Meziročně vyšší hodnoty dosáhl opět podíl dětí narozených nesezdaným párům, tj. z 53,7 % v roce 2015 na 54,2 % v roce

2016. V porovnání s hodnotou z roku 2007 je to dokonce o 14,0 p. b. více. Liberecký kraj tak patřil k dalším šesti krajům, ve kterých se nemanželským dvojicím narodila většina dětí. V Karlovarském a Ústeckém kraji se mimo manželství narodilo dokonce více než 64 % dětí.

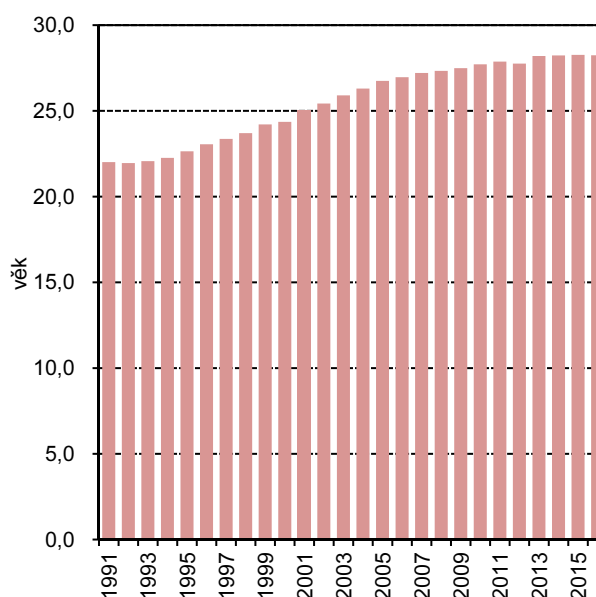
Průměrný věk prvorodiček se v posledních letech ustálil.

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte se od roku 2007 navýšil o 1,0 rok, od roku 1991 o 6,2 let a v roce 2016 dosáhl 28,2 let. Meziročně se tak dokonce nepatrně snížil o 0,02 roku. V posledních čtyřech letech navíc průměrný věk prvorodiček v zásadě již stagnuje.

Graf 1.7 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte podle krajů v roce 2016

Graf 1.8 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v Libereckém kraji

Nejvyšší věk prvorodiček registrují lékaři v Hlavním městě Praze, nejnižší v Ústeckém kraji.

Nejstarší prvorodičky v roce 2016 evidovalo Hlavní město Praha (31,2 let), nejmladší Ústecký kraj (27,2 let). Shodný průměrný věk matky při narození prvního dítěte byl zjištěn v případě čtyř krajů, tj. Plzeňského, Královéhradeckého, Jihočeského a Pardubického (28,5 let). Výše uvedený věk prvorodiček z Libereckého kraje byl v tomto srovnání čtvrtý nejnižší a zároveň o 0,6 roku nižší než republikový průměr 28,9 let.

V roce 2016 se v kraji do sedmi měsíců od sňatku narodilo 27,4 % dětí.

Očekávané narození dítěte není v dnešní době důvodem k uzavření manželství. Tuto skutečnost je možné podložit vývojem demografického ukazatele s názvem předmanželská koncepce. Ten udává, kolik procent živě narozených dětí se narodilo jako první v pořadí vdané matce v nynějším manželství do sedmi měsíců od sňatku. Jinými slovy se jedná o podíl dětí, které jejich rodiče čekali již před svatbou. V roce 2016 tvořil podíl těchto dětí 27,4 %. V porovnání s hodnotou ukazatele za rok 2000 je to však o 16,8 p. b. méně. V posledních letech se však snižující se tendence dosahovaných hodnot tohoto indikátoru v zásadě zastavila, což znamená, že těhotné ženy se vdávají o něco častěji.

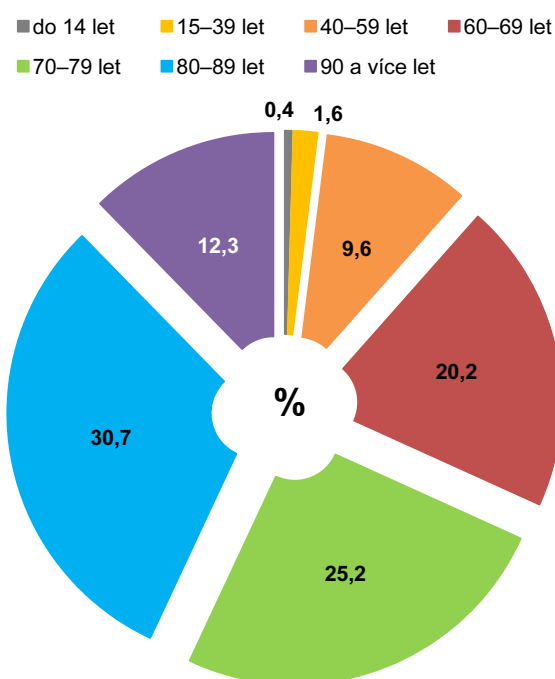
Nejčastěji bylo těhotenství impulsem k uzavření manželství v Karlovarském kraji, opačně tomu bylo v Hlavním městě.

V porovnání s ostatními kraji a průměrem předmanželských koncepcí v úhrnu za Českou republiku (24,8 %) se Liberecký kraj umístil velmi dobře, tj. výše uvedená hodnota byla po Karlovarském kraji (28,2 %) druhá nejvyšší a poměrně výrazně nadprůměrná. Nejmenším důvodem k uzavření manželství bylo těhotenství v Hlavním městě Praze, ve kterém se do sedmi měsíců od uzavření manželství narodilo „pouze“ 22,8 % dětí.

Úmrtnost se meziročně snížila, v porovnání s ostatními regiony byla čtvrtá nejnižší.

V roce 2016 v Libereckém kraji zemřelo 4 385 osob (2 240 mužů, 2 145 žen), tj. meziročně o 173 osob (3,8 %) méně. Krajská hodnota 10,0 zemřelých na 1 000 obyvatel pak byla v rámci mezikrajského srovnání shodně s Jihomoravským krajem čtvrtá nejnižší s tím, že se hrubá míra úmrtnosti pohybovala v rozmezí od 9,5 ‰ (Středočeský kraj) do 11,0 ‰ (Ústecký kraj). Ve struktuře zemřelých z 30,7 % převažovaly osoby ve věku 80–89 let a 25,2 % zemřelých bylo mezi 70–79 lety. Mezi zemřelými však bylo také 13 úmrtí dětí do 1 roku (z toho 12 dětí zemřelo do 28 dnů od narození) a 6 úmrtí dětí ve věku 1–14 let. V úhrnu to pak představovalo 0,4 % zemřelých.

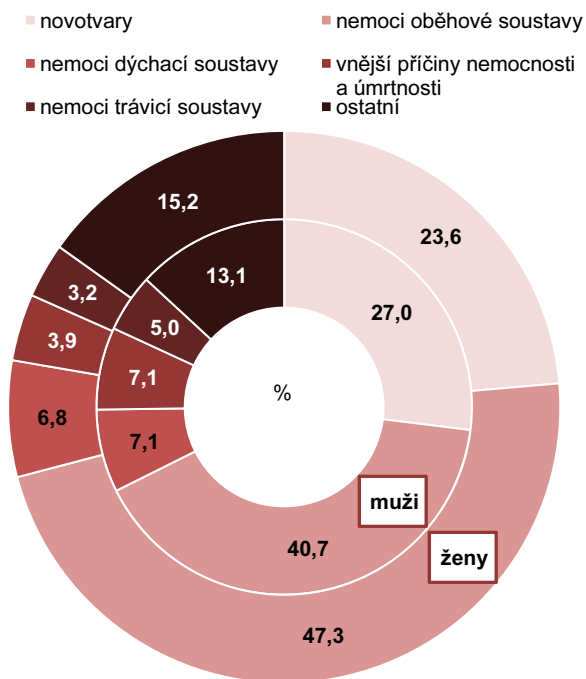
Graf 1.9 Struktura zemřelých podle věkových skupin v Libereckém kraji v roce 2016

Nejčastější příčinou úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy a novotvary, jejich podíl se však pozvolna snižuje.

Struktura zemřelých podle příčiny úmrtí se dlouhodobě nemění. I v roce 2016 způsobily většinu úmrtí nemoci oběhové soustavy (43,9 % zemřelých), nejčastěji se jednalo o ischemické choroby srdeční. V pořadí druhá byla nádorová onemocnění, která byla v roce 2016 příčinou úmrtí u více než čtvrtiny zemřelých. V tomto případě šlo především o zhoubný novotvar průdušky a plic. Třetí nejčastější příčinou pak byly nemoci dýchací soustavy (7,0 %). Během posledních pěti let je však zřejmý pokles podílu nemocí kardiovaskulárního systému i podílu novotvarů, ten klesá již od roku 2011, na úmrtnosti populace kraje. Podíl úmrtí na nemoci dýchací soustavy se v posledních třech letech naopak navyšoval.

Graf 1.10 Struktura zemřelých podle příčiny úmrtí a podle pohlaví v Libereckém kraji v roce 2016

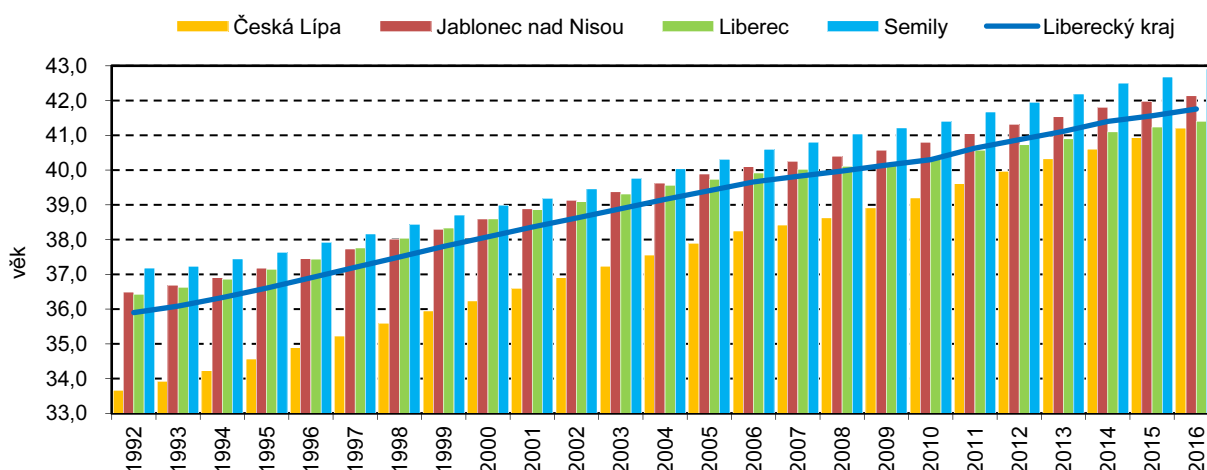
Úmrtí v důsledku nemocí srdce jsou častější na straně žen, nádorová onemocnění na straně mužů.

Pokud jde o jednotlivá pohlaví, nemoci oběhové soustavy byly příčinou úmrtí podstatně častěji u žen (47,3 % úmrtí) než u mužů (40,7 %). Opačný poměr byl zjištěn v případě novotvarů, které byly v roce 2016 příčinou úmrtí u 27,0 % mužů a 23,6 % žen. Úmrtí v důsledku chorob dýchací soustavy byla v našem kraji častější u mužů (7,1 %), u žen tyto nemoci způsobily 6,8 % úmrtí.

Za posledních dvacet let se průměrný věk obyvatel kraje navýšil o 4,6 let.

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje na konci roku 2016 činil 41,8 let (meziročně o 0,2 roku více). V porovnání s průměrným věkem v úhrnu za Českou republiku (42,0 let) je obyvatelstvo našeho kraje o 0,3 roku mladší, ve srovnání s ostatními regiony České republiky je uvedená krajská hodnota třetí nejnižší. Napříč Českou republikou se pak průměrný věk pohyboval v rozmezí od 41,0 let (Středočeský kraj) do 42,7 let (Královéhradecký a Zlínský kraj). Téměř ve všech krajích populace zestárla. Nejvyšší meziroční nárůst průměrného věku zaznamenal Karlovarský kraj (o 0,30 roku), nejnižší Středočeský kraj (o 0,14 roku). Výjimkou bylo Hlavní město Praha, ve kterém hodnota tohoto ukazatele zůstala beze změny. Za uplynulá dvě desetiletí se pak průměrný věk v Libereckém kraji zvýšil o 4,6 roku.

Graf 1.11 Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje a jeho okresů (stav k 31. 12.)

Muži jsou v průměru o 2,8 roku mladší než ženy.

K 31. 12. 2016 ženy představovaly 50,9 % populace Libereckého kraje a jejich průměrný věk dosáhl 43,1 let. Muži byli v průměru o 2,8 roku mladší, když jejich průměrný věk činil 40,3 let. Meziročně se však průměrný věk v případě obou pohlaví navýšil shodně o 0,2 roku. Ženám v celé České republice bylo v průměru 43,4 let, mužům 40,6 let. Průměrný věk v případě žen se mezi kraji pohyboval od 42,2 let (Středočeský kraj) do 44,3 let (Zlínský kraj), v případě mužů od 39,7 let (Středočeský kraj) do 41,3 let (Plzeňský kraj).

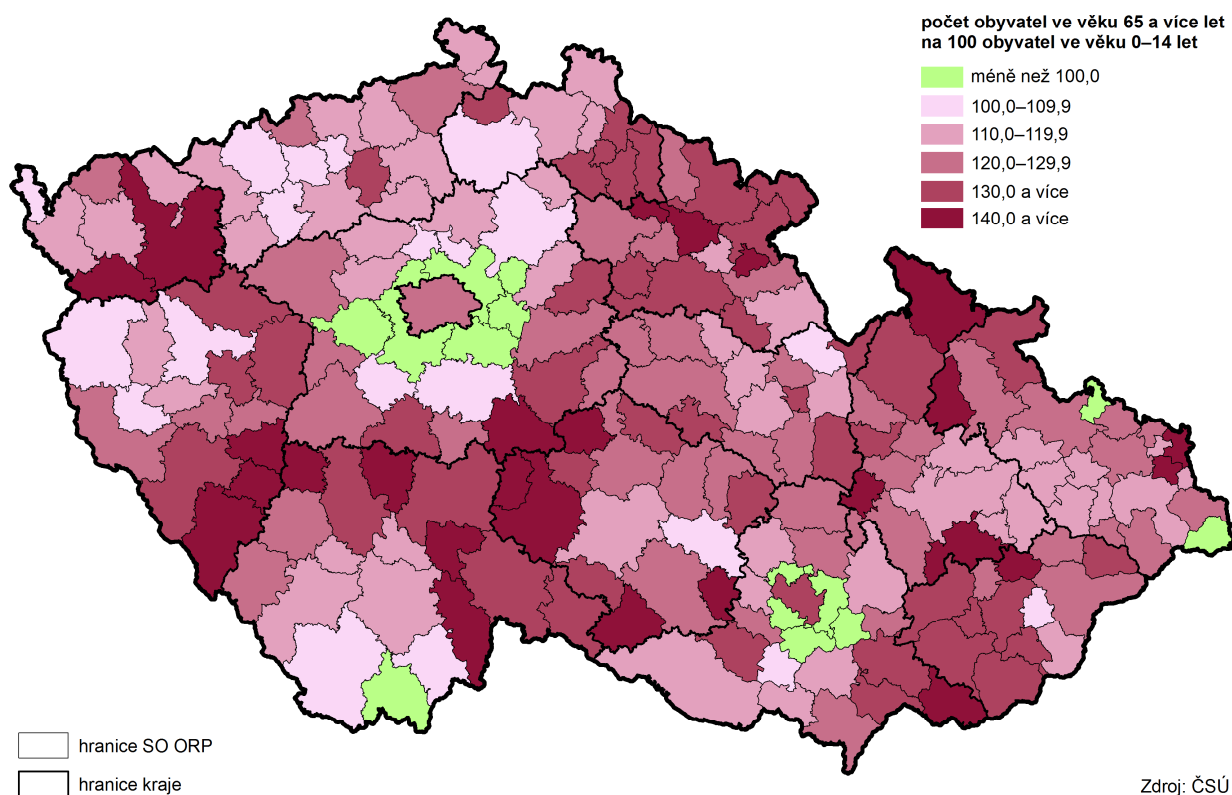
Podíl osob starších 65 let se stále zvyšuje, obyvatel v produktivním věku ubývá.

Populační stárnutí způsobují především snižující se počty dětí. Absolutně nejnižší podíl dětské složky obyvatel kraj zaznamenal v letech 2007 až 2009 (tj. 14,8 až 14,9 %). Od té doby se podíl znovu pravidelně, ovšem poměrně nepatrně zvyšuje, a to jako důsledek příznivější úrovně porodnosti. V roce 2016 tak v populaci kraje tvořily děti do 14 let 16,0 %. V poslední dekádě naopak nepřetržitě klesá podíl produktivní složky populace. Zatímco tedy v roce 2007 dosáhlo zastoupení této části obyvatel nejvyšší hodnoty (71,6 %), do roku 2016 se podíl snížil o 6,5 p. b. na 65,1 %. Od roku 2003 je pak možné sledovat

nepřetržitý přírůstek obyvatel starších 65 let. V té době měla tato věková skupina v populaci kraje 12,8% zastoupení. V roce 2016 pak tvořila již 18,9 % obyvatel.

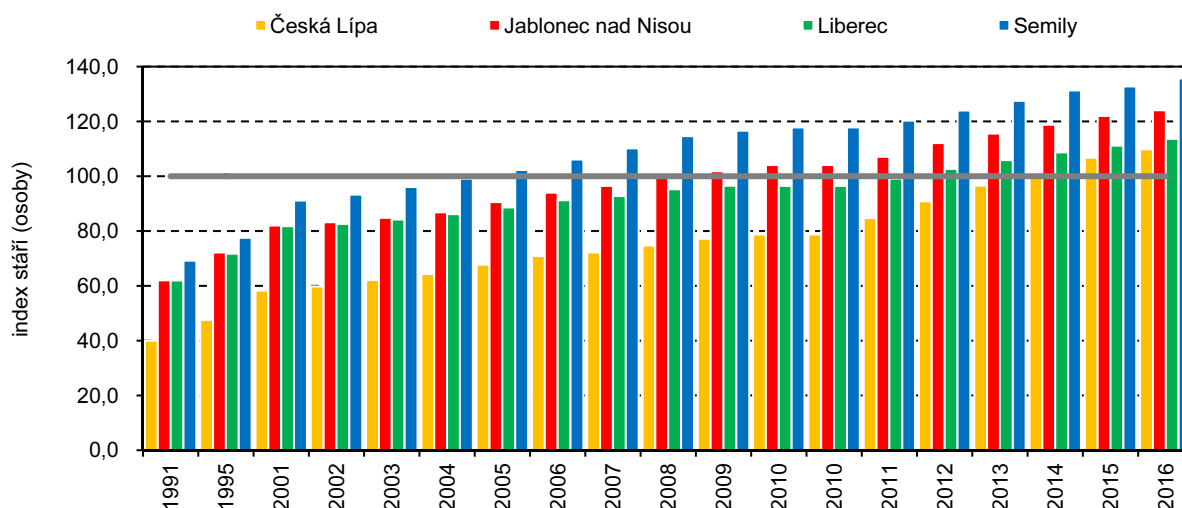
Index stáří ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2016

Stárnutí populace odráží kromě průměrného věku také index stáří.

Stárnutí populace se odráží také v ukazateli index stáří, který vyjadřuje kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 14 let. Na počátku 90. let (v roce 1991) minulého století dosáhl tento ukazatel hodnoty 57,3, o deset let později (v roce 2001) to bylo již 77,2 a v roce 2011 hodnota poprvé překročila pomyslnou hranici 100 osob, když na 100 dětí připadlo 100,7 seniorů. V roce 2016 pak index stáří činil 118,4 osob. V porovnání s celorepublikovým průměrem je to o 2,4 osob méně. V případě mužů dosahuje index stáří nižších hodnot a poměr chlapců a mužů starších 65 let je poměrně vyrovnaný (97,4 v roce 2016). Naopak poměr mezi dívkami a 65letými a staršími ženami je výrazně odlišný – na 100 děvčat ve věku 0–14 let tak v roce 2016 připadlo 140,3 žen nad 65 let. Tato skutečnost je ovlivněna především věkovou strukturou obou pohlaví, kdy ženy se dožívají vyššího věku. V porovnání s ostatními regiony České republiky byl však index stáří vykázaný v Libereckém kraji třetí nejnižší. Méně seniorů na 100 dětí vykázal již jen Středočeský (101,5 osob) a Ústecký kraj (115,0 osob). S hodnotou 132 seniorů na 100 dětí se na posledním místě srovnání umístil kraj Královéhradecký.

Graf 1.12 Index stáří podle okresů Libereckého kraje (stav k 31. 12.)

Hodnoty indexu ekonomického zatížení nepřetržitě rostou od roku 2006.

Jakým způsobem se stárnutí populace projeví v daném území, přibližuje také index ekonomického zatížení. Jedná se o poměr mezi ekonomicky neaktivní a aktivní složkou populace a ukazatel tak znázorňuje, kolik dětí ve věku 0–14 let a osob ve věku 65 a více let připadá na 100 osob ve věku 15–64 let. Čím menší je výsledná hodnota, tím příznivější poměr je mezi oběma složkami. V historii České republiky index klesal až do roku 2006, kdy dosáhl hodnoty 39,6 osob. Od tohoto roku se však každoročně zvyšuje a v roce 2016 na 100 ekonomicky aktivních připadlo již 53,6 osob v neproduktivním věku, meziročně je to o 1,9 osob více. Podobně jako index stáří, nabývá také index ekonomického zatížení příznivější hodnoty na straně mužů (48,9 osob) než žen (58,3 osob). Z mezikrajského pohledu dosáhl v roce 2016 index nejvyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji (55,0 osob), opačně je tomu v kraji Moravskoslezském (50,7 osob).

Nepřetržitě roste naděje dožití.

Naděje dožití při narození se dlouhodobě zvyšuje. Muž narozený v roce 2016 v Libereckém kraji má před sebou pravděpodobně o 0,48 roku života více než muž narozený v roce 2015, střední délka jeho života se totiž meziročně navýšila na 76,15 let. Před 10 lety byla o 3,19 roku nižší. Naděje dožití v případě stejně narozených žen pak meziročně vzrostla o 0,38 roku na 81,82 let, ve srovnání s hodnotou před deseti lety je to o 2,35 roku více.

Nejdelší život před sebou pravděpodobně mají obyvatelé Hlavního města, nejnižší naději dožití vykázal Ústecký kraj.

Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyššího věku se pravděpodobně dožijí obyvatelé narození v roce 2016 v Hlavním městě Praze, tj. muži 78,02 let a ženy 82,69 let. Na opačné straně žebříčku a nejnižší naději dožití vykazuje Ústecký kraj (muži 73,98 let a ženy 79,47 let). Střední délka života v Libereckém kraji je v regionálním srovnání v případě mužů sedmá a v případě žen osmá nejnižší a obě dvě se pohybují pod republikovou úrovní (76,22 let muži, 82,05 let ženy).

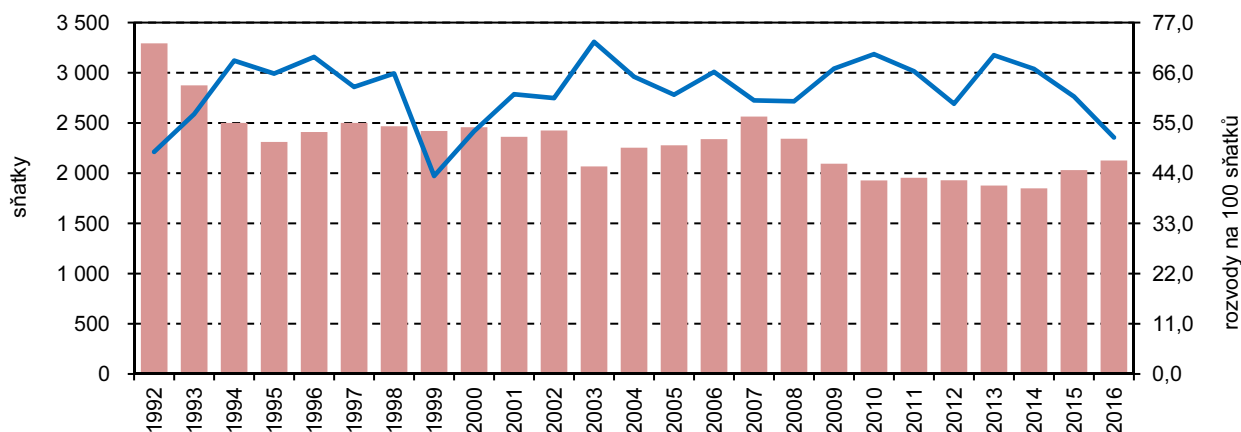
Vyšších hodnot nabývá také naděje dožití dnešních šedesátníků.

Vzrostla také naděje dožití ve věku 60 let. Muž žijící v Libereckém kraji, který v roce 2016 dovršil 60 let, má před sebou pravděpodobně ještě 19,90 let života (před 10 lety to bylo 17,94 let a meziročně je to o 0,33 let více). Šedesátiletá žena by pak mohla žít ještě 23,87 let, před 10 lety to bylo o 1,92 roku méně a

meziročně o 0,44 roku více. V rámci České republiky se hodnota ukazatele v případě mužů pohybovala v rozmezí od 18,38 let (Ústecký kraj) do 21,09 let (Hlavní město Praha) a v případě žen od 22,07 let (Ústecký kraj) do 24,63 let (Jihomoravský kraj). Naděje dožití 60letých mužů v Libereckém kraji byla v porovnání s ostatními regiony pátá nejvyšší, zatímco na straně žen se jednalo o sedmou nejnižší hodnotu.

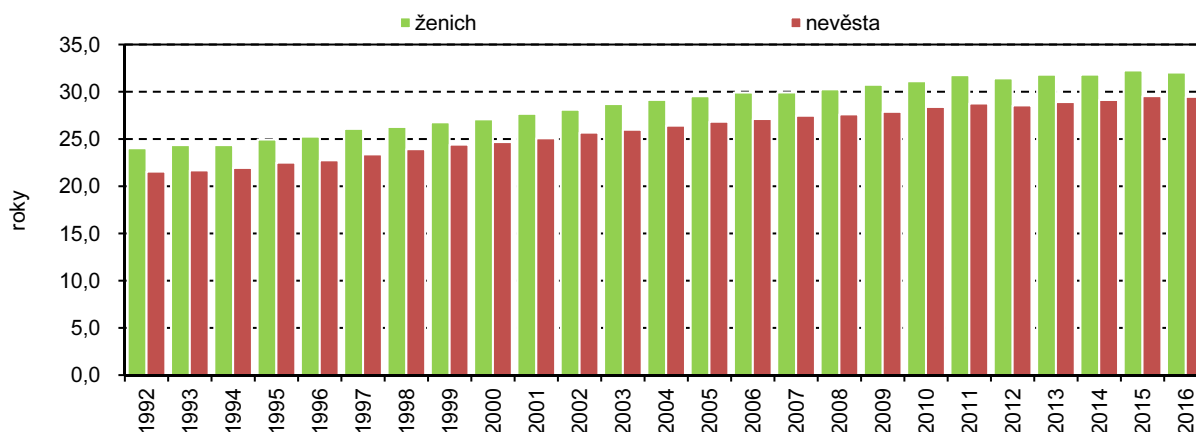
Graf 1.13 Sňatky v Libereckém kraji

V roce 2016 bylo v kraji uzavřeno nejvíce manželství od roku 2009.

Počet sňatků uzavřených v roce 2016 v Libereckém kraji (tj. 2 126 událostí) byl nejvyšší od roku 2009. Meziročně se pak statistika manželství navýšila o 95 událostí (4,7 %). V 1 353 případech byli oba snoubenci svobodní. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo nejvíce párů vstupujících do manželství zaznamenáno v Karlovarském kraji (5,1 ‰), nejnižší sňatečnost vykázal kraj Ústecký (4,5 ‰). Liberecký kraj společně s Krajem Vysočinou, Zlínským, Pardubickým a Moravskoslezským krajem (shodně 4,8 sňatků na 1 000 obyvatel) obsadil šestou příčku.

Graf 1.14 Průměrný věk snoubenců při prvním sňatku v Libereckém kraji

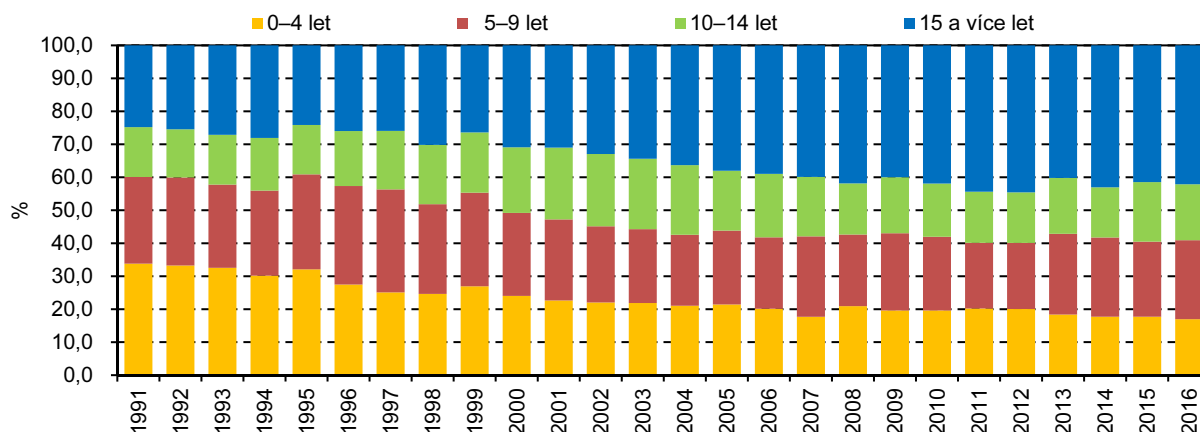
Mužům vstupujícím do prvního manželství bylo v průměru 32 let, nevěsty byly o 2,6 roku mladší.

Průměrný věk při prvním sňatku činil u ženichů 32,0 a u nevěst 29,5 let. Případný další sňatek uzavírají muži průměrně ve věku 48,2 a ženy 44,0 let. Ačkoliv se průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2016 meziročně mírně snížil a nevěst nezměnil, dlouhodobě vykazuje rostoucí tendenci a za deset let se u ženichů i nevěst navýšil o téměř 2 roky.

V roce 2016 bylo v kraji ukončeno rozvodem nejméně manželství od roku 2000.

Počet rozvedených manželství v roce 2016 v Libereckém kraji meziročně poklesl o 133 (10,8 %) na 1 102 událostí, což je nejméně rozvodů od roku 2000. Téměř 46 % rozvodů iniciovaly ženy, ve 29,3 % případů podali manželé návrh společně. Většina rozvodů se týkala manželství s nezletilými dětmi (tj. 60,3 %). Nejčastěji se rozváděly páry, které spolu žily 15 a více let (42,1 %), další téměř čtvrtina rozvodů připadla na 5–9letá manželství. Rozvodovost na 1 000 obyvatel se napříč Českou republikou pohybovala v rozmezí od 1,9 ‰ (Kraj Vysočina) do 2,7 ‰ (Ústecký kraj). Hodnota za Liberecký a Karlovarský kraj (tj. 2,5 ‰) byla třetí nejvyšší.

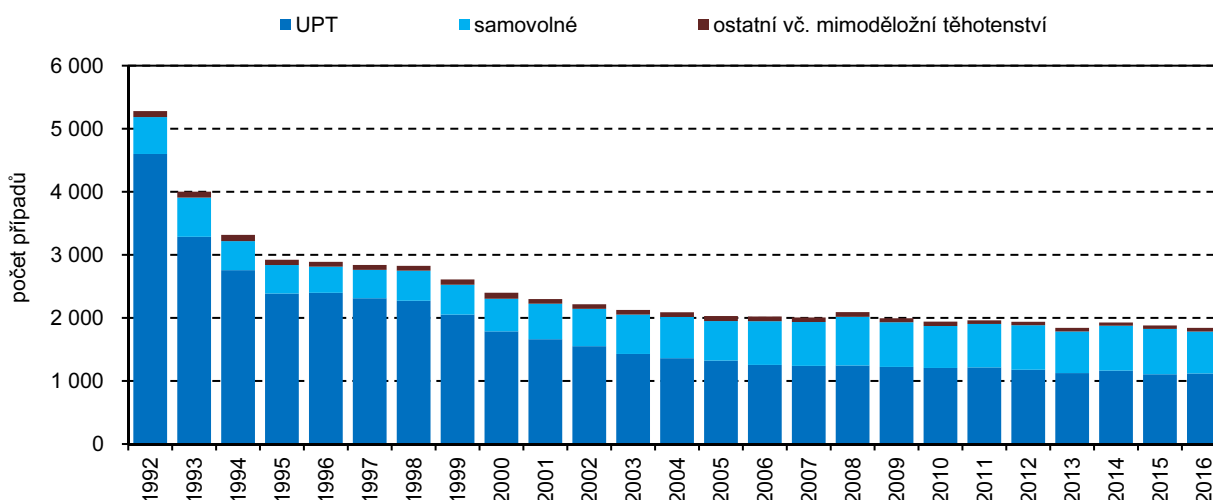
Graf 1.15 Struktura rozvodů podle délky trvání manželství v Libereckém kraji

Index rozvodovosti dosáhl druhé nejnižší hodnoty za posledních dvacet let.

Index rozvodovosti v roce 2016, tj. počet rozvodů ukončených v roce 2016 k počtu sňatků uzavřených v témže roce, dosáhl 51,8 % (meziročně o 9,0 p. b. méně) a byl tak pátý nejnižší od roku 1990 a zároveň druhý nejnižší za posledních 20 let (nižší hodnota byla v tomto časovém úseku zjištěna již jen v roce 1999, tj. 43,4 %). Tuto skutečnost ovlivnily především vyšší počty uzavřených manželství a současně nižší počty rozvodů.

Graf 1.16 Potraty v Libereckém kraji

Počet potratů byl nejnižší od roku 1990.

Z důvodu potratu bylo v roce 2016 v našem kraji ukončeno 1 842 těhotenství (meziročně o 38 méně), tedy nejméně od roku 1990. Vývoj ukazatele s výjimkou několika let vykazuje stále klesající tendenci. V 60,7 % případů se

jednalo o umělé přerušení těhotenství. Při pohledu na strukturu potratů v dlouhodobém horizontu klesá podíl umělých přerušení těhotenství, zatímco zastoupení samovolných potratů je vyšší. Nejvyšší hrubou potratovost zaznamenal Ústecký kraj (4,4 potratů na 1 000 obyvatel), opačně tomu bylo v Jihomoravském a Pardubickém kraji (shodně 2,9 ‰). Potratovost zjištěná v Libereckém kraji (4,2 ‰) byla druhá nejvyšší.

2. Sociální vývoj

2.1 Zaměstnanost

Poprvé od roku 2011 vzrostl počet obyvatel starších 15 let.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil tvořilo v roce 2016 populaci Libereckého kraje starší 15 let 370,2 tis. osob, tj. meziročně o 0,1 % více. Ve struktuře této populace převažovalo z 59,0 % ekonomicky aktivní obyvatelstvo (218,5 tis. osob), pracovní sílu tedy tvořilo 208,9 tis. zaměstnaných a 9,6 tis. nezaměstnaných osob. Zbývajících 41,0 % připadalo na ekonomicky neaktivní obyvatelstvo.

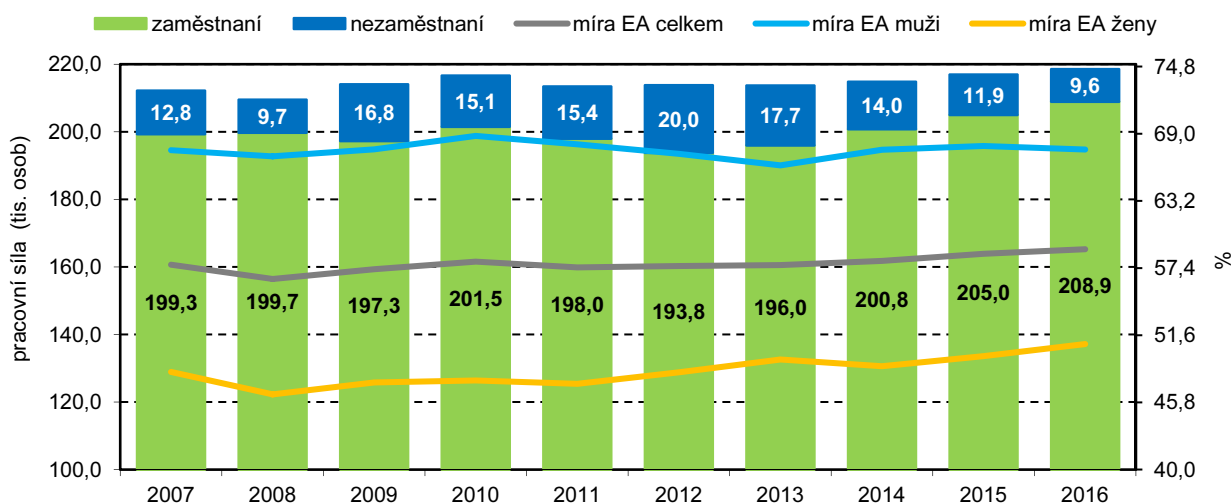
Počet zaměstnaných posledních pět let roste, nezaměstnaných je méně.

Od roku 2011 do roku 2015 však počet obyvatel starších 15 let v našem kraji každoročně klesal (v průměru o 0,2 %). V porovnání krajních let (tj. 2016 a 2011) pak došlo k 0,9% úbytku sledované populace. Počet ekonomicky aktivních se meziročně navýšil o 1,6 tis. osob (tj. o 0,7 %), přičemž počet zaměstnaných vzrostl o 3,9 tis. osob (od roku 2011 dokonce o 9,8 tis. osob) a počet nezaměstnaných poklesl o 2,3 tis. osob (od roku 2011 o 5,9 tis. osob). Meziročně nižší počet zaznamenala také skupina ekonomicky neaktivních, tj. o 1,4 tis. osob (0,9 %).

Věková struktura pracovní síly i ekonomicky neaktivní populace odráží obecný demografický vývoj.

Z dlouhodobého pohledu je zřejmé, že demografické změny ve věkové struktuře 15leté a starší populace ve prospěch vyšších věkových kategorií (resp. v neprospěch nejnižších věkových kategorií) se promítají také do věkové struktury pracovní síly a ekonomicky neaktivní složky populace. Zatímco před deseti lety tvořili mladí ve věku 15 až 29 let 20,6 % pracovní síly a 30,3 % ekonomicky neaktivních, podle nejnovějších údajů jsou tyto podíly o 4,3, resp. o 5,6 p. b. nižší. Naopak zastoupení osob starších 60 let v případě pracovní síly i ekonomicky neaktivních obyvatel vzrostlo – v prvním případě o 3,6 p. b. na 8,1 %, ve druhém dokonce o 12,8 p. b. na 62,1 %.

Graf 2.1 Struktura pracovní síly a míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji (VŠPS)

^{*) Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011}

Vzrostla také míra ekonomické aktivity.

V důsledku zmíněného mírného nárůstu pracovní síly meziročně vzrostla také míra ekonomické aktivity, a to o 0,4 p. b. na 59,0 %. V porovnání s průměrem České republiky je však i přes uvedený nárůst o 0,9 p. b. nižší a mezi ostatními

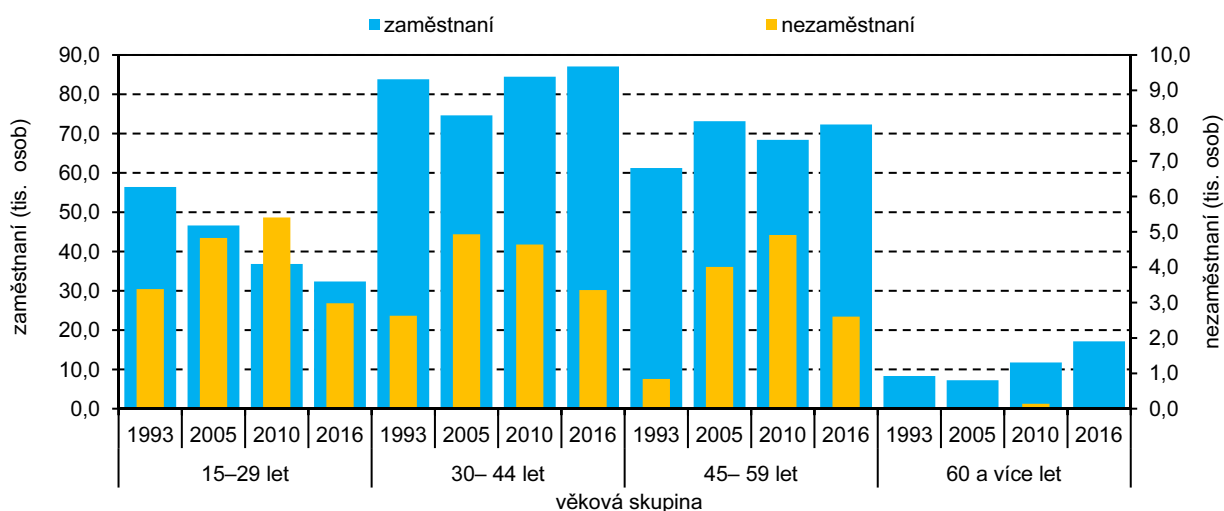
regiony je šestá nejnižší. V porovnání jednotlivých krajů hodnota tohoto ukazatele kolísala v rozmezí od 58,0 % (Olomoucký kraj) do 62,8 % (Hlavní město Praha). Míra ekonomické aktivity žen pak v Libereckém kraji nabyla hodnoty 50,8 % (meziročně o 1 p. b. více) a v mezikrajském žebříčku byla pátá nejnižší. Ukazatel v případě mužů dosáhl 67,6 % (meziročně o 0,3 p. b. méně), což znamenalo sedmou nejnižší příčku. Nejvyšší zastoupení pracovní síly v populaci žen starších 15 let vykázalo Hlavní město Praha (54,6 %), opačně tomu bylo v Olomouckém kraji (48,8 %). První příčku pomyslného srovnání obsadilo Hlavní město Praha také v případě míry ekonomické aktivity mužů (71,8 %), ovšem poslední místo s hodnotou 66,0 % tentokrát patřilo Ústeckému kraji.

Dlouhodobě se zvyšuje míra ekonomické aktivity u osob ve věku 60 až 65 let, v nižších věkových kategoriích naopak aktivita spíše klesá.

Výše zmíněné demografické změny pak mají nesporný vliv také na ekonomickou aktivitu obyvatel v jednotlivých věkových skupinách. Nejvýraznějším trendem je nárůst ekonomické aktivity u osob nad 60 let, který ovlivňuje prodlužování věku odchodu do důchodu. Kontinuální růst míry ekonomické aktivity u této skupiny obyvatel je možné sledovat od roku 2012, v roce 2016 její hodnota dosáhla 15,7 %, tedy nejvíce od roku 2007. Nejvýrazněji však výsledek ovlivnily osoby mezi 60 a 65 lety, když jejich ekonomická aktivita v roce 2016 dosáhla 41,6 %, tedy o 19,4 p. b. více než v roce 2012. Naopak aktivita v nižších věkových kategoriích (především 15–19 let, 20–24 let) v dlouhodobém pohledu spíše klesá.

V rámci jednotlivých věkových kategorií je pak nejvyšší míru ekonomické aktivity možné sledovat v případě obyvatel 45–49letých (95,0 % v roce 2016) a 40–44letých (94,0 % v roce 2016). Nejnižší v roce 2016 evidovali 15–19letí (4,3 %) a také osoby nad 65 let (6,2 %).

Graf 2.2 Pracovní síla podle věku a ekonomického postavení v Libereckém kraji (VŠPS)

Pozn.: údaje za nezaměstnané ve věkové skupině 60 a více let v letech 1993, 2005 a 2016 nejsou k dispozici

Liberecký kraj vykazuje třetí nejvyšší zaměstnanost v sekundární sféře.

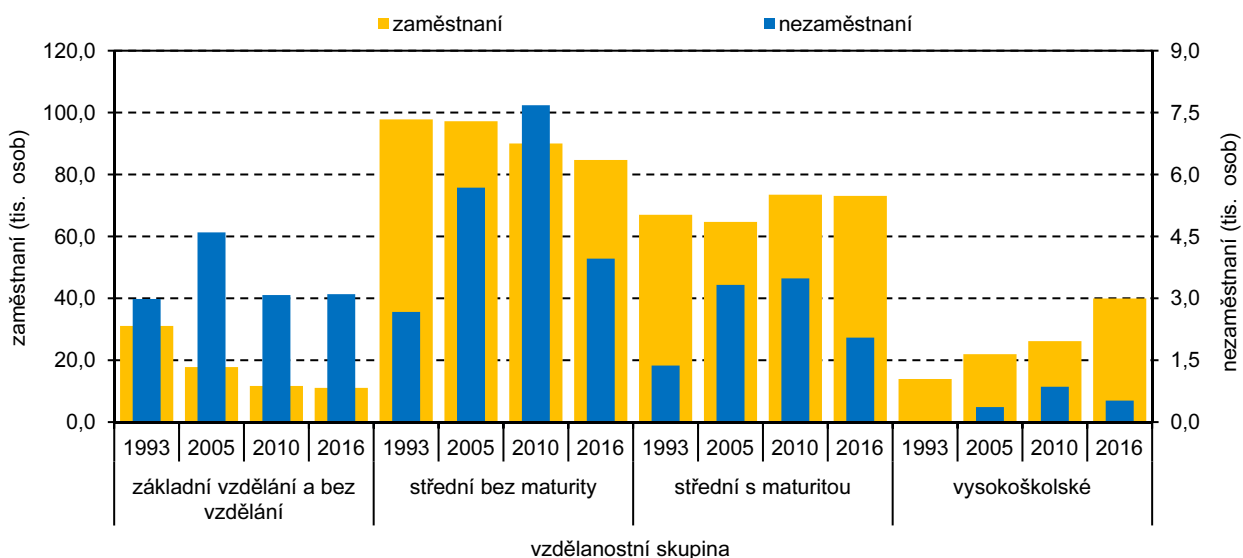
Většina zaměstnaných v roce 2016 pracovala ve službách (52,5 %) a meziročně se jejich podíl navýšil o 1,4 p. b. Zaměstnanost v průmyslových odvětvích (vč. stavebnictví), pro Liberecký kraj charakteristických, pak dosáhla 45,6 %. V porovnání s rokem 2015 se však zastoupení zaměstnaných v sekundární sféře snížilo o 1,8 p. b.. I přes tento výsledek je však

zaměstnanost v sekundární sféře v našem regionu po Zlínském kraji (49,5 %) a Kraji Vysočina (48,9 %) třetí nejvyšší a zároveň se významně pohybuje nad průměrem za ČR (38,1 %). Nejnižší zastoupení zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví vykazuje Hlavní město Praha (17,4 %), kterému však patří první příčka v případě zaměstnanosti v terciární sféře (82,2 %). Naopak výše uvedený podíl zaměstnaných ve službách je v našem kraji třetí nejnižší (po Kraji Vysočina a Zlínském kraji). Primární sektor (tedy zemědělství, lesnictví a rybářství) se na zaměstnanosti v našem kraji v roce 2016 podílel pouze 2,0 %, meziročně se však navýšil o 0,4 p. b. Zaměstnanost v tomto sektoru byla nejvyšší v Kraji Vysočina (6,0 %), nejnižší hodnoty pak nabyla v Hlavním městě Praze (0,4 %). Podíl za Liberecký kraj byl v tomto srovnání čtvrtý nejnižší.

Zvyšuje se vzdělanost zaměstnaných, vysokoškolské vzdělání uvedlo 19,1 % pracujících.

Vzdělanost zaměstnaných osob se z dlouhodobého pohledu zvyšuje, tj. klesá podíl osob se základním a středním vzděláním bez maturity, zatímco podíl středoškoláků s maturitou a osob s vysokoškolským titulem roste. V roce 2016 tak základní vzdělání uvedlo 5,3 % (pokles ve srovnání s rokem 2007 o 2,3 p. b.), střední bez maturity 40,5 % (pokles o 7,9 p. b.), střední s maturitou 35,0 % (nárůst o 1,3 p. b.) a vysokoškolské 19,1 % zaměstnaných (nárůst o 8,9 p. b.). Struktura zaměstnaných z pohledu jejich postavení v zaměstnání se významně nemění. V roce 2016 tak většina z nich byla v postavení zaměstnance (84,1 %), 12,4 % pracovalo na vlastní účet, 2,7 % bylo v pozici zaměstnavatele a 0,7 % se označilo za pomáhající rodinné příslušníky.

Graf 2.3 Pracovní síla podle vzdělání a ekonomického postavení v Libereckém kraji (VŠPS)

Pozn.: údaje za nezaměstnané s vysokoškolským vzděláním v letech 1993 nejsou k dispozici

Vzrostla i míra zaměstnanosti.

S ohledem na meziroční nárůst populace starší 15 let i počtu zaměstnaných vzrostla v Libereckém kraji také celková míra zaměstnanosti o 1,0 p. b. na 56,4 %. Vyšších hodnot však ukazatel nabýval v případě mužů (65,1 %) než žen (48,2 %). Zatímco však u žen došlo k meziročnímu nárůstu o 2,0 p. b., muži 0,1 p. b. ztratili. V rámci mezikrajského srovnání byla míra zaměstnanosti v našem kraji šestá nejnižší. První místo pomyslného žebříčku obsadilo s hodnotou 61,4 % Hlavní město Praha, poslední pak s 55,2 % Moravskoslezský kraj.

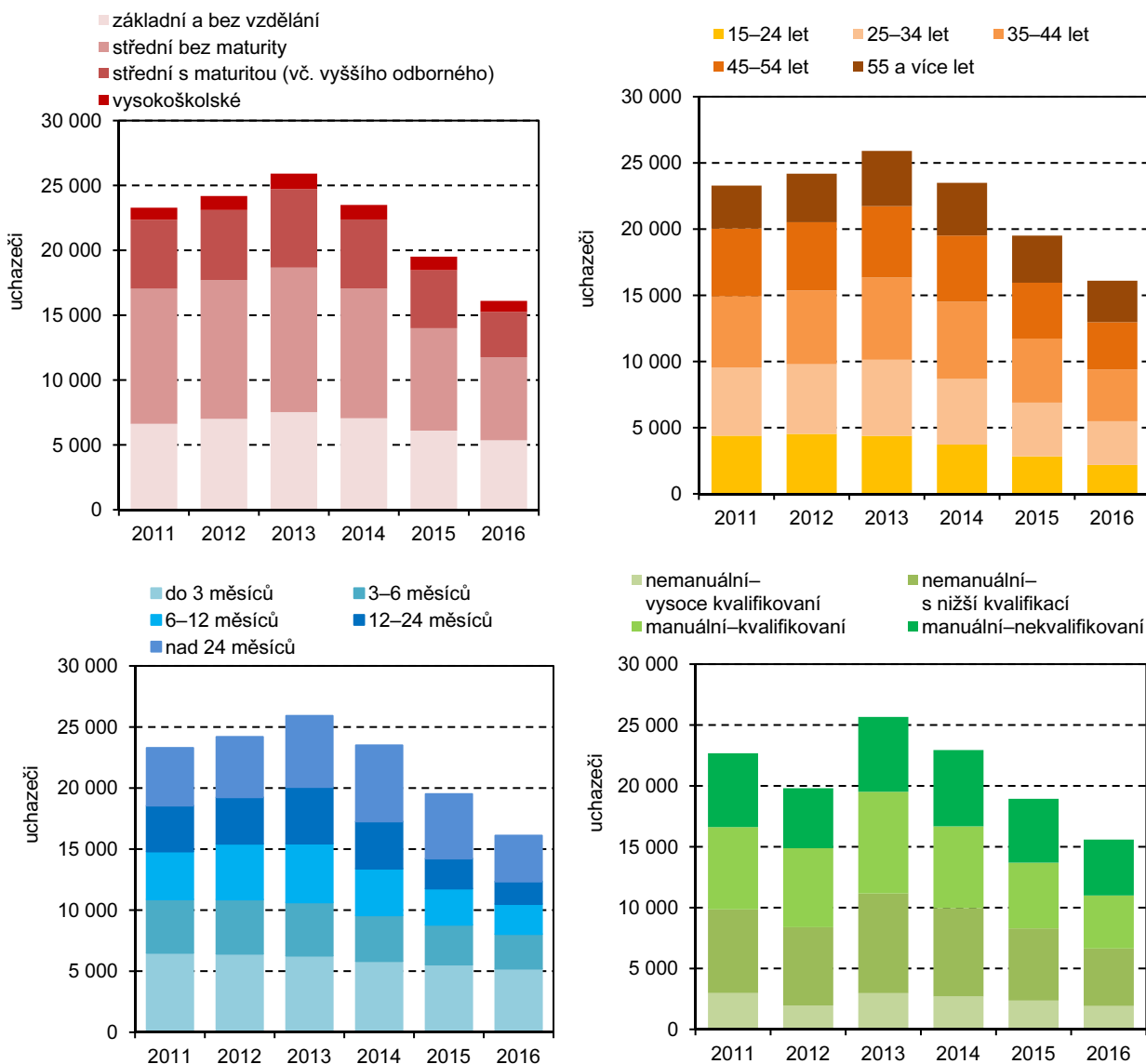

2.2 Nezaměstnanost

Mezi nezaměstnanými převažovaly ženy, středoškoláci bez maturity a z hlediska věku osoby 35 až 44leté.

Z celkového počtu 9,6 tis. nezaměstnaných tvořily většinu ženy (52,7 %). Více než 23 % nezaměstnaných bylo 35 až 44 let, v pořadí druhou nejčetněji zastoupenou skupinou byli mladí ve věku 15 až 24 let (18,4 %) a třetí osoby ve věku 45 až 54 let (17,2 %). Z hlediska vzdělání tvořily největší část nezaměstnaných středoškolsky vzdělané osoby bez maturity (41,1 %), nejmenší zastoupení pak měli vysokoškoláci (5,4 %).

Graf 2.4 Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání, věku, délky evidence a kvalifikace v Libereckém kraji

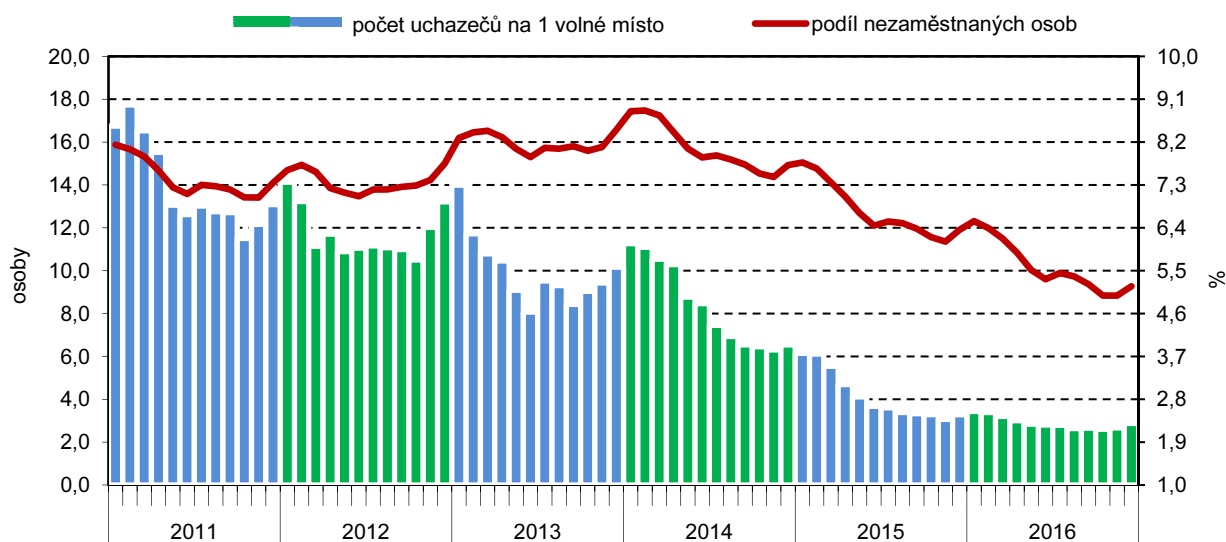
Pozitivní ekonomický vývoj se odrazil také na obecné míře nezaměstnanosti.

Obecná míra nezaměstnanosti poklesla z 5,5 % v roce 2015 na 4,4 % v roce 2016. Stejná situace nastala také v případě mužů a žen, v prvním případě se snížila o 0,3 p. b. na 3,7 %, ve druhém o 2,1 p. b. na 5,3 %. Meziroční snížení bylo vykázáno také v celé České republice, a to o 1,1 p. b. na 4,0 %, hodnota ukazatele se v rámci krajů pohybovala v rozmezí od 2,2 % (Hlavní město Praha) do 6,9 % (Moravskoslezský kraj). Obecná míra nezaměstnanosti za Liberecký kraj byla čtvrtá nejvyšší.

Počet uchazečů o zaměstnání podle údajů MPSV od roku 2014 každoročně klesá.

Úřady práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2016 evidovaly celkem 16 104 neumístěných uchazečů o zaměstnání. Meziročně se tak jejich počet snížil o 17,4 % (tj. o 3 403 osob). Jedná se o nejnižší počet nezaměstnaných v posledních šesti letech. Nejvíce uchazečů bylo v kraji registrováno v roce 2013 (25 909 osob), což bylo v porovnání se situací na konci roku 2016 o 37,8 % více (9 805 osob). V období let 2011 až 2016 pak počet uchazečů do roku 2013 rostl, poté již každoročně klesal.

Graf 2.5 Nezaměstnanost v Libereckém kraji (MPSV)

Pozn.: Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu = podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu ve stejném věku (v %)

Nezaměstnanost se však stále zvyšuje v zimních měsících.

Z podrobnějšího pohledu na vývoj počtu nezaměstnaných v rámci jednotlivých měsíců sledovaného období je i přes jednoznačný klesající trend patrná sezónní nezaměstnanost. Nejvíce uchazečů je tak v kraji každoročně evidováno především počátkem roku a jejich počet se postupně snižuje. Minimální hodnoty pak byly v posledních třech letech zaznamenány vždy v měsíci listopadu s tím, že pokles počtu uchazečů započal v měsíci červenci. Charakter sezónních prací se v letech 2011–2014 promítal i do genderové struktury nezaměstnaných, kdy v prvních měsících jednotlivých let mezi uchazeči převažovali muži nebo byl poměr obou pohlaví velmi vyrovnaný. V roce 2015 a 2016 však již ve všech měsících převažují mezi uchazeči ženy, v letních měsících dokonce velmi výrazně (v srpnu 2016 podíl žen činil 56,4 %). Tuto skutečnost je možné přičíst především pozitivnímu vývoji ekonomiky a tudíž dostatku pracovních příležitostí.

Nabídka volných pracovních míst se od roku 2011 více než ztrojnásobila.

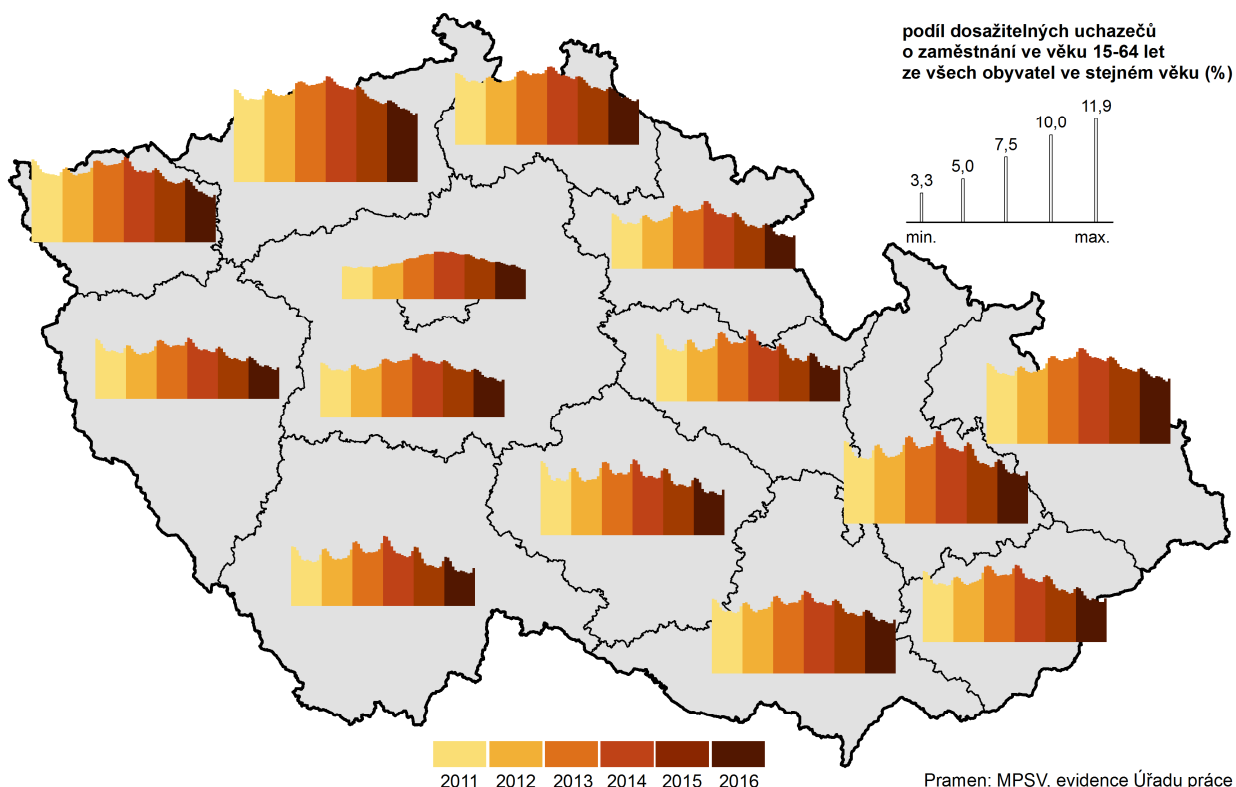
Příznivý ekonomický vývoj dokládá také vývoj počtu volných pracovních míst evidovaných úřady práce Libereckého kraje. Zatímco ke konci roku 2011 mohlo být uchazečům o zaměstnání nabídnuto pouze 1 780 volných míst (při 23 286 evidovaných uchazečích to znamená 13,08 uchazečů na 1 místo), v prosinci 2016 to bylo již 5 607 pozic (2,87 uchazečů na 1 volné místo). V desetiletém časovém horizontu byl počet volných míst nejnižší v únoru 2010 (1 007 míst a na 1 místo připadlo 27,09 uchazečů), nejvíce pozic naopak úřady práce nabízely v srpnu 2016 (6 334 pozic). Nejméně uchazečů na 1 volné místo však bylo zjištěno v říjnu 2016 (2,60 uchazečů).

V mezikrajském srovnání byl podíl nezaměstnaných v Libereckém kraji stále šestý nejvyšší, jeho hodnota však poslední roky klesá.

Nezaměstnanost vyjádřená podílem nezaměstnaných osob na populaci ve věku 15–64 let (k 31. 12.) se v roce 2016 meziročně snížila ve všech krajích České republiky, nejvýrazněji v Karlovarském kraji (o 1,61 p. b.). V České republice se podíl nezaměstnaných ve srovnání s rokem 2015 snížil o 1,05 p. b. na 5,19 %. Nejnižší nezaměstnanost vykázalo Hlavní město Praha (3,35 %), nejvyšší Ústecký kraj (7,79 %). Hodnota za Liberecký kraj (5,17 %, meziročně o 1,19 p. b. méně) byla šestá nejvyšší. V horizontu posledních šesti let je uvedený podíl nezaměstnaných jednoznačně nejnižší, nejvyšší hodnoty ukazatel v období 2011–2016 nabyl v roce 2013 (8,46 %).

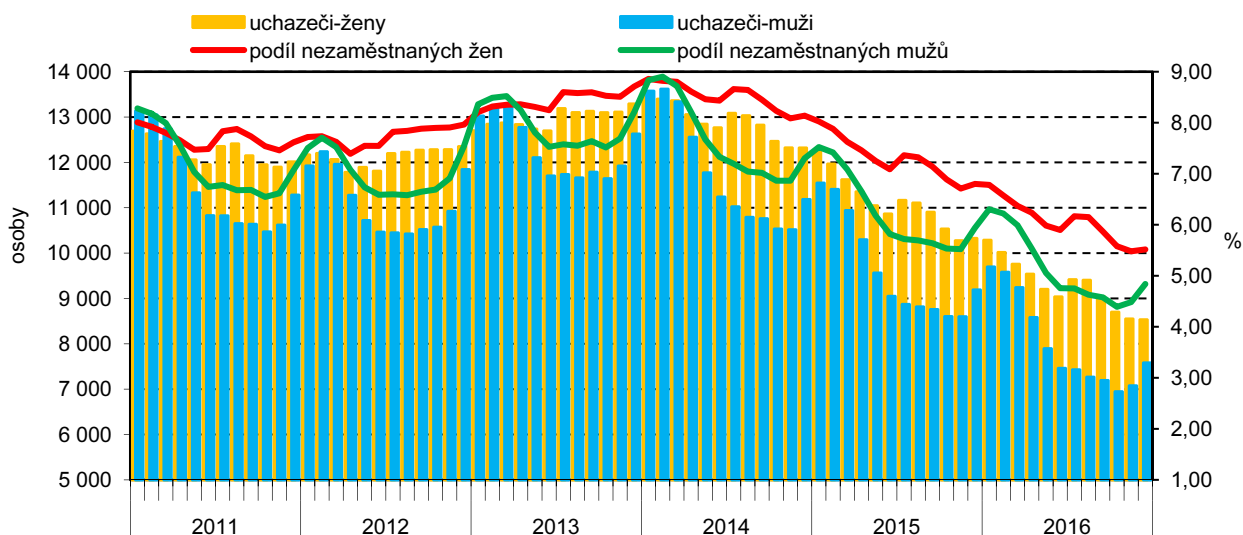
Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2011 až 2016 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Podíl nezaměstnaných mužů se na konci roku 2016 dostal pod 5%, podíl žen činil 5,52 %.

Obdobný vývoj jako celková nezaměstnanost vykázal také podíl nezaměstnaných v případě mužů i žen, tj. v časovém horizontu let 2011–2016 v obou případech ukazatel do roku 2013 rostl, poté již každým rokem klesal. K 31. 12. 2016 pak podíl nezaměstnaných mužů dosáhl 4,84 % (meziročně o 1,10 p. b. méně) a žen 5,52 % (meziročně o 1,28 p. b. méně). Z mezikrajského srovnání byl uvedený podíl mužů sedmý nejnižší, podíl žen pak pátý nejvyšší. Nejnižší hodnoty nezaměstnanost u mužů i žen nabyly v Hlavním městě Praze (3,18 %, resp. 3,52 %). Nejvyšší podíl pak na straně mužů vykázal Moravskoslezský (7,67 %) a na straně žen Ústecký kraj (8,27 %).

Graf 2.6 Nezaměstnanost podle pohlaví v Libereckém kraji (MPSV)

Mezi uchazeči převažují středoškoláci bez maturity a osoby se základním vzděláním nebo bez vzdělání. Z hlediska vzdělání převažovaly k 31. 12. 2016 mezi uchazeči osoby se středním vzděláním bez maturity (39,8 % všech uchazečů), 33,3 % nezaměstnaných mělo základní nebo žádné vzdělání a 21,7 % střední vzdělání s maturitou (vč. vyššího odborného). Zastoupení uchazečů s akademickým titulem ke konci prosince 2016 dosáhlo 5,3 %. V meziročním srovnání bylo zaznamenáno méně uchazečů ve všech vzdělanostních kategoriích, nejvyšší úbytek byl zjištěn v případě středoškoláků s maturitou (o 22,0 %). Struktura uchazečů se nezměnila, ale o 2,0 p. b. vzrostlo zastoupení uchazečů se základním vzděláním a bez vzdělání, naopak podíly středoškoláků se snížily (bez maturity o 0,7 p. b., s maturitou o 1,3 p. b.) a zastoupení vysokoškolsky vzdělaných uchazečů zůstalo beze změny.

Zastoupení uchazečů ve vyšších věkových kategoriích i přes pozitivní vývoj nezaměstnanosti meziročně vzrostlo. Meziroční pokles uchazečů byl zaznamenán také v rámci sledovaných věkových kategorií. Nejvýrazněji ubylo mladých uchazečů ve věku 15–24 let (o 22,8 % na 2 188 osob), nejméně pak nezaměstnaných ve věku 55 a více let (o 11,9 % na 3 132 osob). Téměř čtvrtinu uchazečů však nadále tvořily osoby ve věku 35–44 let, podíl 15–24letých dosáhl 13,6 % a osoby nad 55 let měly mezi uchazeči 19,4% zastoupení. V porovnání se strukturou v roce 2015 je patrné snížení podílu uchazečů ve věkových skupinách 15–44 let, a to v neprospěch uchazečů ve věku 45–54 let (nárůst podílu o 0,6 p. b.) a 55 a více let (nárůst podílu o 1,2 p. b.).

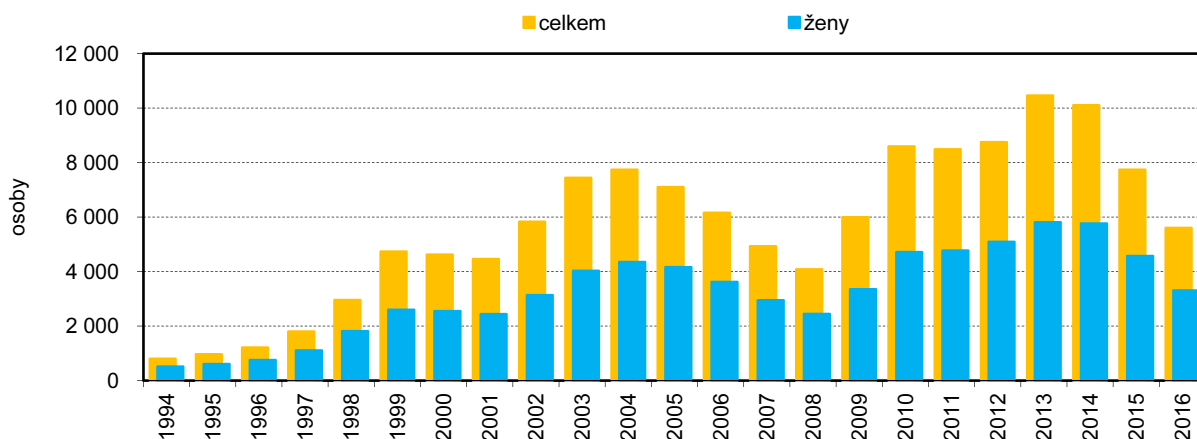
Mezi uchazeči o zaměstnání převažují poslední 3 roky nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací. Z hlediska kvalifikace tvořili mezi uchazeči o zaměstnání poměrně vysoké procento nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací (29,4 %), a to společně s nekvalifikovanými manuálně pracujícími (28,5 %). Převahu prvně jmenovaných uchazečů je možné sledovat až v posledních třech letech, v období hospodářské recese (2008–2013) naopak dominovaly manuálně pracující uchazeči s kvalifikací, což byl bezesporu důsledek propouštění v rámci průmyslových společností. V návaznosti na celkové snížení počtu uchazečů o zaměstnání a zvýšení počtu volných pracovních míst se však v roce 2016 meziročně snížili počty nezaměstnaných i ve všech kvalifikačních kategoriích – v případě nemanuálních méně kvalifikovaných uchazečů dokonce o více než pětinu.

Počet dlouhodobě nezaměstnaných se meziročně snížil o téměř 28 %.

Nejvíce uchazečů bylo k 31. 12. 2016 v evidenci úřadů práce nejdéle 3 měsíce (5 214 osob, tj. 32,4 %). Druhou nejpočetnější skupinou byli uchazeči evidovaní déle než 2 roky (3 758 osob, tj. 23,3 %). Příznivá situace na trhu práce i v tomto případě způsobila pokles počtu nezaměstnaných ve všech kategoriích uchazečů podle jejich délky evidence. Nejvýraznější úbytek zaznamenali právě dlouhodobě nezaměstnaní, tj. počet uchazečů evidovaných 12 až 24 měsíců meziročně poklesl zhruba o čtvrtinu, nezaměstnaných registrovaných déle než 24 měsíců pak bylo o 28,9 % méně.

Graf 2.7 Dlouhodobě nezaměstnaní (déle než 1 rok) v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Na konci roku 2016 mělo nárok na podporu v nezaměstnanosti 4 372 uchazečů.

S délkou evidence uchazečů o zaměstnání souvisí také nárok na podporu v nezaměstnanosti. V roce 2016 splnilo podmínky pro její výplatu 27,1 % nezaměstnaných, což je proti roku 2015 o 3,4 p. b. více. Průměrná měsíční podpora v roce 2016 pak činila 6 317 Kč, tedy meziročně o 191 Kč více.

2.3 Příjmy a životní podmínky domácností

Průměrné čisté roční příjmy domácností v roce 2015 meziročně vzrostly o 7,0 %.

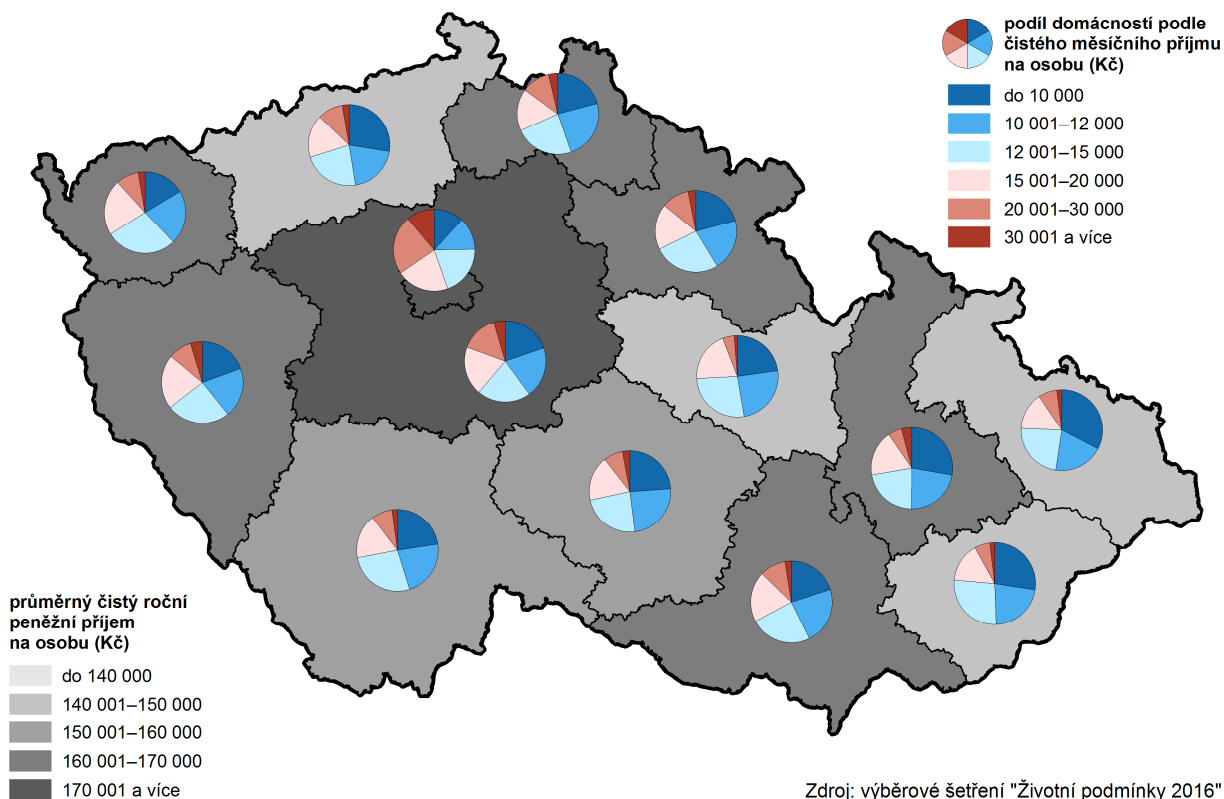
V roce 2016 v Libereckém kraji hospodařilo 179 341 domácností s průměrným počtem 2,41 členů. Podíl na republikového úhrnu 4 347 840 domácností dosáhl 4,1 %. Průměrné čisté roční příjmy libereckých domácností meziročně vzrostly z 153 189 Kč na osobu v roce 2014 na 163 865 Kč v roce 2015, tedy o 7,0 %. Uvedená částka byla o 987 Kč nižší než republikový průměr (164 852 Kč) a v rámci mezikrajského srovnání se jednalo o 7. nejnižší hodnotu. Například Českou republikou se průměrný čistý příjem pohyboval v rozmezí od 140 678 Kč (Moravskoslezský kraj) do 214 296 Kč (Hlavní město Praha).

Čtvrtina domácností v kraji hospodařila s čistým měsíčním příjmem 10 001 až 12 000 Kč.

Dlouhodobě se v kraji nemění struktura hrubých peněžních příjmů. Největší položkou v roce 2015 byly příjmy ze závislé činnosti (61,9 %), 24,0 % představovaly sociální příjmy, 11,5 % příjmy z podnikání. Do kategorie ostatních příjmů připadlo 2,6 %. Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu náleželo 24,0 % domácností do skupiny s příjmem 10 001 až 12 000 Kč. Druhé nejvyšší zastoupení měly domácnosti v příjmové skupině s 12 001 až 15 000 Kč (23,5 %). Příjem nad 50 000 Kč vykázalo pouze 0,7 % domácností, nejnižší příjmy do 6 000 Kč pak 3,0 % domácností. V rámci mezikrajského srovnání nejvyšší zastoupení s příjmem v rozmezí 10 001 až 12 000 Kč vykázaly další dva kraje, a to Olomoucký (22,4 % domácností v kraji) a kraj Vysočina (23,9 %). Ve zbývajících deseti krajích byly nejčastěji

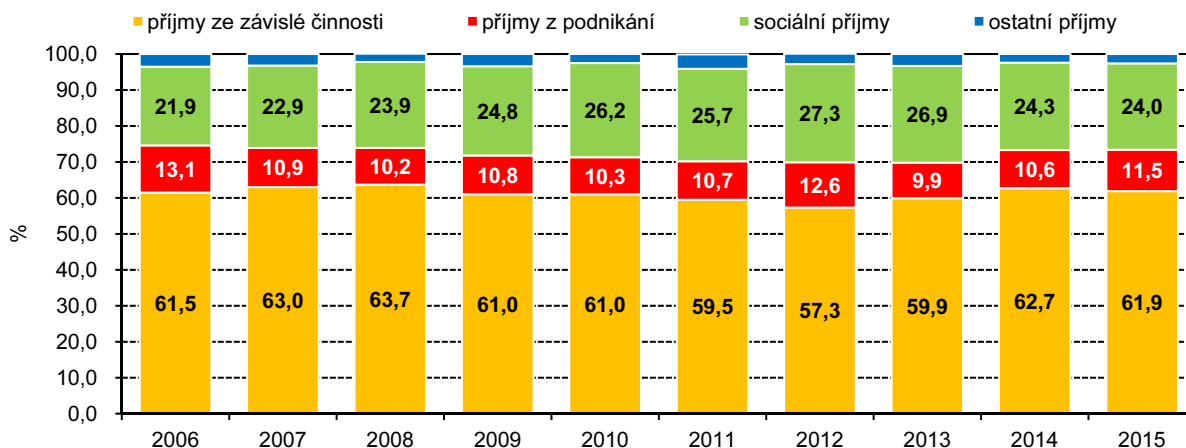
zastoupeny domácnosti s měsíčním příjmem ve výši 12 001 až 15 000 Kč. Zcela dominantní postavení má Hlavní město Praha, ve kterém 23,4 % domácností hospodařilo s příjmem na osobu ve výši 20 001 Kč až 30 000 Kč.

Příjmy domácností podle krajů v roce 2015

Zdroj: výběrové šetření "Životní podmínky 2016"

Graf 2.8 Struktura hrubých peněžních příjmů v Libereckém kraji

Náklady na bydlení domácnostem pohltily 17,5 % jejich celkových čistých ročních příjmů.

Měsíční náklady domácností na bydlení za rok 2016 v Libereckém kraji meziročně nepatrně vzrostly o 91 Kč na 5 758 Kč a jejich podíl na celkových ročních příjmech domácností dosáhl 17,5 %, tj. o 0,9 procentních bodů méně než v roce 2015. Více než 1 600 Kč (tj. 28,4 % z nákladů na bydlení) vynaložily domácnosti na elektrickou energii, druhý významný objem připadlo na nájemné (1 282 Kč, 22,3 %). Na teplo a teplou vodu připadlo 14,5 % nákladů na bydlení, na plyn z dálkového zdroje 13,2 % a na vodné a stočné 10,7 % výloh na bydlení.

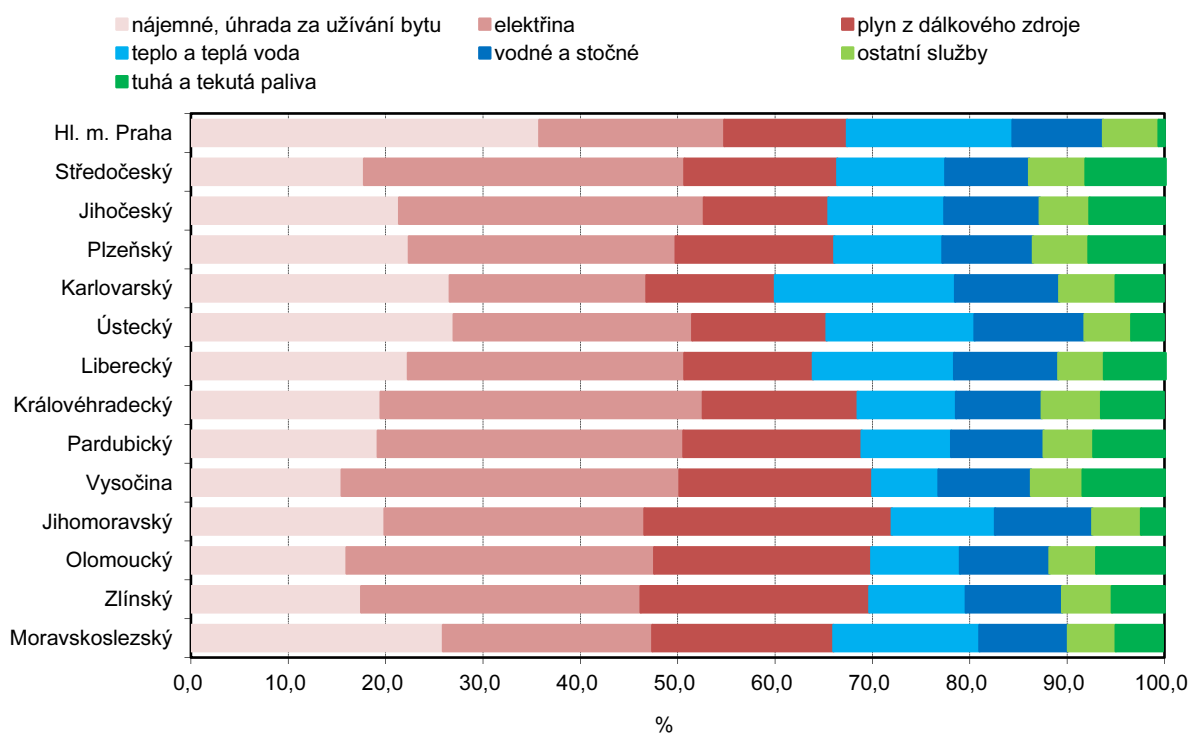
Největší část ročních příjmů tvořily náklady na bydlení v Moravskoslezském, nejmenší v Olomouckém kraji.

„Nejdražší bydlení“ vykázaly domácnosti v Hlavním městě Praze (7 359 Kč), na opačném konci žebříčku se s částkou 4 574 Kč umístil Kraj Vysočina. V pěti krajích (Hlavní město Praha, Ústecký, Liberecký, Moravskoslezský a Jihomoravský) náklady na bydlení překročily republikovou úroveň 5 595 Kč. Téměř 21 % čistých peněžních příjmů domácností v Moravskoslezském kraji „pohltily“ náklady na bydlení a byl to mezi kraji nejvyšší podíl. Dvacetiprocentní hranice byla překročena také v Ústeckém kraji (20,3 %). Nejnižší podíl byl vykázan v Olomouckém kraji, a to 14,1 %.

Náklady na bydlení v kraji byly velkou zátěží pro 24,4 % domácností.

Vzhledem k tomu, že domácnostem rostly příjmy, zlepšil se také subjektivní pohled domácností na bytové náklady. Zatímco v roce 2015 představovaly velkou zátěž pro 29,9 % domácností, v roce 2016 velkou zátěž pro rodinný rozpočet uvedlo 24,4 % domácností. O téměř 1 procentní bod na 9,9 % se snížil podíl domácností, pro které úhrada nákladů na bydlení nebyla žádným problémem.

Graf 2.9 Struktura nákladů na bydlení podle krajů v roce 2016

S velkými obtížemi nebo s obtížemi vycházelo se svými příjmy 30,9 % domácností.

Další otázky v šetření byly např. zaměřeny na to, jakým způsobem domácnosti vycházely se svými příjmy, co si nemohly dovolit a jak se potýkají s půjčkami. V roce 2015 s velkými obtížemi nebo s obtížemi vycházelo se svými příjmy 30,9 % domácností, v roce 2016 to bylo pouze 21,5 % domácností. Velmi snadno s příjmy hospodařilo už 3,2 % domácností (oproti 1,2 % v loňském roce).

Pro 33,2 % domácností v našem kraji bylo problematické zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 9 900 Kč, téměř 31 % domácností si nemohlo dopřát týdenní dovolenou mimo domov. Dalších 13,7 % domácností uvedlo, že si nemohly dovolit jíst obden maso a 5,0 % dostatečně vytápět byt.

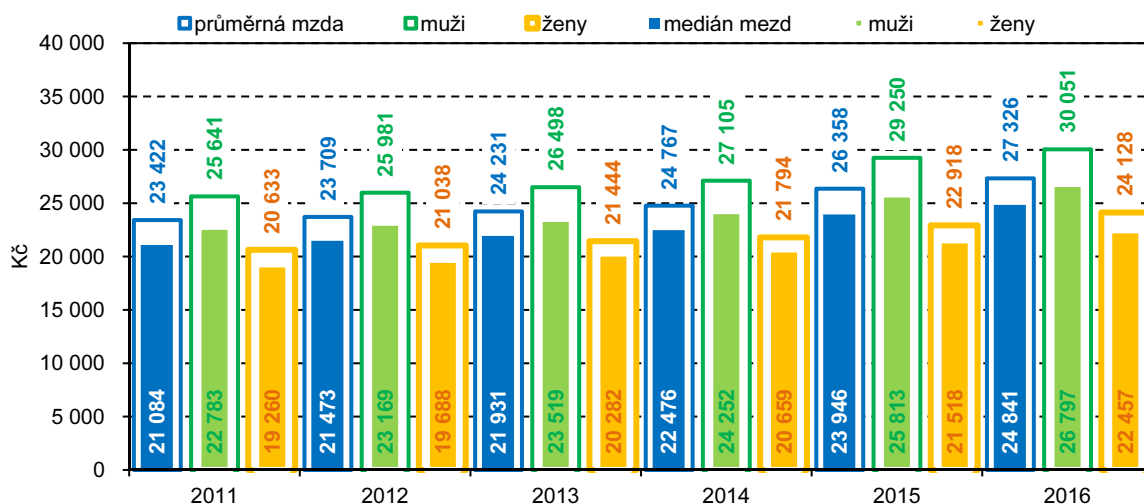
Nebytovou půjčku mělo 13,1 % domácností. V roce 2016 mělo v Libereckém kraji půjčku (kromě bytových) 13,1 % domácností a pro 7,2 % domácností s půjčkou je jejich splácení určitou zátěží. Nejvíce domácností „s půjčkou“ bylo zjištěno v Ústeckém kraji (18,9 %), na opačném konci žebříčku se pak umístil Pardubický kraj (6,7 %).

2.4 Mzdy

Průměrné hrubé měsíční mzdy proti roku 2015 vzrostly o 3,7 %, v případě mužů o 2,7 % a žen o 5,3 %.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd zaměstnanců dosáhla průměrná mzda v roce 2016 v Libereckém kraji částky 27 326 Kč. Zatímco mzda mužů se pohybovala výrazně nad tímto průměrem (30 051 Kč), výdělek žen průměru nedosahoval (24 128 Kč). Meziročně se pak průměrná mzda v našem kraji navýšila o 968 Kč (3,7 %) s tím, že výraznější nárůst zaznamenala mzda žen (o 1 210 Kč, tj. o 5,3 %). Příjem mužů ve srovnání s rokem 2015 vzrostl o 801 Kč, tedy o 2,7 %. Díky této skutečnosti se rozdíl mezi mzdou žen a mužů meziročně snížil z 6 332 Kč na 5 923 Kč. V rámci srovnatelné časové řady (tj. od roku 2012) se navíc průměrná mzda celkem i v případě obou pohlaví navyšuje každoročně.

Graf 2.10 Vývoj průměrné měsíční mzdy a mediánu mezd v Libereckém kraji

Meziroční mzdový nárůst byl však v našem kraji nejnižší.

V porovnání s ostatními regiony České republiky byla jak celková průměrná mzda, tak průměrná mzda obou pohlaví vždy pátou nejvyšší. Pomyslné první místo mezikrajského žebříčku ve všech případech a s výrazným odstupem od ostatních krajů obsadilo Hlavní město Praha – krajský průměr činil 37 931 Kč, muži pobírali v průměru 42 770 Kč a ženy 32 451 Kč. Nejnižší celkový výdělek a výdělek mužů vykázal Karlovarský kraj (25 006 Kč, resp. 27 212 Kč), v případě žen byla nejnižší mzda vyplácena ve Zlínském kraji (22 499 Kč). Také všechny ostatní kraje zaznamenaly meziročně vyšší průměrné mzdy. Nejpomaleji však celkově mzdy rostly právě v našem kraji, nejrychleji ve Zlínském kraji (o 6,9 %). Výdělek mužů se nejméně navýšil v Karlovarském (o 2,5 %) a výdělek žen v Plzeňském kraji (o 3,9 %). Opačně tomu bylo v kraji Zlínském, který vykázal 6,6% nárůst mezd mužů a 7,8% nárůst mezd žen.

Podíl prémie a odměn v příjmu obyvatel kraje meziročně poklesl.

Struktura průměrné měsíční mzdy podle jednotlivých složek se mezi kraji výrazně nelišila. Z výše uvedené průměrné mzdy v Libereckém kraji připadlo na základní složku 66,9 %, prémie a odměny tvořily 15,7 %, náhrady mzdy

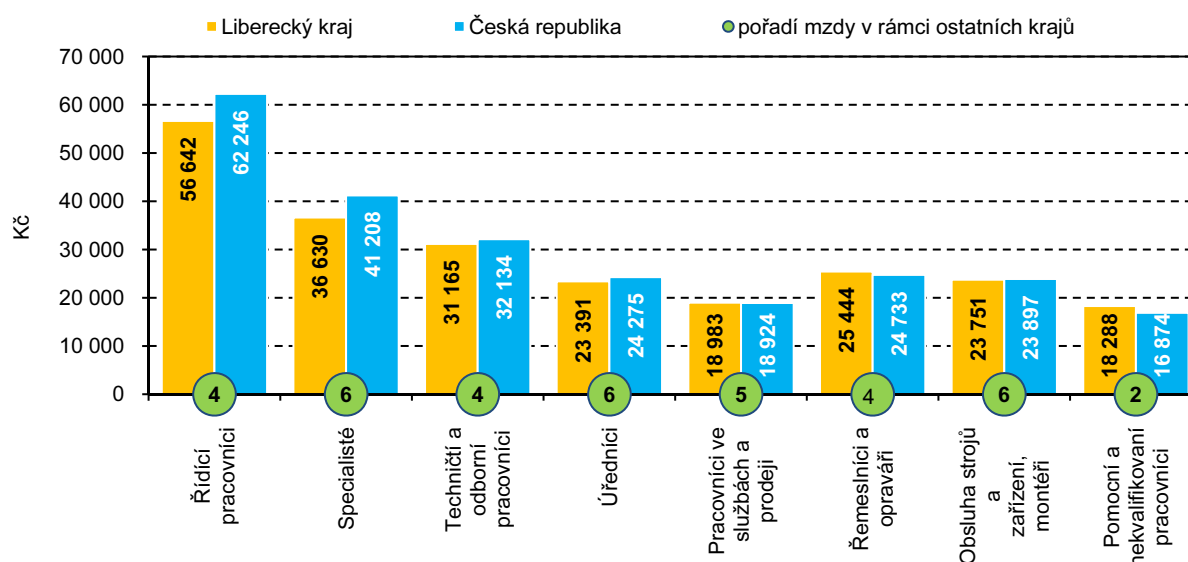

10,5 % a zbývajících 6,9 % představovaly příplatky za práci přesčas, pohotovost a ostatní příplatky. V porovnání se strukturou mzdy v roce 2015 došlo k mírnému nárůstu podílu základní složky mzdy (o 2,1 p. b.) v neprospěch ostatních součástí, především prémie a odměn (pokles o 1,1 p. b.).

**Nejvyšší absolutní
mzdový nárůst
zaznamenali
specialisté, relativně
mzda vzrostla nejvíce
pracovníkům
ve službách a prodeji.**

Neméně důležitým výsledkem strukturálního šetření mezd je také jejich třídění podle klasifikace zaměstnání. V roce 2016 dosáhl rozdíl mezi průměrnou mzdou řídicích pracovníků (56 642 Kč) a výdělkem pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (18 288 Kč) v Libereckém kraji částky 38 354 Kč. Rozdíl výše mezd v kraji mezi nejlépe a nejhůře odměňovanými kategoriemi zaměstnání se navíc za posledních 5 let zvýšil o 2 687 Kč (tj. v roce 2012 byla mzda řídicích pracovníků vyšší o 35 667 Kč). Meziročně si pak s výjimkou řídicích pracovníků (mzdový pokles ve výši 1,3 %) a obsluhy strojů a zařízení (snížení o 0,4 %) polepšili zaměstnanci všech zbývajících tříd zaměstnání. Absolutně nejvíce mzda vzrostla specialistům (o 1 885 Kč na 36 630 Kč), relativně pak pracovníkům ve službách a prodeji (o 7,1 % na 18 983 Kč).

Graf 2.11 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Libereckém kraji v roce 2016

Mzda pomocných a nekvalifikovaných pracovníků vyplácená v našem kraji byla v mezikrajském srovnání druhá nejvyšší.

Nejvýraznější mzdová diference mezi kraji České republiky byla v rámci jedné kategorie zaměstnání v roce 2016 patrná u mezd řídicích pracovníků. Zaměstnanci zařazení do této třídy v Hlavním městě Praze pobírali měsíčně hrubou mzdu ve výši 81 616 Kč, zatímco zaměstnanci v Karlovarském kraji „pouze“ 44 714 Kč, tedy bezmála o 37 tis. Kč méně. Průměrné mzdy v Hlavním městě Praze byly navíc v čele pomyslného žebříčku v případě dalších 5 kategorií zaměstnání. Liberecký kraj se nejlépe umístil s průměrnou mzdou pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, která byla v rámci ostatních regionů druhá nejvyšší.

Rozdíl mezi průměrnou mzdou a mzdovým mediánem dosáhl 2 485 Kč.

V rámci strukturálního šetření mezd je však vedle průměrné mzdy zjišťován také mzdový medián. Ten charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a tím mnohem lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Libereckém kraji v roce 2016 dosáhl 24 841 Kč (26 797 Kč

u mužů a 22 457 Kč u žen). Meziročně se takto vyjádřený výdělek navýšil o 3,7 %, resp. o 3,8 % u mužů a o 4,4 % u žen. Rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd dosáhl 2 485 Kč. Větší diference pak byla patrná mezi průměrem a mediánem mzdy mužů (3 254 Kč) než žen (1 671 Kč).

Nejvyšší rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd vykázalo Hlavní město Praha.

Napříč Českou republikou se mzdový medián pohyboval mezi 22 691 Kč (Karlovarský kraj) a 30 209 Kč (Hlavní město Praha). Také u mediánu mužů bylo pořadí stejné – první místo Hlavní město Praha s 33 221 Kč, poslední Karlovarský kraj s 24 886 Kč. Nejvyšší medián žen opět patřil Hlavnímu městu Praze (27 825 Kč), ovšem žebříček v tomto případě s 20 363 Kč uzavíral Zlínský kraj. Největší rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd byl při srovnání krajů zjištěn v Hlavním městě Praze (7 722 Kč), nejméně se obě hodnoty odlišovaly v Karlovarském kraji (2 315 Kč).

2.5 Státní sociální dávky

Od roku 2011 vyplaceno nejméně dávek státní sociální podpory.

Další možnou částí příjmu obyvatel jsou dávky státní sociální podpory. V roce 2016 bylo v našem kraji vyplaceno 485,9 tis. dávek. V porovnání s rokem 2015 je to o 6,7 % méně a v časové řadě 2011–2016 absolutně nejméně. Současně s poklesem počtu přiznaných dávek poklesl také jejich objem. Ve sledovaném roce tak dosáhla celková hodnota vyplacených dávek necelých 1 543 mil. Kč, zatímco rok před tím to bylo o 7,4 % více. V průměru na 1 obyvatele Libereckého kraje pak byla v roce 2016 vyplacena dávka ve výši 3 505 Kč, tedy meziročně o 288 Kč méně a ve zmiňované časové řadě jednoznačně nejméně.

2.6 Důchody

Počet příjemců důchodů meziročně vzrostl o 0,7 %.

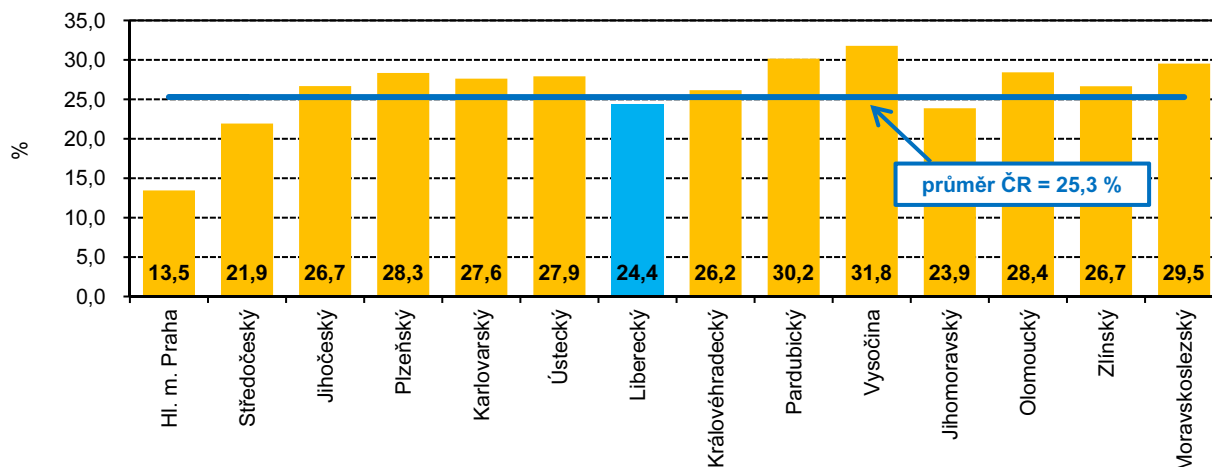
Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí bylo v prosinci roku 2016 v Libereckém kraji evidováno celkem 123 540 příjemců důchodů, meziročně o 822 osob, tj. o 0,7 % více. Vyšší počet příjemců oproti konci roku 2015 vykázaly všechny okresy Libereckého kraje i ostatní regiony České republiky. Nejvýrazněji počet vzrostl v okrese Česká Lípa a Semily (shodně o 0,9 %), z pohledu krajů ve Středočeském kraji (o 1,1 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo nejvíce příjemců důchodů registrováno v Královéhradeckém kraji (291,6 příjemců), nejméně v Hlavním městě Praze (242,4 příjemců). Hodnota za Liberecký kraj (280,7 příjemců) byla v tomto srovnání šestá nejvyšší. Většinu příjemců důchodů tvořily v roce 2016 ve všech regionech ženy, v Libereckém kraji jejich podíl dosáhl 59,3 %.

Počet příjemců starobních penzí se navýšil o 1 %.

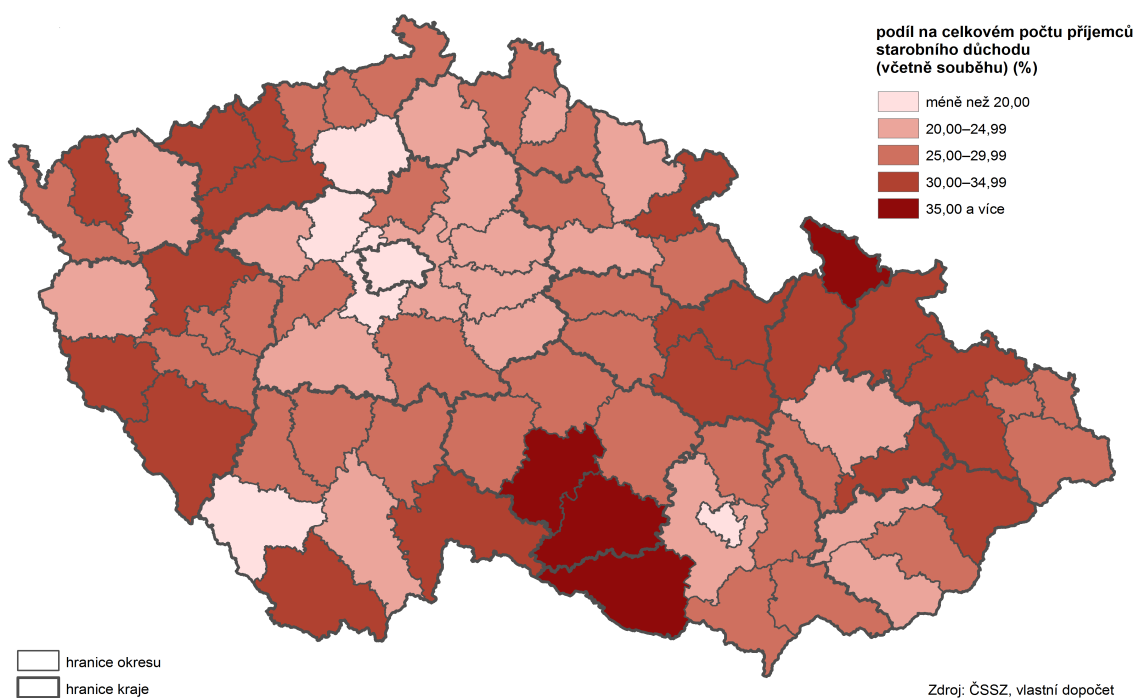
Nejpočetněji byli mezi příjemci důchodů zastoupeni starobní důchodci (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem), když do této skupiny v našem kraji v roce 2016 patřilo 101 501 osob (82,2 % všech příjemců penzí). Meziročně se počet seniorů navýšil o 1 028 osob (o 1,0 %), ve srovnání s rokem 2011 byl vykázán 4,0% nárůst. Téměř 61 % těchto příjemců tvořily ženy. Více seniorů v porovnání roku 2015 a 2016 vykázaly všechny kraje České republiky s tím, že více než 1% navýšení evidoval Středočeský (o 1,3 %) a Jihočeský kraj (o 1,2 %). Počet starobních penzistů v přepočtu na 1 000 obyvatel nabyl v roce 2016 nejvyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji (243,7 příjemců), nejnižší pak v Hlavním městě Praze (209,8 příjemců) a Liberecký kraj se s 230,6 příjemci umístil na sedmé nejvyšší příčce srovnání.

Graf 2.12 Podíl příjemců předčasných starobních důchodů podle krajů v roce 2016

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2016

Předčasný starobní důchod pobírala téměř čtvrtina starobních důchodců.

Vzhledem k prodlužujícímu se věku odchodu do důchodu a ztížené možnosti uplatnění osob ve vyšších věkových kategoriích na trhu práce roste v posledních letech zájem o předčasný důchod. Jestliže v roce 2011 pobíralo v našem kraji předčasný starobní důchod 20,5 % starobních důchodců, v roce 2016 podíl dosáhl 24,4 %. Napříč Českou republikou se zastoupení příjemců předčasných starobních důchodů pohyboval v rozmezí od 13,5 % (Hlavní město Praha) do 31,8 % (Kraj Vysočina). Podíl za Liberecký kraj byl čtvrtý nejnižší a společně s podílem v Hlavním městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji také podprůměrný. Průměr České republiky činil 25,3 %. Z hlediska pohlaví vykazovali vyšší zastoupení předčasných starobních důchodců muži – v Libereckém kraji se jednalo o 26,6 % mužů a 23,0 % žen.

Vdovský důchod pobíralo téměř 22 tisíc žen, vdovecký pak více než 4 tisíce mužů.

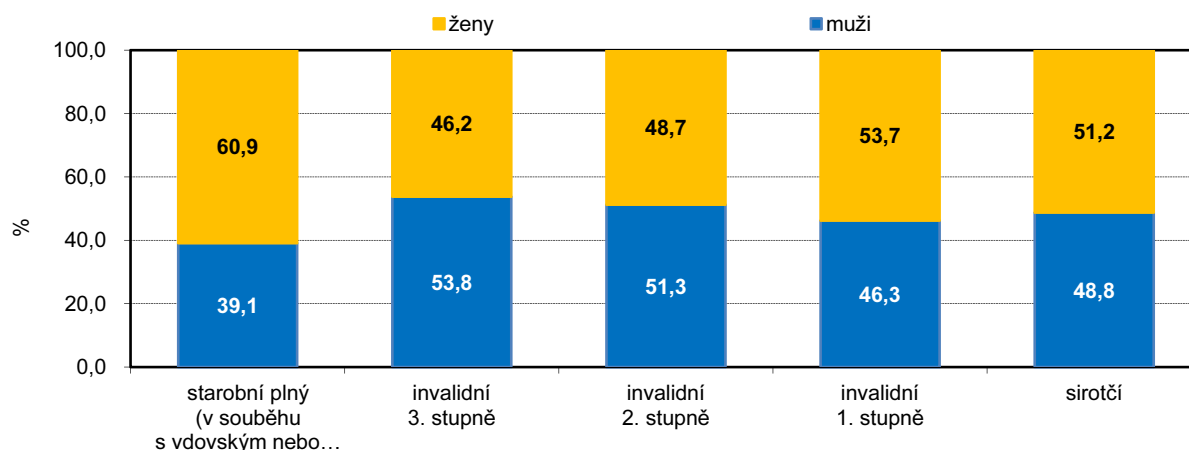
Druhou nejpočetnější skupinou ve struktuře příjemců důchodů Libereckého kraje jsou adresátky a adresáti vdovských a vdoveckých důchodů (včetně souběhu se starobním nebo invalidním důchodem). Vdovský důchod ke konci roku 2016 pobíralo 21 887 žen (meziročně o 105 osob méně), vdovecký důchod byl vyplácen 4 100 mužům (meziročně o 14 příjemců více). Některý z invalidních důchodů pobíralo v kraji v úhrnu 18 463 osob (meziročně o 12 příjemců méně), z toho nejčastěji se jednalo o příjemce invalidního důchodu 3. (8 022 osob, tj. 43,4 % uvedeného počtu) a 1. stupně (7 258 osob, 39,3 %). Zbývajících 3 183 osob pobíralo důchod pro invaliditu 2. stupně. Nárok na sirotčí důchod prokázalo 1 757 osob, tedy o 103 osob méně než ke konci roku 2015. Z hlediska pohlaví převažovaly mezi příjemci ženy v případě důchodů starobních, sirotčích a invalidních 1. stupně, muži tvořili většinu u invalidních důchodů 2. a 3. stupně.

Průměrný důchod (bez ohledu na typ) činil 10 970 Kč.

Bez ohledu na typ důchodu činila průměrná penze v roce 2016 v Libereckém kraji 10 970 Kč, meziročně tedy o 0,9 % (93 Kč) více. Republikový průměr (11 078 Kč) byl však o 108 Kč vyšší a v porovnání s ostatními kraji byl celkový průměrný důchod v našem regionu šestý nejvyšší. V rámci České republiky se pak částka pohybovala v rozmezí od 10 827 Kč (Olomoucký kraj) do 11 973 Kč (Hlavní město Praha).

Graf 2.13 Struktura příjemců důchodů podle pohlaví v Libereckém kraji v prosinci 2016

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

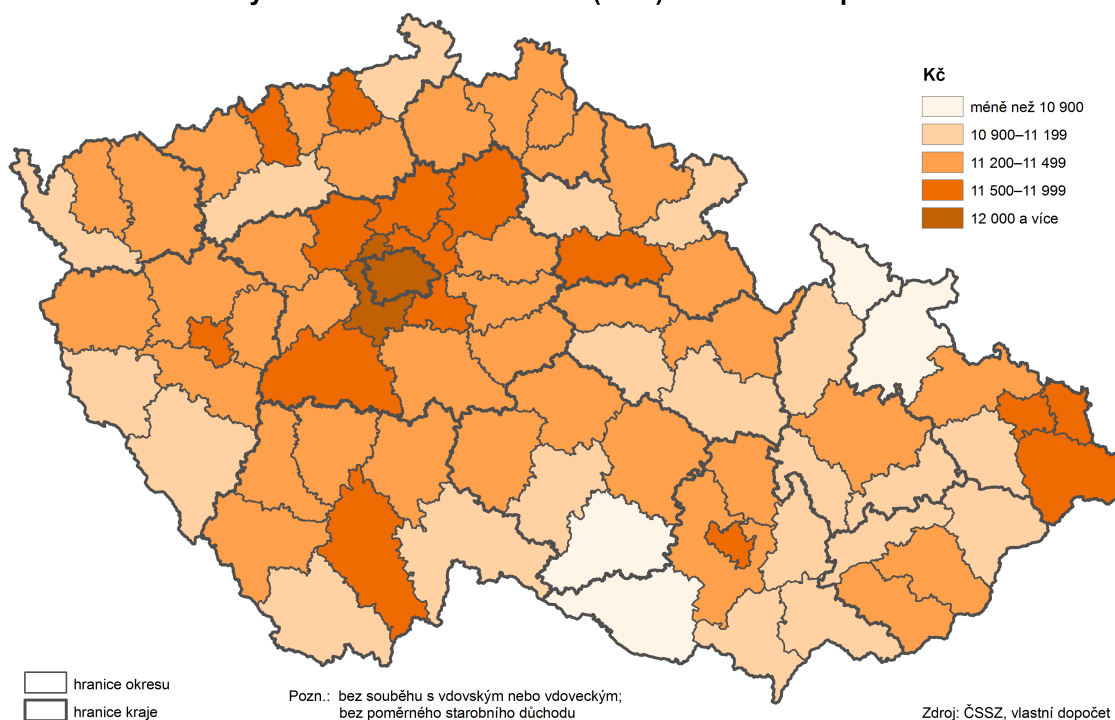

Starobní penze dosáhla v průměru 11 381 Kč, meziročně o 1 % více.

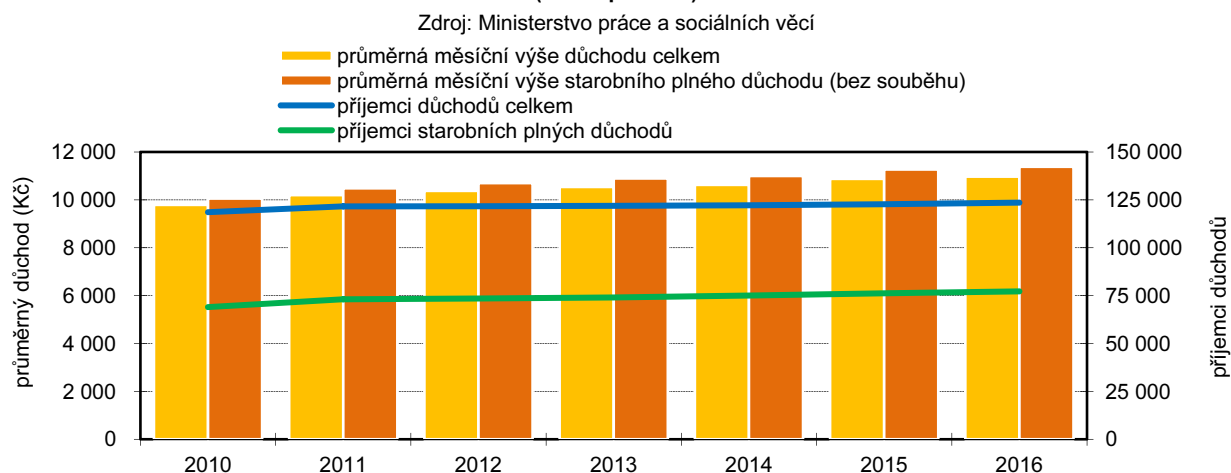
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem) v prosinci 2016 v našem kraji dosáhla 11 381 Kč (meziročně o 112 Kč více, tj. o 1,0 %). V rámci kraje pak nadprůměrný důchod pobírali senioři z okresu Jablonec nad Nisou (11 481 Kč) a Česká Lípa (11 418 Kč). Nejnižší průměrná částka byla vyplácena penzistům z okresu Semily (11 229 Kč). Nejvyšší starobní důchod ve srovnání krajů byl vykázán v Hlavním městě Praze (12 286 Kč), nejnižší v Olomouckém kraji (11 119 Kč). V rámci 77 okresů se pak s již uvedenou částkou na prvním místě umístilo Hlavní město Praha, poslední příčka patřila okresu Znojmo (10 573 Kč). Okres Jablonec nad Nisou obsadil 18. příčku, okres Česká Lípa 23. příčku, okres Liberec 31. a okres Semily 50. pozici žebříčku.

Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) v okresech v prosinci 2016

Graf 2.14 Příjemci důchodů a průměrná výše důchodu v Libereckém kraji v letech 2010–2016 (stav v prosinci)

Meziročně nejvíce vzrostl vdovecký důchod.

Nejvýraznější meziroční nárůst v Libereckém kraji v roce 2016 zaznamenal vdovecký důchod, a to o 114 Kč na 13 355 Kč. Vdovský důchod se navýšil o 90 Kč na 12 060 Kč, sirotčí o 28 Kč na 5 852 Kč a invalidní důchod 2. stupně o 15 Kč na 6 731 Kč. Naopak invalidní důchod 1. a 3. stupně byl meziročně nižší, v prvním případě se snížil o 44 Kč na 5 865 Kč a ve druhém o 7 Kč na 10 339 Kč.

V mezikrajském srovnání se nejlépe umístil, co do výše, vdovský důchod.

V mezikrajském srovnání se náš region v případě částky sirotčího, vdoveckého a invalidního důchodu 1. stupně umístil na 6. nejnižší příčce, invalidní důchod 3. stupně byl pátý nejnižší, naopak invalidní důchod 2. stupně sedmý nejvyšší. Průměrný vdovský důchod vyplácený v Libereckém kraji byl pátý nejvyšší.

2.7 Nemocenské pojištění a nemocnost

Výdaje na dávky nemocenského pojištění se poslední čtyři roky zvyšují.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění vyplácené v Libereckém kraji se v poslední dekádě pravidelně navyšovaly až od roku 2013, zatímco do té doby každoročně klesaly. V roce 2016 jejich objem dosáhl 913,8 mil. Kč, což meziročně představuje 12,0% nárůst, tedy navýšení o více než 98 mil. Kč. I přes uvedený růst se však stále výrazně pohybují pod desetiletým maximem, které bylo dosaženo v roce 2007 (tj. 1 455,5 mil. Kč).

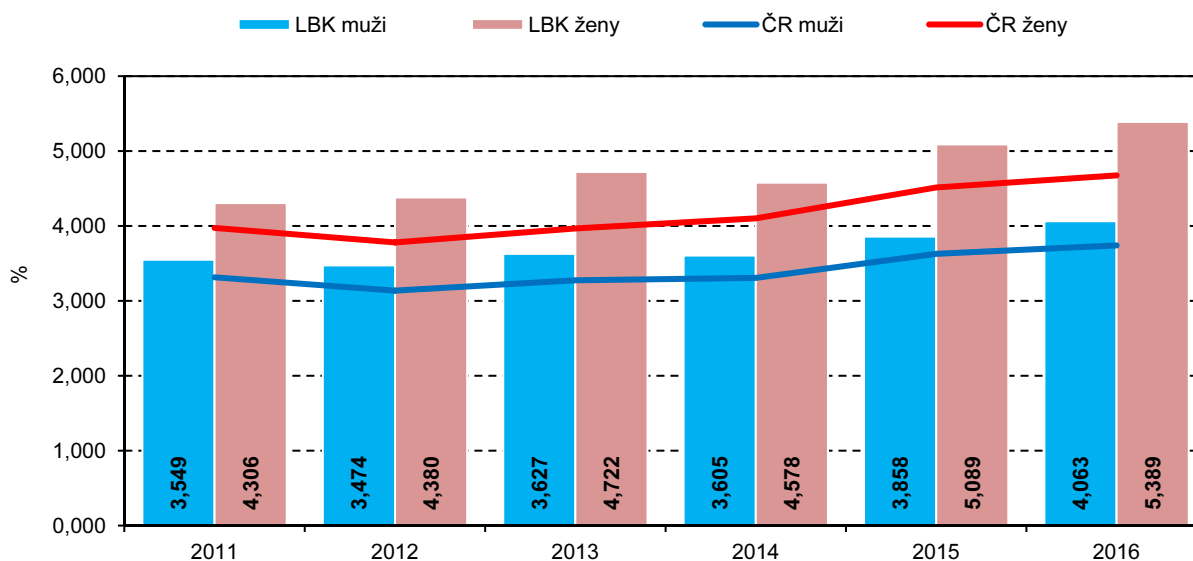
Nejvýraznější nárůst vykázaly výdaje na ošetřovné, které v roce 2016 dosáhly svého desetiletého maxima.

Největší část nemocenského pojištění i v roce 2016 připadala na výplatu nemocenské (68,6 %), 26,1 % výdajů bylo určeno na peněžitou pomoc v mateřství a 5,2 % na ošetřovné. V porovnání s rokem 2015 se navíc všechny uvedené dávky navýšily – nejvýraznější nárůst zaznamenalo ošetřovné (o 15,7 %). Zatímco však výdaje na nemocenské kopírovaly desetiletý vývoj celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění, peněžitá pomoc v mateřství i ošetřovné vykazovaly stejný trend (nárůst výdajů) pouze v posledních dvou letech. Objem výdajů na peněžitou pomoc v mateřství rostl v období 2007 až 2009, kdy částka dosáhla svého desetiletého maxima (tj. 246,2 mil. Kč), následující tři roky se tyto výdaje snižovaly a poté s výjimkou meziročního poklesu v roce 2014 se částka znovu postupně navyšovala. V případě ošetřovného výdaje klesaly v letech 2007 až 2010, od roku 2011 (s výjimkou meziročního propadu v roce 2014) již každoročně narůstají a v roce 2016 jsou výdaje na tyto dávky dokonce na svém desetiletém maximu.

Zvýšil se počet nemocensky pojištěných i počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti.

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji v průměru evidováno celkem 149 774 nemocensky pojištěných osob (z toho 48,2 % žen). Meziročně se tak tento počet navýšil o 881 osob, tedy o 0,6 %. Celkový počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji vzrostl z 60 126 událostí v roce 2015 na 64 680 událostí, tj. o 7,6 %. V mezikrajském srovnání je to druhý nejvyšší meziroční nárůst, nejvyšší přírůstek vykázal Královéhradecký kraj (o 8,8 %). Jediným regionem, ve kterém došlo k poklesu, je Karlovarský kraj (o 1,1 %).

Graf 2.15 Průměrné procento pracovní neschopnosti podle pohlaví v Libereckém kraji

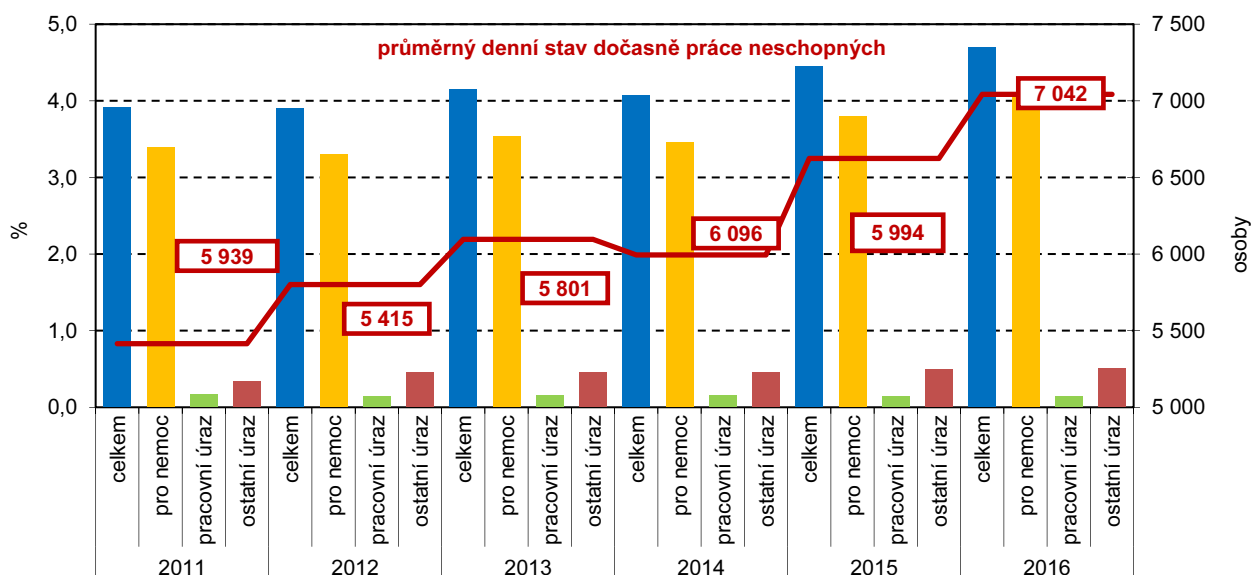
Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců byl v našem kraji nejvyšší.

Při přepočtu na 100 pojištěnců připadlo v roce 2016 v Libereckém kraji 43,19 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti, ve srovnání s rokem 2015 to znamená nárůst o 2,80 případů (6,9 %). Jedná se o nejvyšší hodnotu mezi kraji České republiky, na druhé straně žebříčku je s 30,11 nově hlášenými případy na 100 pojištěnců Hlavní město Praha.

Snížila se však průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti, mezi kraji byla její hodnota dokonce druhá nejnižší.

Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji v roce 2016 dosáhla 39,85 dnů (o 0,36 dnů méně než v roce 2015) a pohybovala se tak pod celorepublikovým průměrem (43,01 dnů). Nejdelší doba byla vykázána ve Zlínském kraji (52,09 dnů), nejkratší dobu zaznamenali v Hlavním městě Praze (37,65 dnů). Hodnota za Liberecký kraj byla ve srovnání krajů druhá nejnižší. Pracovní neschopnost pro nemoc v Libereckém kraji trvala v průměru 38,61 dnů (meziročně o 0,18 dne méně), pro pracovní úraz 49,65 dnů (meziročně o 1,13 dní více) a pro ostatní úrazy 49,68 dnů (meziročně o 2,35 dní méně).

Graf 2.16 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji

Pozn.: data od roku 2012 nejsou v důsledku změn v metodě zjišťování s daty z předešlých let srovnatelná

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti meziročně vzrostlo a mezi kraji bylo šesté nejvyšší.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz, a zohledňuje jak celkový počet případů pracovní neschopnosti (jak často lidé do pracovní neschopnosti nastupují), tak i průměrné trvání jednoho případu pracovní neschopnosti (jak dlouho v pracovní neschopnosti zůstávají). Hodnota tohoto ukazatele se v Libereckém kraji zvýšila ze 4,449 % v roce 2015 na 4,702 % v roce 2016 a o 0,503 p. b. se pohybuje nad republikovým průměrem (4,199 %). Meziroční zvýšení vykázály téměř všechny ostatní kraje, výjimkou je pouze Hlavní město s poklesem o 0,022 p. b. Jeho průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti ve výši 3,098 % je mezi kraji nejnižší, nejvyšší bylo vykázáno v Moravskoslezském kraji (5,127 %). Hodnota v Libereckém kraji byla šestá nejvyšší. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti žen v Libereckém kraji činilo 5,389 %, hodnota ukazatele za muže byla nižší o 1,326 p. b. a dosáhla 4,063 %.

2.8 Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách již dva roky klesá.

Ve školním roce 2016/2017 působí v Libereckém kraji 238 mateřských škol, počet zařízení zajišťujících předškolní vzdělávání dětí v Libereckém kraji se tak oproti roku předchozímu nezměnil. Uvedená zařízení navštěvuje 15 178 dětí, jejich počet však již dva roky po sobě klesá. V roce 2016/2017 meziroční pokles činil 2,1 % (332 dětí). Více než 29 % dětí v mateřských školách v kraji bylo pětiletých, 27,4 % čtyřletých a čtvrtině z nich byly 3 roky. Školky však navštěvovalo také 11,2 % dětí, kterým bylo méně než 3 roky, naopak 6,7 % dětí bylo 6 a více let. Nejčastějším zřizovatelem mateřských škol jsou v Libereckém kraji obce (219 škol, tj. 92,0 %), 14 zařízení bylo soukromých, 4 školky založil Liberecký kraj a 1 církevní organizace. V předškolních zařízeních v přepočtu na plně zaměstnané aktuálně pracuje celkem 1 266 učitelů, z toho pouze 4 muži.

Téměř pětina rodičů s žádostí o přijetí do mateřské školy v roce 2016 neuspěla.

Stejně jako počet dětí klesá poslední dva roky také počet pedagogů v mateřských školách. Mezi školními roky 2015/2016 a 2016/2017 se počet učitelů snížil o 11 osob (0,9 %). V současném školním roce připadlo na 1 třídu 22,4 dětí (v roce předchozím 22,6 dětí) a na jednoho pedagoga 12,0 dětí (v roce předchozím 12,1 dětí). Zájem o předškolní vzdělávání ve školním roce 2016/2017 reprezentovalo 6 424 podaných žádostí o přijetí do mateřské školy, z toho 18,6 % žádostí však nebylo vyhověno. Do mateřské školy nakonec nenastoupilo 267 dětí, tj. 5,1 % dětí, jejichž rodičům byla žádost o přijetí schválena.

Základní školy evidují od roku 2011 každoročně více žáků.

Počet základních škol je ve školním roce 2016/2017 o 2 školy nižší než tomu bylo v roce předcházejícím a v kraji tak základní vzdělání zajišťuje 203 zařízení. Základní školy navštěvuje 39 911 žáků, meziročně o 2,8 % více.

Zřizovatelem většiny základních škol jsou obce.

Obec je zřizovatelem 186 škol, které navštěvuje 38 359 žáků. Liberecký kraj zřídil 8 škol (686 žáků), 4 soukromé základní školy v kraji navštěvuje 449 žáků. Zřizovatelem 3 zařízení je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (80 žáků) a 2 školy založila církevní organizace (337 žáků). Vyučování na základních školách zajišťuje v přepočtu na plně zaměstnané 2 751 pedagogů (z toho 416 mužů, tj. 15,1 %), tj. o 2,7 % více než v roce 2015/2016. Na 1 třídu v současné době vychází v průměru 19,6 žáků (v roce minulém 19,5 žáků) a na 1 učitelku/učitele 14,5 žáků (stejně jako v minulém školním roce). Z dlouhodobého pohledu je patrné, že počet žáků základních škol v našem kraji každoročně roste od školního roku 2011/2012.

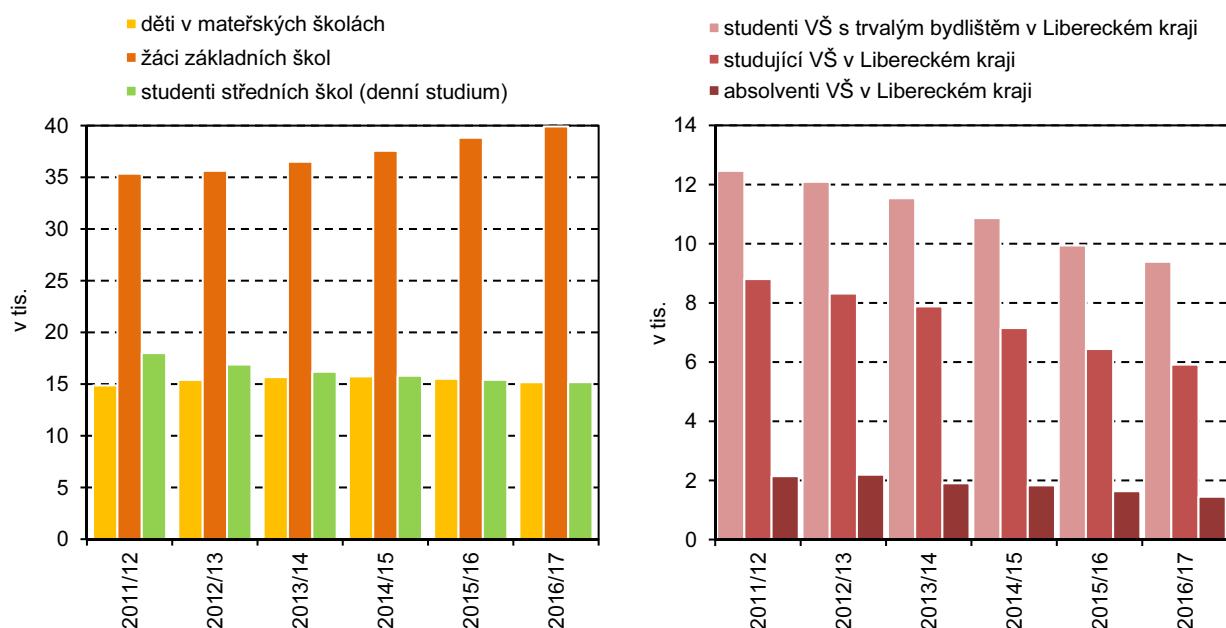
Počet středních škol se dlouhodobě snižuje. Ubývají ale i studenti, a to především v učňovských oborech. Ve struktuře středoškoláků je nejvíce studentů středních odborných škol s maturitou.

Středoškolské vzdělání ve školním roce 2016/2017 v našem kraji poskytuje celkem 49 škol, tedy o 1 méně než v roce loňském. Počet středních škol navíc klesá dlouhodobě. Současně se snižováním počtu těchto vzdělávacích zařízení klesá také počet studentů, a to především v učňovských oborech – v porovnání se školním rokem 2007/2008 jich je o více než 34 % méně. V roce 2016/2017 bylo tedy evidováno 15 699 středoškoláků, což je meziročně o 217 osob (1,4 %) méně. Ve většině případů se jednalo o studenty středních odborných škol s maturitní zkouškou (6 981 osob, tj. 44,5 % všech středoškolských studentů).

Meziročně poklesl také počet nově přijatých žáků do 1. ročníku (tentokrát o 22 osob). Většina z výše uvedeného celkového počtu studentů studovala v rámci denního studia (96,7 % všech studentů), zbývajících 515 osob se vzdělávalo v rámci ostatních forem studia. Mezi denními studenty převažovaly z hlediska věku osoby 16leté, resp. osoby narozené v roce 2000 (3 358 studentů, tj. 22,1 % studentů v denní formě studia), následovali sedmnáctiletí (3 270 osob, tj. 21,5 %) a osmnáctiletí studenti (3 116 osob, tj. 20,5 %). Denně se však vzdělávalo také 91 studentů 25letých a starších. Ti převažovali mezi studenty ostatních forem studia, a to z 64,1 %.

Graf 2.17 Vývoj počtu žáků a studentů (státní občanství ČR) v Libereckém kraji

Ubývá také středoškolských pedagogů, dnes je jich o čtvrtinu méně než před deseti lety.

Výuku na středních školách aktuálně zajišťuje 1 418 učitelů (v přepočtu na plně zaměstnané), což je o 26 osob (1,8 %) méně než tomu bylo ve školním roce 2015/2016. Z dlouhodobého pohledu klesá také počet středoškolských pedagogů – v porovnání se situací před deseti lety je jich o více než čtvrtinu méně.

Vyšší odborné vzdělávání je na okraji zájmu studentů.

Počet vyšších odborných škol se v Libereckém kraji posledních šest let nezměnil a tuto formu vzdělání tak nabízí 6 zařízení. Meziročně se však snížil počet studijních skupin denního studia, a to z 23 na 21 skupin. Ve srovnání se školním rokem 2015/2016 je však významně nižší celkový počet studentů (o 24,7 %) i počet studentů denní formy vzdělávání (o 25,8 %). V aktuálním školním roce se výuky na vyšších odborných školách účastní 241 studentů, z toho 233 studentů v denním studiu. Studentů v těchto zařízeních však ubývá dlouhodobě a v desetiletém časovém horizontu je patrný téměř 70% pokles zájmu o toto vzdělávací zařízení. Pedagogickou činnost na vyšších odborných školách v hodnoceném roce zajišťuje 34 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané).

V kraji ubývá vysokoškolských studentů i absolventů.

Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Libereckém kraji i studujících v našem kraji se zvyšoval do školního roku 2010/2011, resp. 2009/2010. V následujících letech již počet vysokoškoláků pravidelně ubývá.

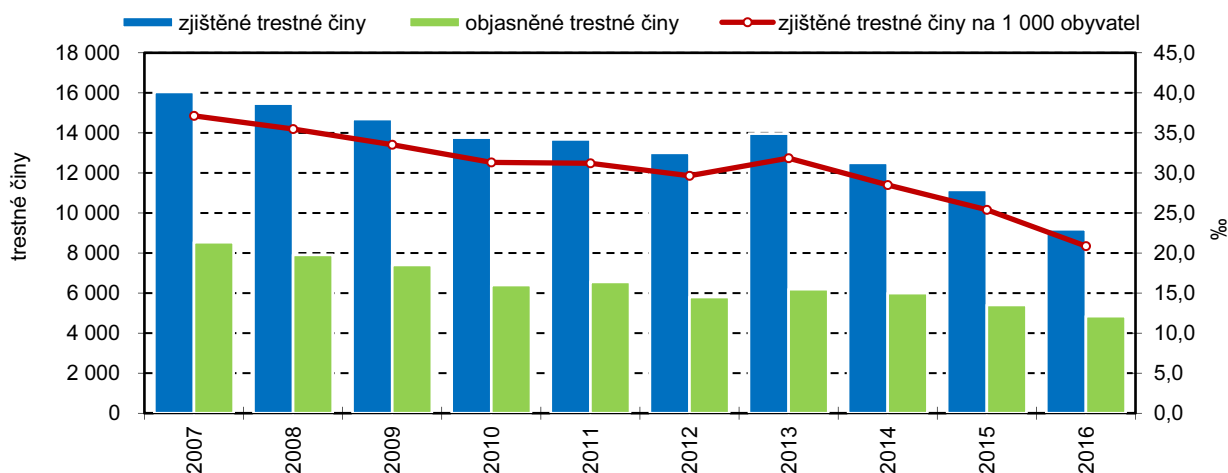
Meziroční pokles studujících z našeho kraje v roce 2016 dosáhl 5,6 %, počet studujících na vysoké škole v Libereckém kraji se snížil dokonce o 8,2 %. Maximální počet vysokoškoláků bydlících v Libereckém kraji tak byl prozatím zaznamenán v roce 2010 (12 792 osob), maximální počet studentů studujících na univerzitě v našem regionu pak v roce 2009 (9 612 osob). Od roku 2013 každoročně klesá také počet absolventů vysoké školy v kraji. V akademickém roce 2016/2017 tak studium úspěšně ukončilo 1 398 studentů, což je meziročně o 11,6 % méně, v porovnání s jejich maximálním počtem z roku 2012/2013 (2 089 absolventů) to pak znamená 33,1% pokles.

2.9 Kriminalita, dopravní nehody

V roce 2016 bylo v kraji zjištěno historicky nejméně trestných činů.

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji spácháno celkem 9 186 trestných činů, meziročně se jedná o 17,6% snížení. Meziročně nižší kriminalitu zaznamenaly také všechny okresy kraje. Nejvýrazněji se počet zjištěných trestných činů snížil v okrese Jablonec nad Nisou (o 19,9 %), nejméně v okrese Semily (o 12,1 %). Absolutně i v přepočtu na 1 000 obyvatel byl pak počet spáchaných činů nejvyšší v okrese Liberec (24,0 ‰, v úhrnu 4 144 činů), opačně tomu bylo v okrese Semily (13,9 ‰, v úhrnu 1 029 činů). V rámci dostupné časové řady byl uvedený počet zjištěných trestných činů v našem kraji historicky nejnižší. V posledních šesti letech je pak možné v případě kriminality kraje sledovat klesající tendenci.

Graf 2.18 Kriminalita v Libereckém kraji

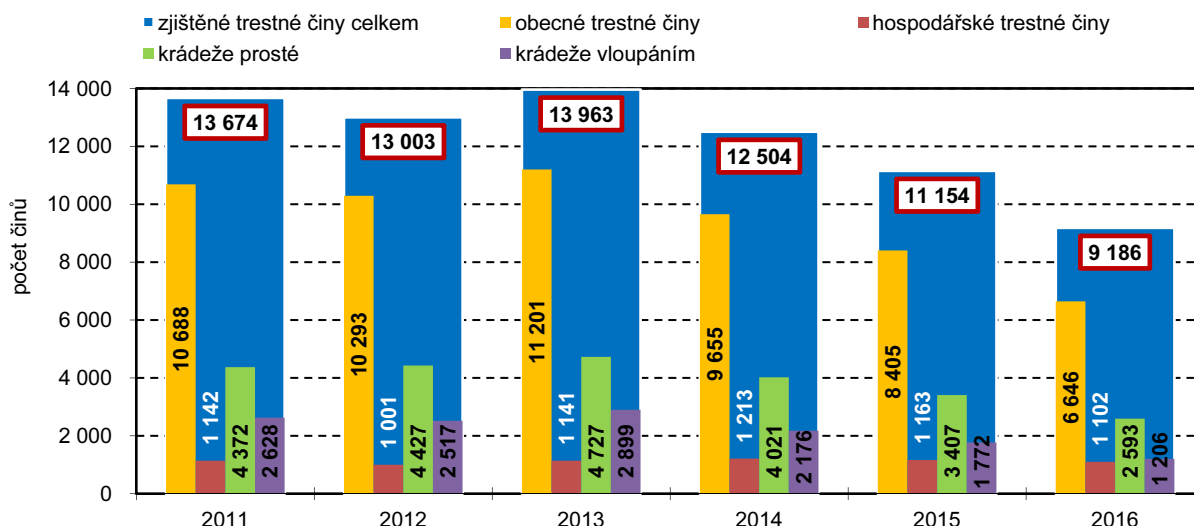
Meziroční pokles kriminality vykázaly všechny regiony ČR, snížení v Libereckém kraji však bylo nejvyšší.

S výše uvedeným počtem zjištěných trestných činů se Liberecký kraj v roce 2016 na kriminalitě v České republice podílel 4,2 %. Nejvíce trestných činů bylo v roce 2016 spácháno v Hlavním městě Praze (56 432 činů, tj. 44,3 činů na 1 000 obyvatel). Nejméně protizákonných přestupků bylo evidováno v Karlovarském kraji (4 983 činů), ovšem v přepočtu na 1 000 obyvatel vedl kraj Pardubický (11,5 činů na 1 000 obyvatel). V rámci srovnání relativních ukazatelů byla hodnota za Liberecký kraj, tedy 20,9 činů na 1 000 obyvatel, čtvrtá nejvyšší a nepatrně převyšovala i republikový průměr (20,7 činů na 1 000 obyvatel).

Meziroční pokles kriminality byl patrný i ve všech ostatních regionech České republiky s tím, že nejvíce se počet zjištěných trestných činů snížil právě v Libereckém kraji.

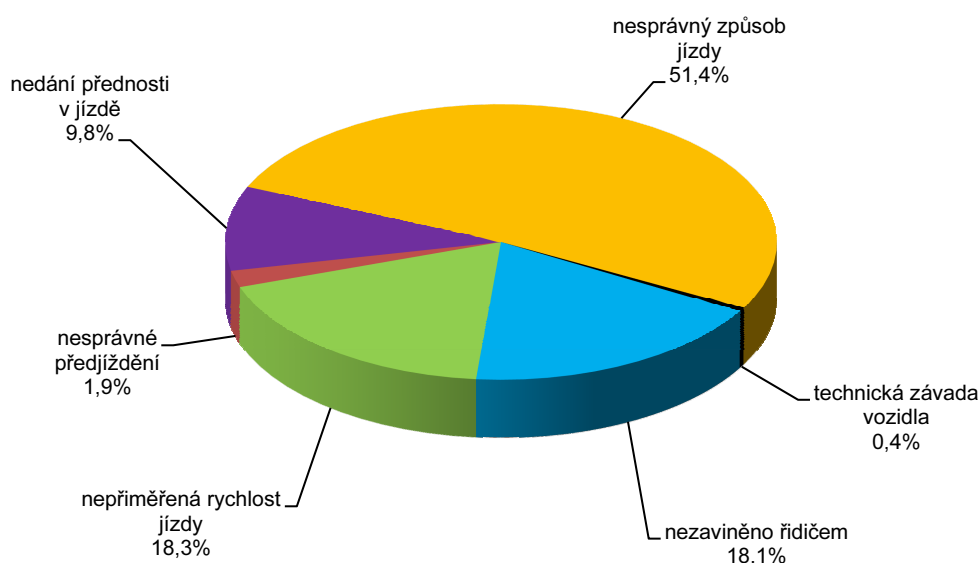
Graf 2.19 Struktura zjištěných trestných činů v Libereckém kraji

Počet dopravních nehod v našem kraji meziročně vzrostl a od roku 2010 byl nejvyšší.

O dopravní nehodovosti v roce 2016 v Libereckém kraji vypovídalo 4 094 dopravních nehod a v porovnání s rokem 2015 se počet havárií navýšil o 5,3 %. V rámci srovnatelné časové řady (od roku 2010) je to zatím nejvyšší nehodovost. Relativně nejvíce bourali řidiči v okrese Česká Lípa (11,7 nehod na 1 000 obyvatel), naopak tomu bylo v okrese Jablonec nad Nisou (7,3 nehod na 1 000 obyvatel). Meziročně více havárií zaznamenali dopravní policisté v okrese Liberec a Semily (o 14,0, resp. 5,5 %), v okresech Česká Lípa a Jablonec nad Nisou naopak počet nehod klesl (shodně o 1,6 %). Při zmíněných nehodách bylo 19 osob usmrceno (meziročně o 4 osob méně), 101 zraněno těžce (meziročně o 21 osob méně) a 1 158 lehce (meziročně o 16 osob méně). Většinu výše uvedených nehod v našem kraji zavinili řidiči motorových vozidel (3 187 havárií, tj. 77,8 % všech nehod), kterým bylo nejčastěji 30–39 let (535 nehod, tj. 16,8 % nehod zaviněných řidiči motorových vozidel). Viníkem 148 nehod byli řidiči nemotorových vozidel, chodci způsobili 39 havárií.

Graf 2.20 Nehody v Libereckém kraji v roce 2016 podle hlavních příčin

**Nejvyšší nehodovost
evidovali dopravní
policisté v Hlavním
městě, nejméně bourali
řidiči v Plzeňském kraji.**

Meziročně vyšší nehodovost zaznamenaly také ostatní kraje České republiky. Její relativní nárůst se pohyboval v rozmezí od 0,5 % (Jihomoravský kraj) do 34,0 % (Karlovarský kraj). Nejvíce havárií na 1 000 obyvatel evidovali policisté v Hlavním městě Praze (18,0 nehod). Nehodovost přesahující 10 ‰ pak vykázal také ještě kraj Ústecký (12,2 ‰) a Středočeský (10,4 ‰). Hodnota za Liberecký kraj (9,3 ‰) byla mírně podprůměrná (9,4 nehod na 1 000 obyvatel v České republice), mezi ostatními kraji však čtvrtá nejvyšší. Na opačném konci žebříčku se s 5,8 nehodami na 1 000 obyvatel umístil Plzeňský kraj.

3. Ekonomický vývoj

3.1 Makroekonomický vývoj

Český statistický úřad zveřejnil 15. prosince 2016 předběžné údaje regionálních účtů za rok 2015 a zároveň zpřesnil data za roky 2011 až 2014, která navazují na předcházející revize ročních národních účtů.

V roce 2015 se ekonomice dařilo ve všech krajích.

Úspěšný hospodářský vývoj započatý v roce 2014 pokračoval i v roce 2015. Hrubý domácí produkt ve stálých cenách totiž meziročně vzrostl ve všech krajích. Nejdynamičtěji se vyvíjela ekonomika v Ústeckém kraji, která zaznamenala 7% meziroční růst HDP. Liberecký kraj se s nárůstem ve výši 5,2 % umístil na 4. nejvyšší příčce. Lepší výsledky vykázal ještě Středočeský (+6,6 %) a Olomoucký kraj (+5,8 %). Naopak poslední místo pomyslného žebříčku patřilo Karlovarskému kraji, ve kterém ekonomika meziročně zrychlila „pouze“ o 1,8 %.

Graf 3.1 Vývoj regionálního hrubého domácího produktu ve stálých cenách
(předchozí rok = 100 %)

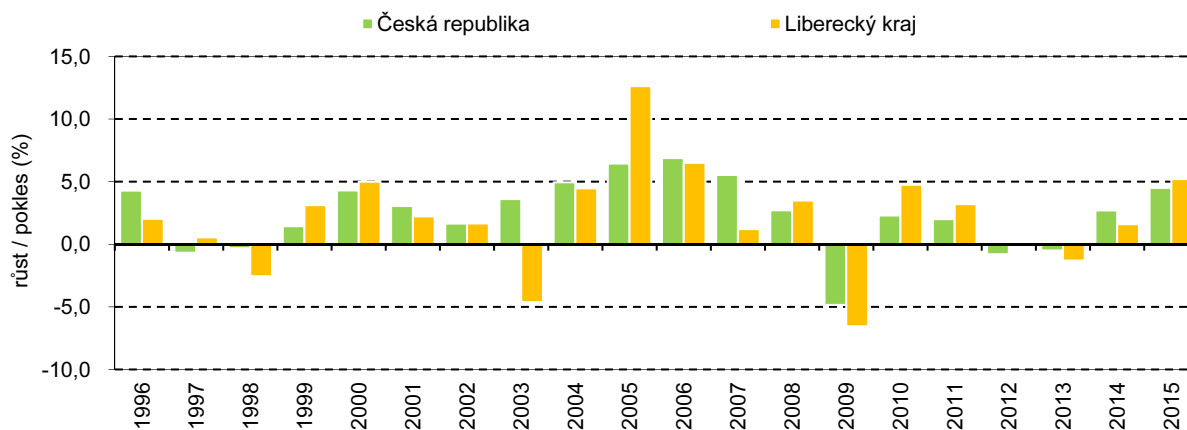
Růst v Libereckém kraji byl za posledních 10 let druhý nejvyšší.

Reálný růst zjištěný v roce 2015 v Libereckém kraji byl za poslední dekádu druhým nejvyšším, výrazněji se ekonomika kraje vyvíjela pouze v roce 2006 (meziročně +6,5 %). Meziroční pokles vykázal náš kraj v tomto období třikrát.

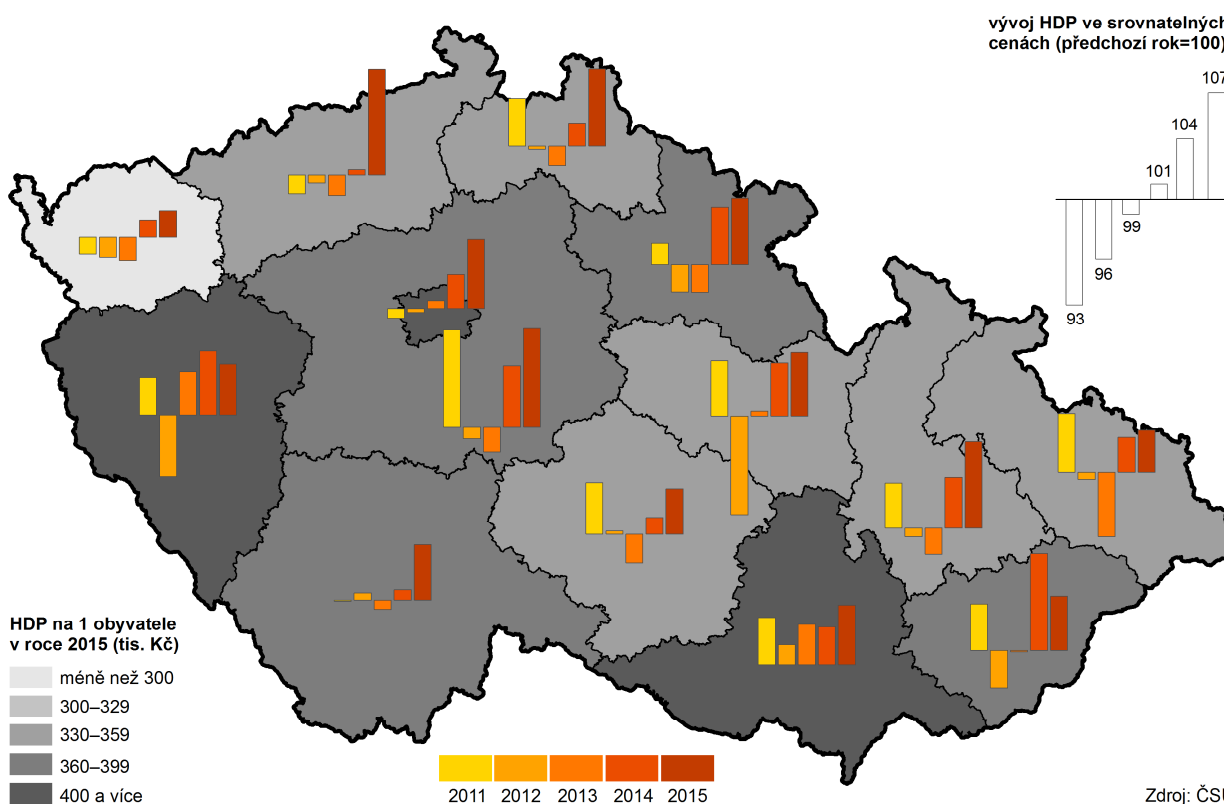
Podíl Libereckého kraje na HDP České republiky stagnuje.

Regionální hrubý domácí produkt Libereckého kraje dosáhl v roce 2015 v běžných cenách 147 208 mil. Kč, což představuje 3,2% podíl na jeho republikové hodnotě. Podíl kraje prakticky od roku 2010 stagnuje, ve srovnání s rokem 1995 se však snížil o 0,6 p. b. V mezikrajském srovnání byl příspěvek kraje na republikový hrubý domácí produkt druhý nejnižší, méně se na jeho tvorbě podílel již jen Karlovarský kraj (1,9 %). Naopak necelá čtvrtina objemu hrubého domácího produktu pocházela z Hlavního města Prahy, 11,6 % vytvářela ekonomika Středočeského a 11,0 % Jihomoravského kraje.

Graf 3.2 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách v Libereckém kraji a ČR

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2011 až 2015

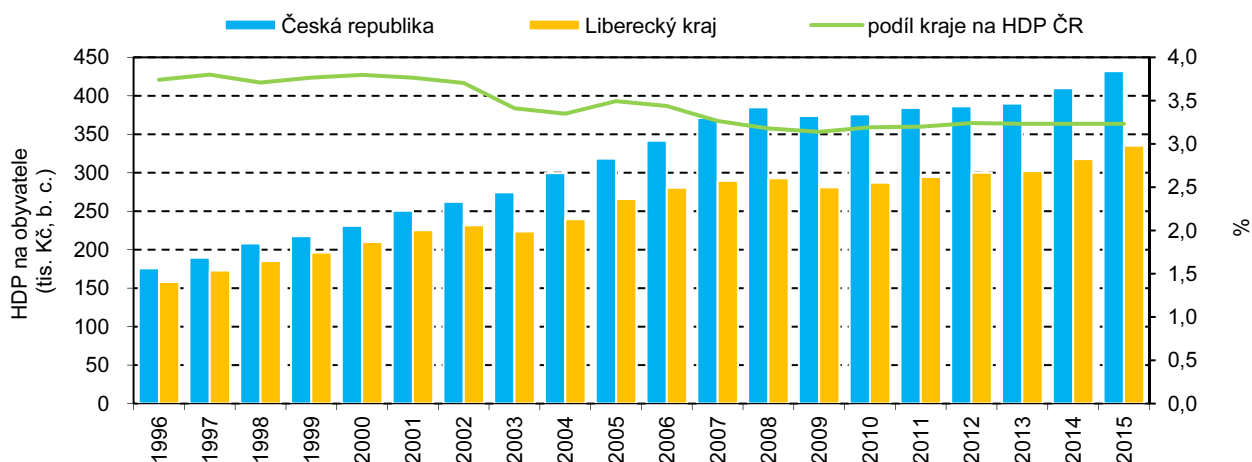
HDP na obyvatele kraje byl mezi ostatními regiony třetí nejnižší.

HDP v přepočtu na jednoho obyvatele kraje v roce 2015 dosáhl 335 210 Kč, tj. meziročně o 5,5 % více a v poměru k republikovému průměru (432 006 Kč) představoval 77,6 %. Mezi kraji to znamenalo 3. nejhorší pozici, na poslední

příčce se umístil kraj Karlovarský (67,4 %) a na předposlední kraj Ústecký (77,4 %). Naopak hodnota za Hlavní město Praha republikový průměr převýšila více než dvojnásobně. Žádný jiný kraj republikové hodnoty nedosáhl (s výjimkou Středočeského kraje v roce 2000).

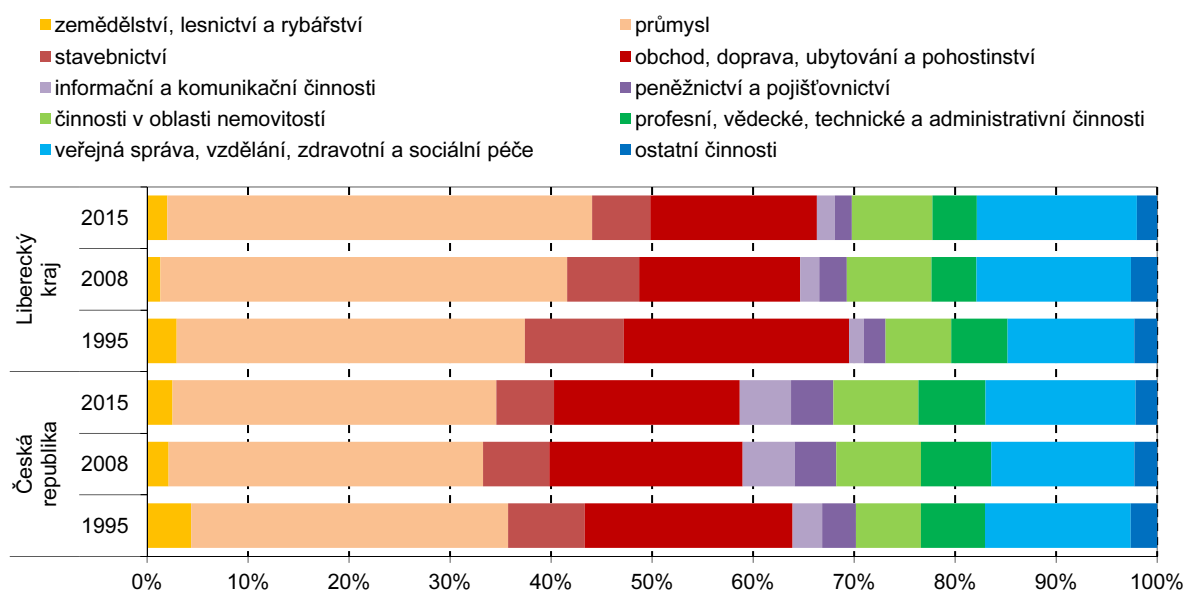
Graf 3.3 Hrubý domácí produkt v Libereckém kraji

Hrubá přidaná hodnota v kraji roste, nejvýrazněji se na její tvorbě podílí odvětví služeb.

Vývoj regionálního hrubého domácího produktu velmi úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která je jeho součástí. V letech 2006–2015 s výjimkou roku 2009 vykazuje regionální hrubá přidaná hodnota v Libereckém kraji rostoucí trend a v roce 2015 dosáhla v běžných cenách objemu 132 357 mil. Kč. Meziročně se tak její objem navýšil o 5,0 %, tedy stejně jako v celé České republice. Nejvýznamněji se na HPH dlouhodobě podílí odvětví služeb – v roce 2015 z 50,2 %. Průmysl představoval 42,1 %, stavebnictví 5,8 % a primární sektor 2,0 % hrubé přidané hodnoty. Meziročně se pak snížilo zastoupení primárního (o 0,3 p. b.) a terciárního sektoru (o 0,5 p. b.). Naopak odvětví stavebnictví (o 0,2 p. b.) a průmyslu (o 0,6 p. b.) se na tvorbě HPH v roce 2015 podílelo vyšší měrou než v roce 2014.

Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji a ČR

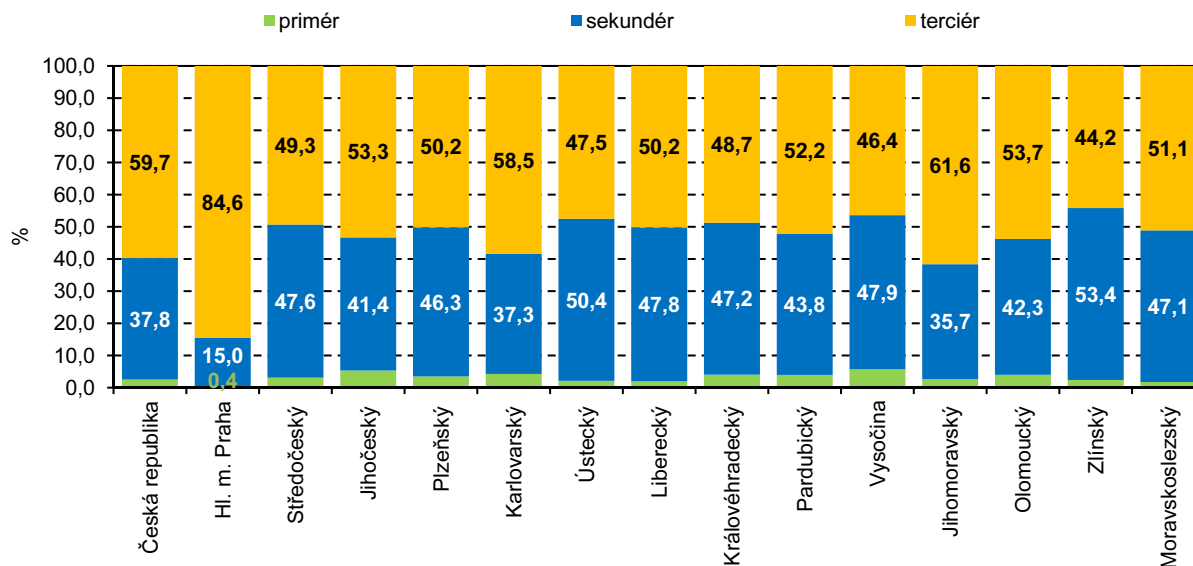
Podíl průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty je však v kraji nadprůměrný.

Liberecký kraj má ve srovnání se strukturou hrubé přidané hodnoty České republiky vyšší podíl sekundárního sektoru a naopak nižší podíl primární a terciární sféry. V mezikrajském srovnání byl podíl sekundárního sektoru na HPH v Libereckém kraji v roce 2015 dokonce čtvrtý nejvyšší (47,8 %), a to po kraji Zlínském (53,4 %), Ústeckém (50,4 %) a Kraji Vysočina (47,9 %). Nejméně se průmysl a stavebnictví podílelo na HPH v Hlavním městě Praze (15,0 %). Naopak v případě primárního sektoru a jeho podílu na HPH obsadil Liberecký kraj po Hlavním městě Praze (0,4 %) a Moravskoslezském kraji (1,8 %) třetí nejhorší pozici, nejvyšší podíl pak vykázal Kraj Vysočina (5,7 %). V případě podílu terciárního sektoru se náš kraj umístil zhruba uprostřed pomyslného žebříčku, tj. na sedmé nejnižší příčce. Nejvíce na tvorbu HPH služby přispívají v Hlavním městě Praze (84,6 %), nejméně ve Zlínském kraji (44,2 %).

Míra investic v kraji kolísá, její hodnota z roku 2014 je však druhá nejvyšší od roku 1995.

Ukazatel tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) charakterizuje investiční aktivity v regionu. Na rozdíl od hrubého domácího produktu v běžných cenách, který má rostoucí tendence, tvorba hrubého fixního kapitálu v Libereckém kraji poměrně výrazně kolísá – od roku 1995 v rozmezí od 16 732 mil. Kč (rok 1996) do 35 051 mil. Kč (rok 2008). V roce 2014 pak její objem dosáhl 34 490 mil. Kč (tj. druhá nejvyšší hodnota od roku 1995). V mezikrajském srovnání obsadil v roce 2014 Liberecký kraj co do objemu prostředků investovaných do pořízení fixního kapitálu 2. nejhorší pozici, méně investoval pouze Karlovarský kraj (19 922 mil. Kč). První místo žebříčku již tradičně obsadilo Hlavní město Praha (289 962 mil. Kč), následoval Středočeský kraj (138 686 mil. Kč).

Graf 3.5 Podíl sektorů na tvorbě hrubé přidané hodnoty podle krajů v roce 2015

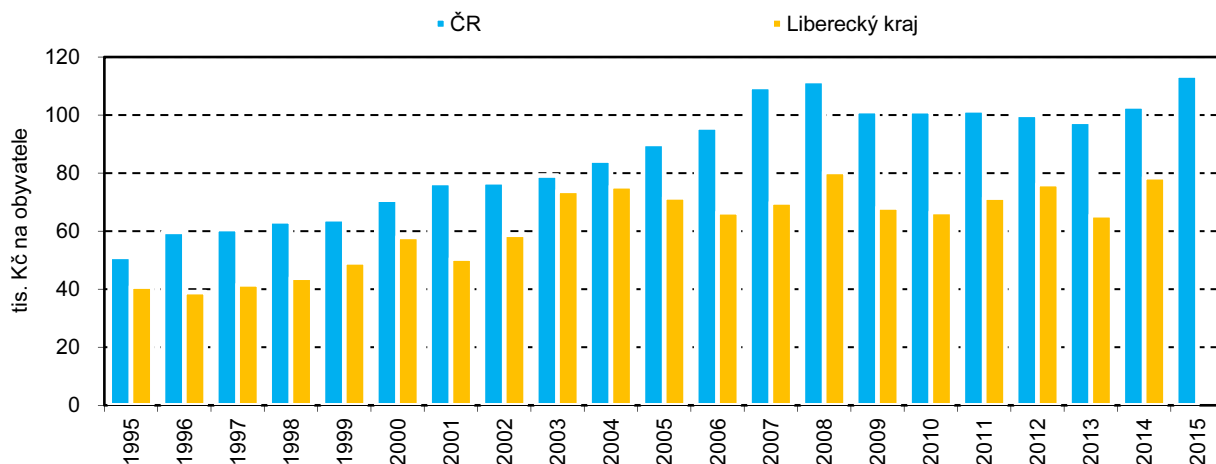

Míra investic v přepočtu na 1 obyvatele kraje byla sedmá nejnižší.

Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v Libereckém kraji je dlouhodobě pod republikovým průměrem, v roce 2014 to činilo 78 599 Kč (o 24 403 Kč méně než na 1 obyvatele České republiky). V pořadí krajů náš region obsadil sedmou nejhorší pozici. Nadprůměrný objem investic do tvorby hrubého fixního kapitálu přepočtený na 1 obyvatele vykázalo Hlavní město Praha (231 770 Kč, tj. více než dvojnásobek republikového průměru), ale také Středočeský kraj (105 936 Kč).

Graf 3.6 Vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele

Čistý disponibilní důchod domácností roste, tempo se však zpomalilo.

Čistý disponibilní důchod (ČDDD), který významně naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v daném regionu a udává se v běžných cenách, dlouhodobě roste. V souvislosti s ekonomickou recesí je však patrné určité zpomalení jeho růstu, v případě Libereckého kraje především mezi lety 2012 a 2013. V roce 2011 byl zaznamenán dokonce jeho meziroční pokles (o 1,8 %). V roce 2015 čistý disponibilní důchod již ve všech krajích rostl – v Libereckém kraji o 3,3 % na 86 348 mil. Kč. Největší meziroční nárůst zaznamenal Plzeňský kraj (o 5,2 %), následoval Zlínský kraj s 5,1 %. Nejméně se pak objem těchto prostředků navýšil v Jihočeském kraji (o 1,9 %).

Nejvyšší objem důchodu vykázalo Hlavní město, Liberecký kraj obsadil předposlední pozici.

Nejvyšší objem ČDDD vykázalo v roce 2015 Hlavní město Praha (344 980 mil. Kč) a pak kraj Středočeský (296 468 mil. Kč), Jihomoravský (249 889 mil. Kč) a Moravskoslezský (232 690 mil. Kč). ČDDD v Libereckém kraji byl druhý nejnižší (po Karlovarském kraji) a představoval pouze 3,9 % republikového úhrnu (2 231 081 mil. Kč).

Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele kraje byl pátý nejnižší.

V přepočtu na 1 obyvatele pak ČDDD v našem kraji v roce 2015 činil 196 624 Kč, což byla mezi kraji pátá nejnižší hodnota a o 14 994 Kč méně než republikový průměr (211 618 Kč). Republikový průměr pak převýšily hned čtyři kraje, tj. Hlavní město Praha (273 250 Kč) a dále Středočeský (224 474 Kč), Plzeňský (216 586 Kč) a Jihomoravský kraj (212 932 Kč).

3.2 Věda a výzkum

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v kraji kolísaly.

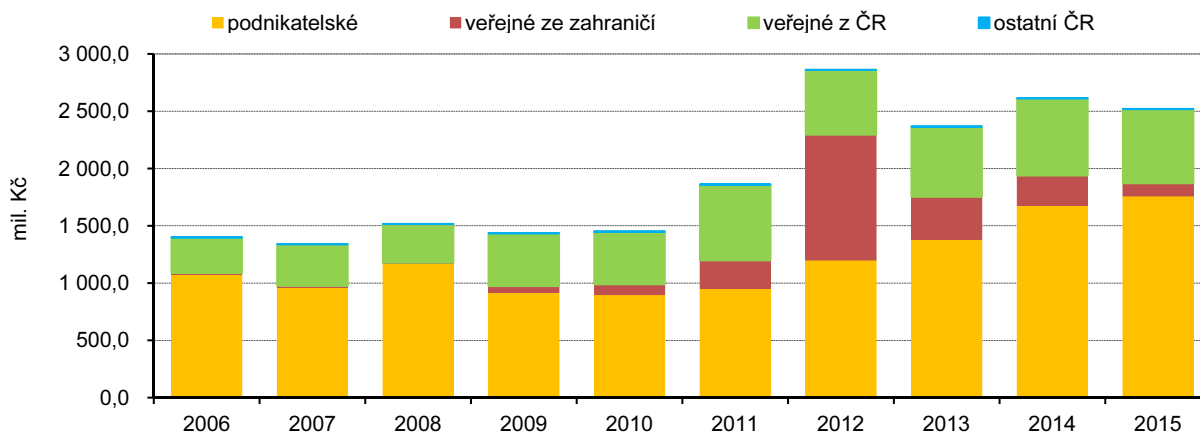
V roce 2015 se na výzkum a vývoj (VaV) v Libereckém kraji vynaložilo 2,5 mld. Kč a meziročně se tak výdaje snížily o 3,6 % (93,9 mil. Kč). Vývoj investic v průběhu poslední dekády byl ovšem poměrně kolísavý. Od roku 2012 však objem výdajů každoročně převyšuje 2 mld. Kč, v roce 2012 přesáhl dokonce 2,8 mld. Kč.

S výjimkou roku 2012 vynakládal největší objem výdajů na výzkum a vývoj v kraji podnikatelský sektor.

Většina finančních zdrojů po celé sledované období pocházela z podnikatelského sektoru (69,8 % v roce 2015), jedna čtvrtina pak z veřejných zdrojů z České republiky. Výjimkou byl rok 2012, kdy prostředky čerpané z Evropské unie při jejich více než čtyřnásobném meziročním nárůstu tvořily 38,3 % realizovaných výdajů, tj. nejvíce v uvedené časové řadě. Zastoupení zdrojů z podnikatelského sektoru se v tomto roce snížilo na své minimum

42,0 %. V následujících letech objem výdajů pocházejících z Evropské unie vykazuje klesající tendenci. Naopak objem výdajů z podnikatelského prostředí od roku 2010 každoročně roste a s mírně kolísavější tendencí je tomu v zásadě také u prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu ČR.

Graf 3.7 Výdaje na vědu a výzkum podle původu finančních prostředků v Libereckém kraji

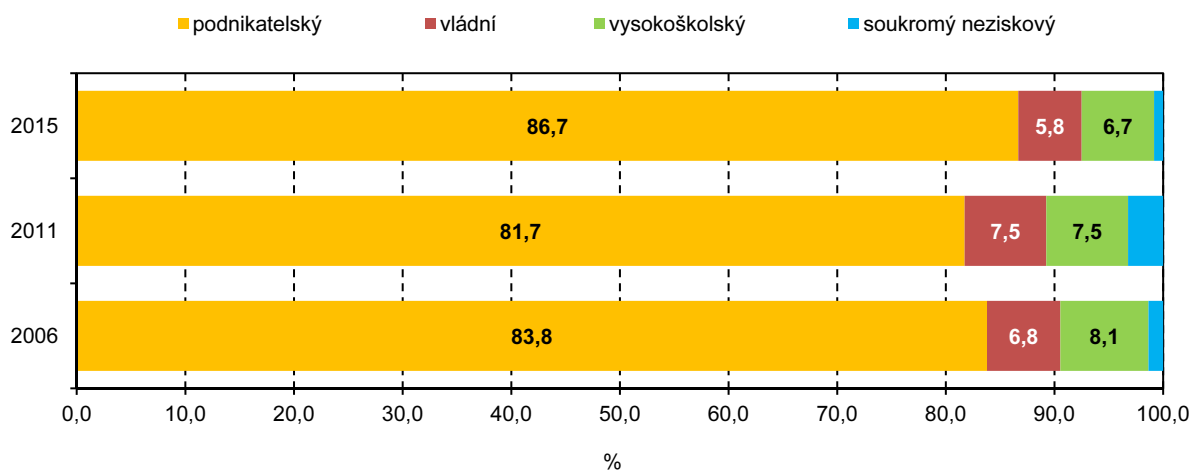
Nejvíce výše uvedených prostředků směřovalo na VaV v podnikatelském sektoru.

Nejvíce prostředků bylo na VaV v roce 2015 vynaloženo v podnikatelském sektoru (1 954 mil. Kč, tj. 77,5 %), další necelá pětina výdajů byla použita na vědu v rámci vysokoškolského sektoru (489 mil. Kč, tj. 19,4 %). V obou případech však objem investic meziročně poklesl (o 3,7 %, resp. 4,6 %). Vládní sektor z celkového objemu výdajů tvořil 3,0 % (76 mil. Kč) a zde investované výdaje meziročně vzrostly o 6,1 %.

Podíl výdajů na VaV na regionálním hrubém domácí produktu byl mezi kraji pátý nejvyšší.

Výdaje na VaV se v roce 2015 na regionálním hrubém domácí produktu Libereckého kraje podílely 1,71 %. Meziročně se tak jejich zastoupení snížilo o 0,18 p. b. Nejvyšší hodnota byla v kraji vykázána v roce 2012, kdy podíl činil 2,18 %. Největší objem výdajů na VaV v poměru k regionálnímu hrubému domácímu produktu i v roce 2015 realizovali v Jihomoravském kraji (3,55 %) a více než 2% podíl také v Hlavním městě Praze (2,97 %). Méně než 0,5 % hrubého domácího produktu pak výdaje na VaV tvořily v Karlovarském (0,23 %) a Ústeckém kraji (0,40 %). Liberecký kraj s výše uvedenou hodnotou v pomyslném srovnání obsadil pátou nejvyšší pozici.

Graf 3.8 Pracoviště V a V podle sektorů provádění v Libereckém kraji

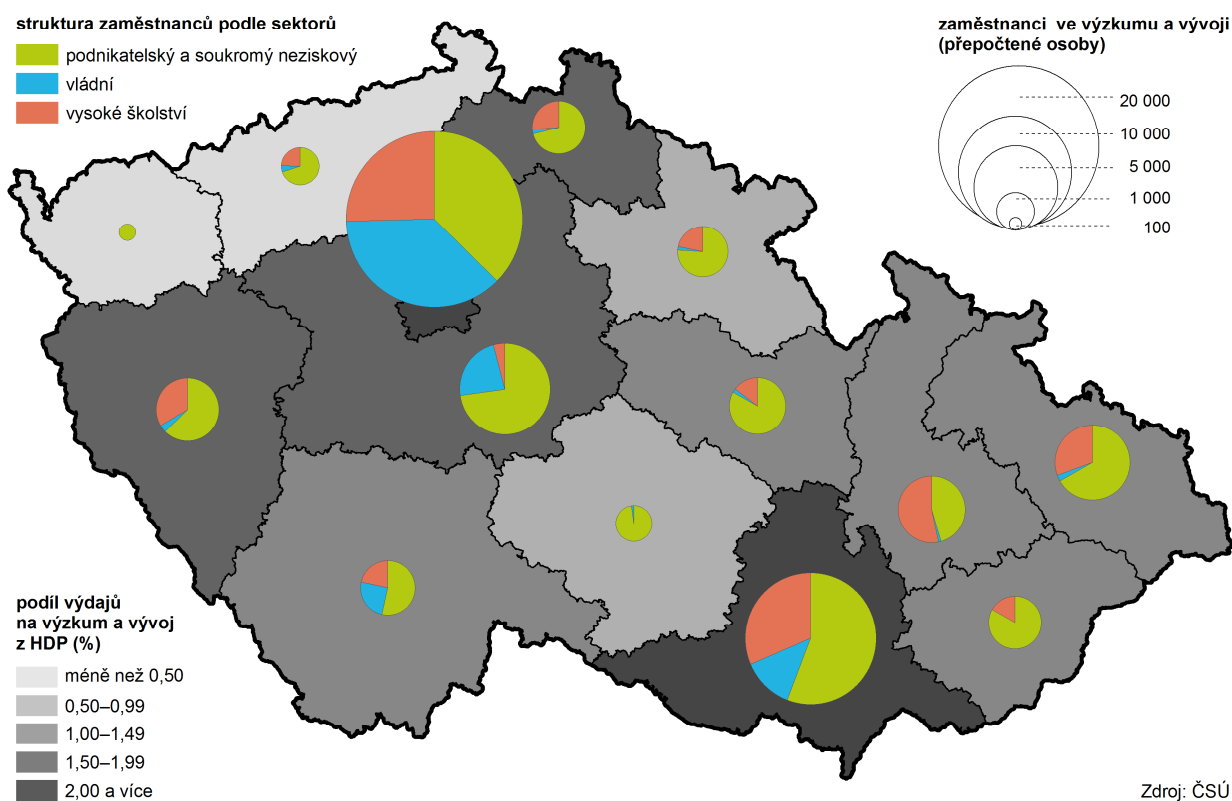
Počet pracovišť zabývajících se VaV v kraji rostl.

Vědou a výzkumem (VaV) se v roce 2015 v Libereckém kraji zabývalo 120 pracovišť (meziročně o 7 více, v porovnání s rokem 2005 dokonce o 46 více a s rokem 2011 o 27 více). Téměř 87 % z nich se nacházelo v podnikatelském sektoru, na vysoké školy připadlo 6,7 %, na vládní sektor 5,8 % a v soukromém neziskovém sektoru působilo pouze jedno pracoviště (0,8 %).

Převažují malá pracoviště VaV s méně než 5 zaměstnanci a rozpočtem do 10 mil. Kč.

Většina pracovišť realizujících v našem kraji aktivity spojené s vědou a výzkumem je poměrně malá, a to jak z pohledu počtu zaměstnanců, tak velikosti vynakládaných výdajů. V roce 2015 téměř polovina (tj. 47,5 % z celkového počtu pracovišť v kraji) z nich zaměstnávala méně než 5 osob (přepočtené počty). Naopak více než 100 přepočtených zaměstnanců vykazalo pouze 6 pracovišť. Výdaje na VaV u 84 pracovišť (70,0 % z celkového počtu) nepřesáhly ve sledovaném roce 10 mil. Kč, z toho u 25 z nich výdaje nedosahovaly ani 1 mil. Kč. Naopak v případě 6 pracovišť převýšily výdaje roku 2015 částku 100 mil. Kč.

Výzkum a vývoj v krajích v roce 2015

Počet zaměstnanců ve VaV v kraji od roku 2010 roste, v posledních letech však ne již tak dynamicky.

Počet zaměstnanců (přepočtených osob) působících ve VaV v Libereckém kraji od roku 2010 nepřetržitě roste – v porovnání s uvedeným rokem došlo v roce 2015 k 57,5% nárůstu na 2 116 osob, meziročně však došlo pouze k nepatrnému nárůstu (tj. o 4 osoby). Z pohledu počtu zaměstnanců VaV je nejvýznamnějším úsekem sektor podnikatelský, ve kterém v roce 2015 pracovalo 71,1 % z celkového přepočteného počtu zaměstnanců. Dalších 26,0 % osob bylo zaměstnáno v rámci vysokoškolského sektoru, na sektor vládní připadlo 2,9 % zaměstnanců.

Vyšší zastoupení mají ve VaV obecně muži. Nejvyrovnanější poměr mezi pohlavími však vykazuje vysokoškolský sektor. Ve výzkumu a vývoji pracuje obecně více mužů (76,0 % v roce 2015) než žen (24,0 % v roce 2015). Nejvýraznější rozdíl je v jejich zaměstnanosti patrný v podnikatelském sektoru, kde v roce 2015 na 100 žen připadlo 504 mužů. Nejvyrovnanější poměr naopak v roce 2015 vykázal vysokoškolský sektor (134 mužů na 100 žen). Více než polovina zaměstnanců VaV patřila mezi nejdůležitější složku provádějící vědu a výzkum, tj. mezi výzkumné pracovníky – 52,2 % v roce 2015, přičemž muži mezi těmito pracovníky tvořili 82,0 %. Více než 31 % zaměstnanců VaV spadalo do kategorie techničtí pracovníci (z toho 79,0 % mužů) a 16,2 % do kategorie ostatní pracovníci (zde byl poměr mezi muži a ženami téměř vyrovnaný – 50,9 % mužů a 49,1 % žen).

3.3 Informační technologie v domácnostech

Používání informačních a komunikačních technologií v domácnostech roste. Počítačová gramotnost a používání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a u jednotlivců neustále roste. Z výsledků výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech vyplývá, že v roce 2015 bylo osobním počítačem vybaveno 71,2 % domácností v kraji, tedy o 39,6 p. b. více než tomu bylo před deseti lety. Vybavenost domácností internetem vzrostla ještě intenzivněji, tj. proti roku 2006 o 47,4 p. b. na 71,2 %.

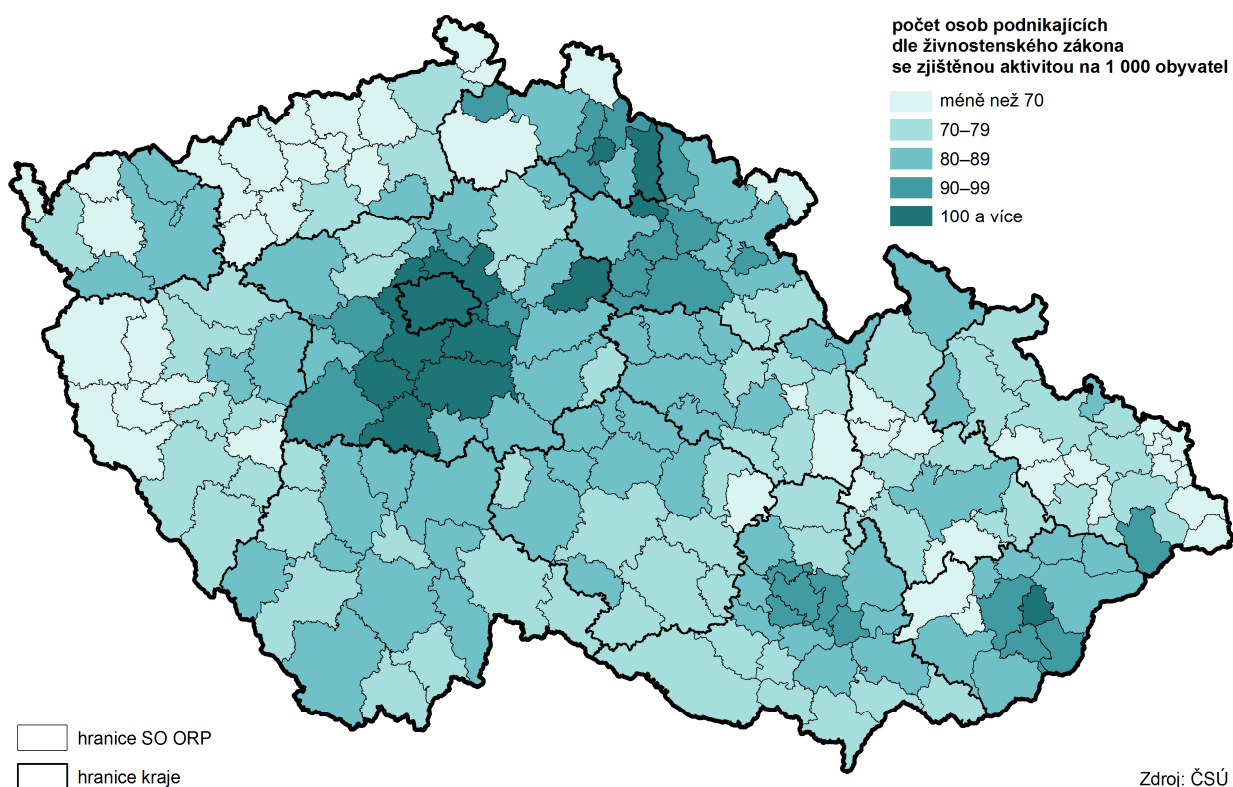
Vybavenost v našem kraji však patří stále k nižším. V porovnání s domácnostmi České republiky používaly domácnosti v Libereckém kraji počítač (průměr ČR dosáhl 73,7 %) i internet (průměr ČR dosáhl 73,8 %) v menší míře. V mezikrajském srovnání pak náš region obsadil v případě vybavení počítačem 3. a v případě připojení k internetu 4. nejnižší pozici. Nejlépe jsou na tom s vybavením uvedenými technologiemi domácnosti v Hlavním městě Praze (vybavení počítačem 79,7 %, internetem 79,8 %), na opačném konci pomyslného srovnání stojí v případě vybavenosti počítačem Ústecký kraj (64,6 %) a internetem pak Olomoucký kraj (65,2 %).

3.4 Organizační statistika

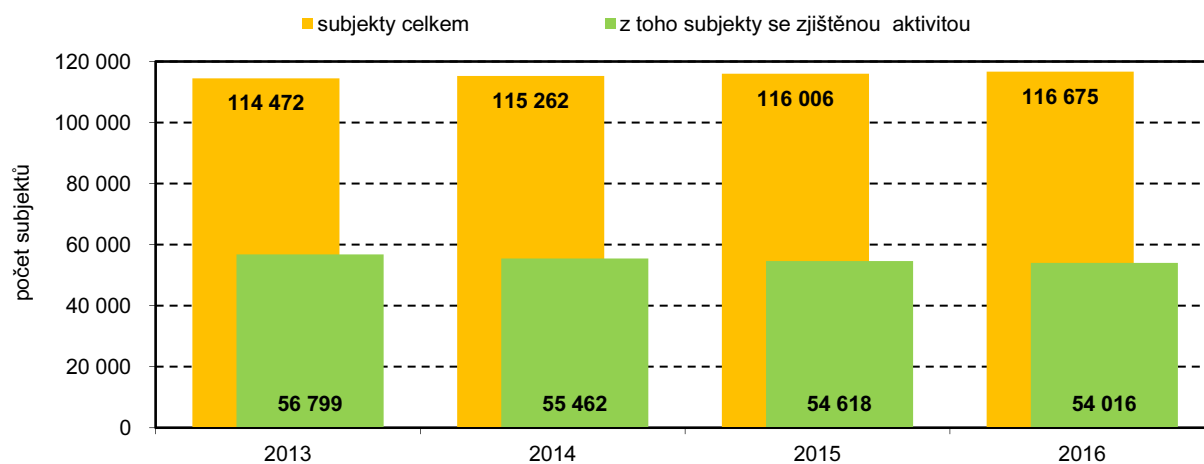
Ve struktuře ekonomických subjektů převažovali živnostníci. Mezi právníckými osobami dominovaly obchodní společnosti, a to především společnosti s ručením omezeným. Podle Registru ekonomických subjektů (RES) sídlilo k 31. 12. 2016 v Libereckém kraji celkem 116 675 ekonomických subjektů, tj. meziročně o 669 subjektů (0,6 %) více. Z pohledu právní formy ovlivnily zmíněný nárůst právnícké osoby. Jejich počet vzrostl o 707 subjektů (tj. 3,4 %) na 21 413 jednotek (18,4 % všech subjektů v Libereckém kraji), zatímco počet fyzických osob nepatrně poklesl o 38 subjektů na 95 262 jednotek (81,6 %). Na zvýšení počtu právníckých osob se podílely zejména obchodní společnosti, konkrétně společnosti s ručením omezeným (+537 na 10 953 subjektů, tj. 5,2 %), dále pak také spolky (+136 na 3 721 subjektů, tj. 3,8 %). Naopak ubylo veřejných obchodních společností (-14 na 456 subjektů, tj. 3,0 %) a také se snížil počet družstev (-8 na 384 subjektů, tj. 2,0 %). V případě fyzických osob byl přírůstek zjištěn na straně živnostníků (+735 na 86 236 subjektů, tj. 0,9 %) a zemědělských podnikatelů (+72 na 1 967 subjektů), naopak o 11,2 % (761 subjektů) se snížil počet fyzických osob nepodnikajících podle živnostenského zákona (tzv. svobodná povolání). Úbytek o 7,5 % zaznamenaly také zahraniční fyzické osoby (o 84 subjektů).

Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2016

Graf 3.9 Ekonomické subjekty v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Pozn.: Vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje od roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

Aktivita však byla prokazatelně zjištěna u 46,3 % subjektů.

Aktivita však byla podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů v roce 2016 zjištěna pouze u 46,3 % (54 016 subjektů) výše uvedeného celkového počtu ekonomických subjektů, tj. u 45,5 % fyzických a 49,7 % právnických osob. V případě živnostníků byla aktivita zjištěna u 44,2 % z nich, u zemědělských podnikatelů u 76,0 %. Společnosti s ručením omezeným vykázaly aktivitu v 66,3 % případů, akciové společnosti dokonce v 75,0 %. Z hlediska převažující činnosti nejvíce subjektů se zjištěnou aktivitou působilo v odvětví velkoobchodu a maloobchodu, opravách a údržbě motorových vozidel (17,2 % všech subjektů se zjištěnou

aktivitou). Ve více než 16 % se jednalo o průmyslové podniky, především z odvětví zpracovatelského průmyslu (15,0 %). Stavebnictvím se zabývalo 14,4 % podniků a 12,2 % představovaly subjekty vykonávající profesní, vědecké a technické činnosti.

3.5 Zemědělství

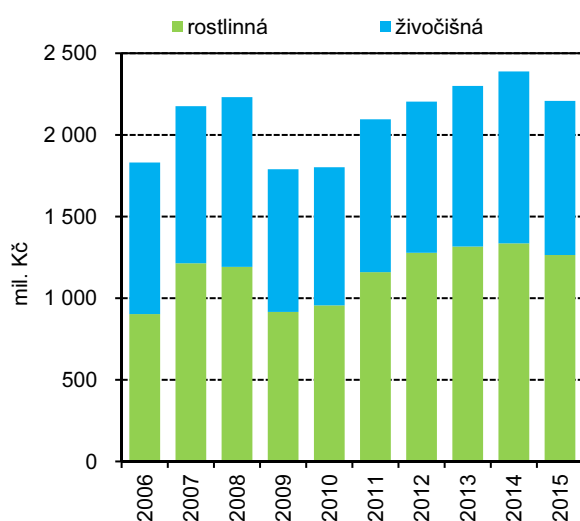
Zemědělská produkce dosáhla maxima v roce 2014.

Zemědělská produkce vyjádřená souhrnným zemědělským účtem (SZÚ) v běžných cenách od roku 2011 až 2014 rostla. V roce 2014 pak dosáhla desetiletého maxima, tj. 2 479 mil. Kč. O vynikající výsledek tohoto roku se zasloužila především rekordní sklizeň většiny plodin. Objem produkce v roce 2015 však podle semidefinitivních výsledků meziročně poklesl (o 7,5 % na 2 292 mil. Kč).

V kraji převažuje rostlinná produkce.

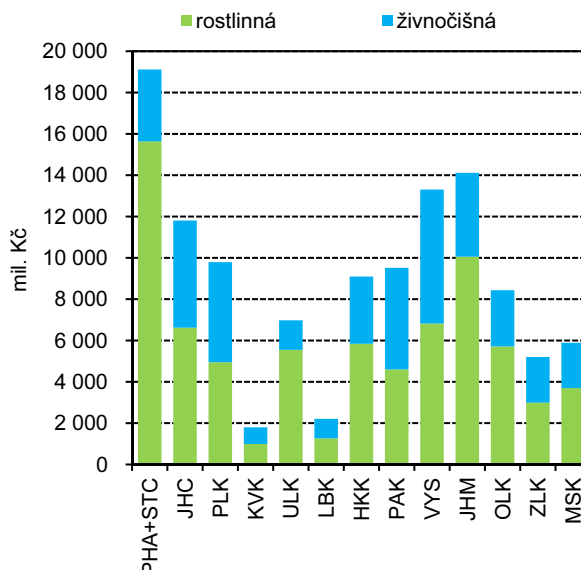
Z dlouhodobého pohledu je pro zemědělství kraje významnější rostlinná produkce, která v roce 2015 dosáhla objemu 1 264 mil. Kč (meziročně o 5,4 % méně) a představovala tak 55,2 % celkové zemědělské produkce regionu a v posledních pěti letech vykazovala stejný vývojový trend jako celková produkce. Ve struktuře rostlinné produkce převažovaly obiloviny (36,7 %), především pšenice a špalda a dále píce (26,5 %). Vývoj živočišné produkce v období 2011 až 2015 spíše kolísala, maximálního objemu dosáhla v roce 2014 (1 053 mil. Kč). V roce 2015 se pak produkce meziročně znovu snižuje o 10,4 % na 944 mil. Kč. Rekordní výsledek roku 2014 ovlivnila především výroba živočišných produktů, resp. výroba mléka. Ta v roce 2014 meziročně vzrostla o pětinu. Pozitivně se ale v tomto roce projevilo také 35,4% navýšení chovů ovcí a koz. Naopak v roce 2015 je jak v případě chovů hospodářských zvířat, tak výrobě živočišných produktů patrný meziroční propad – v prvním případě o 3,0 %, ve druhém o 14,3 %. S výjimkou skotu (meziroční nárůst o 7,3 %) se snížily stavy prasat (o 15,3 %), ovcí a koz (o 15,4 %) i drůbeže (o 12,4 %). Výroba mléka pak poklesla o 14,6 %, naopak produkce vajec se o 4,8 % navýšila.

Graf 3.10 Struktura zemědělské produkce v Libereckém kraji

Pozn.: v roce 2015 předběžné výsledky

Graf 3.11 Struktura zemědělské produkce podle krajů v roce 2015 (předběžné výsledky)

Zemědělství je pro kraj spíše okrajovým odvětvím, místní zemědělská produkce byla druhá nejnižší.

Zemědělský sektor Libereckého kraje se v roce 2015 na celkové produkci České republiky podílel 1,8 %, přičemž v případě rostlinné výroby to bylo 1,7 % a živočišné 2,2 %. Tento výsledek řadil Liberecký kraj na předposlední místo pomyslného mezikrajského srovnání. S nejvyššími podíly se na prvních třech pozicích umístilo Hlavní město Praha a Středočeský kraj (18,3 %), Jihomoravský kraj (11,8 %) a Kraj Vysočina (10,9 %).

Stejně se region umístil také v přepočtu produkce na 1 ha zemědělské půdy.

Zemědělská produkce Libereckého kraje i v přepočtu na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy byla v roce 2015 mezi ostatními kraji druhá nejnižší (23,0 tis. Kč). Největší objem takto vyjádřené produkce vytvořili zemědělci Pardubického kraje (44,3 tis. Kč), opačně tomu bylo v Karlovarském kraji (20,0 tis. Kč).

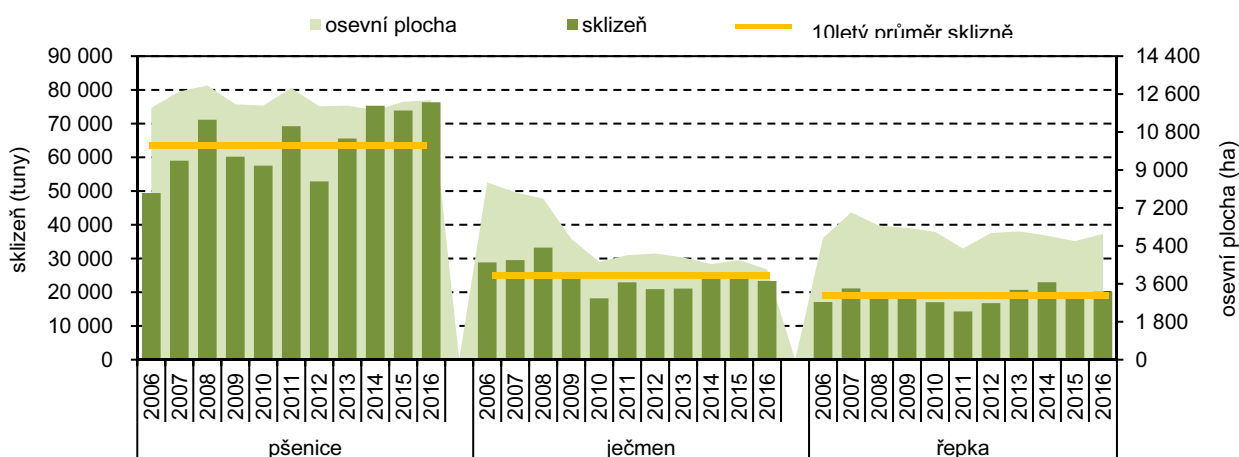
Zmenšovaly se plochy orné půdy, přibýlo ovocných sadů.

Plochy obhospodařované zemědělské půdy v průběhu desetiletého období kolísaly v rozmezí od 98 208 ha (rok 2010) do 102 793 ha (rok 2008). Každoroční pokles výměry byl zaznamenán v období 2013–2015, v roce 2016 došlo k meziročnímu nárůstu o 2,3 % (2 223 ha) na 100 674 ha. Postupně se však snižovalo zornění zemědělské půdy – zatímco v roce 2007 orná půda tvořila 45,0 % obhospodařované zemědělské půdy, v roce 2016 to bylo již jen 38,9 %. Výměra orné půdy však v posledních třech letech pravidelně mírně narůstá, v roce 2016 meziročně o 2,1 % na 39 141 ha, v porovnání s rokem 2007 se však její plocha snížila o 13,0 %. V horizontu posledních deseti let se snížila také výměra zahrad (proti roku 2007 o 60,9 %). Naopak výrazné navýšení zaznamenaly plochy ovocných sadů – jestliže v roce 2007 bylo v regionu evidováno 728 ha těchto ploch, v roce 2016 již 1 449 ha. Podobně, ovšem méně dynamicky, vzrostla výměra trvalých travních porostů, a to o 10,5 %.

Nejvýrazněji se snížila pěstební plocha brambor, naopak tomu bylo u cukrovky.

V průběhu posledních deseti let byly omezovány plochy obilovin (především žita, ječmene a triticale), brambor a určitý pokles zaznamenala také řepka. Naopak pěstební plocha cukrovky technické se téměř zdvojnásobila. Větší plochu zabíraly také pícniny na orné půdě.

Graf 3.12 Osevní plochy a sklizeň pšenice, ječmene a řepky v Libereckém kraji v letech 2006 až 2016

Pro kraj jsou typické obiloviny, především pšenice ozimá.

Ve struktuře osevních ploch dlouhodobě převažují obiloviny. Jejich podíl se však proti roku 2007 snížil o 6,5 p. b. na 55,3 % v roce 2016. V rámci obilovin je pak nejvíce zastoupena pšenice (59,6 %, tj. o 12,0 p. b. více než v roce 2007), a to především pšenice ozimá. Podíl ječmene se snížil z 29,7 % (rok 2007)

na 20,7 % (rok 2016) a podíl žita ze 4,1 % na 3,3 %. Brambory ve sledovaném roce tvořily 0,4 % osevní plochy (v roce 2007 pak 0,9 %) a jejich zastoupení se od roku 2012 nezměnilo. Cukrovka technická se na osevu podílela 2,3 %, v roce 2007 pak 1,0 %. Vzrostl také podíl pícnin na orné půdě, a to o 4,2 p. b. na 22,0 %. Zastoupení řepky kolísalo v rozmezí od 14,0 % (rok 2011) do 16,3 % (rok 2013), v roce 2016 pak dosáhlo 15,7 %.

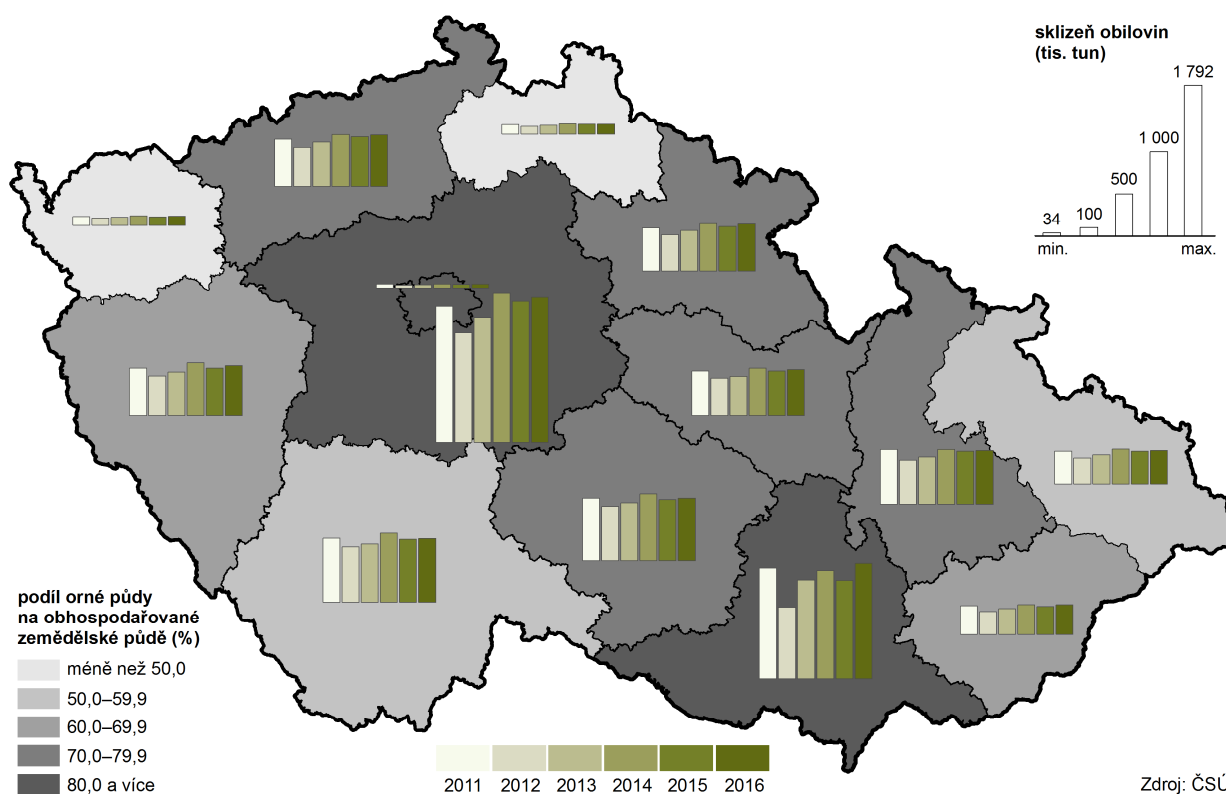
Skližeň obilovin v roce 2016 byla o 6 % vyšší než její pětiletý průměr.

Skližeň obilovin zemědělců v Libereckém kraji v roce 2016 je v porovnání s produkcí roku 2015 nižší pouze o jednu desetinu. Tento pokles způsobil zejména meziroční 3,7% pokles sklizňové plochy obilovin, za kterým stojí především propad produkční plochy kukuřice na zrno (o 62,3 %). V porovnání s průměrem za posledních pět let je však produkce obilovin v hodnoceném roce o 6,0 % vyšší a hektarový výnos je dokonce historicky druhý nejvyšší (po výnosu z roku 2014).

Vyšší produkce byla v roce 2016 zjištěna u pšenice a ovsa, opačně tomu bylo u ječmene, žita a triticale.

I sklizeň většiny základních obilovin (tj. pšenice, ječmene, žita, ovsa a triticale) ovlivnila hlavně změna ve struktuře osevních ploch. Vyšší meziroční výměru a zároveň vyšší produkci vykazala pouze pšenice a oves. Opačně se vyvíjela plocha a v důsledku toho také sklizeň ječmene, žita a triticale. Nižší meziroční výnos pak zaznamenalo pouze žito a oves. Sklizeň základních obilovin v roce 2016 však i přes uvedené změny převýšila pětiletý průměr o více než 7 %.

Skližeň obilovin v krajích v letech 2011 až 2016

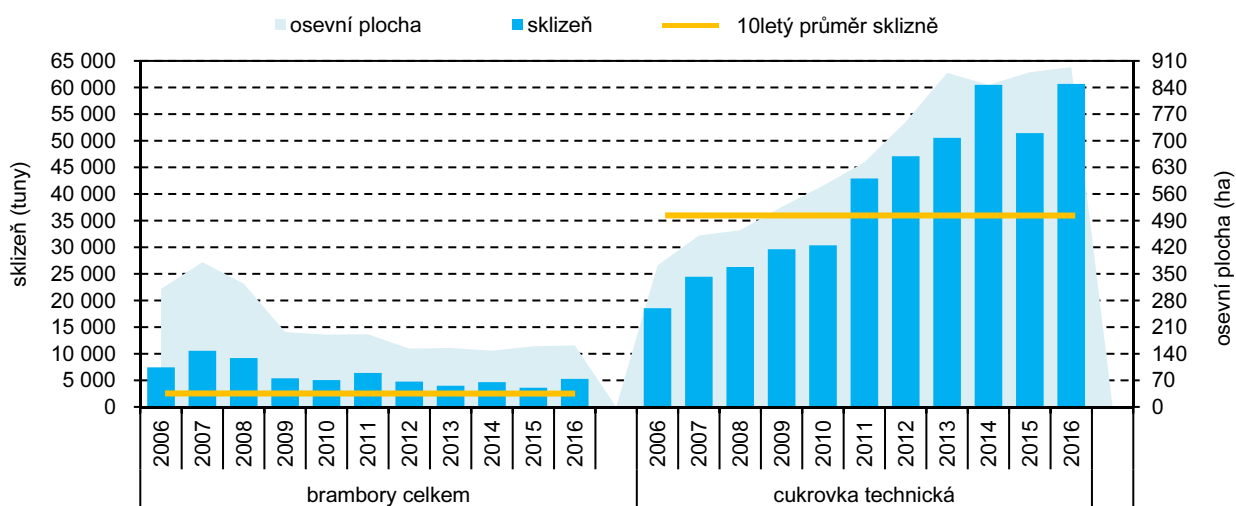
Výnosnost pšenice v roce 2016 byla historicky druhá nejvyšší ...

Úroda pšenice byla ve srovnání s rokem 2015 o 3,3 % vyšší (76 319 tun), což ovlivnil zmíněný nárůst jejích ploch (o 0,6 %) a zejména vyšší hektarový výnos (o 2,7 %), který byl z dlouhodobého pohledu druhým nejvyšším (po výnosu z roku 2014). V případě nejčastěji pěstované plodiny, tj. pšenice ozimé vzrostla

jak její plocha, tak i výnos a sklizeň. Naopak sklizňová plocha pšenice jarní meziročně poklesla o 11,7 %, její výnosnost se však o 8,9 % navýšila, což v konečném důsledku zmírnilo propad její produkce, která tak byla oproti roku 2015 nižší o 3,8 %.

Graf 3.13 Osevní plochy a sklizeň brambor celkem a cukrovky technické v Libereckém kraji v letech 2006 až 2016

... a stejně na tom byla také výtěžnost ječmene, ačkoliv jeho úroda patřila spíše k nižším.

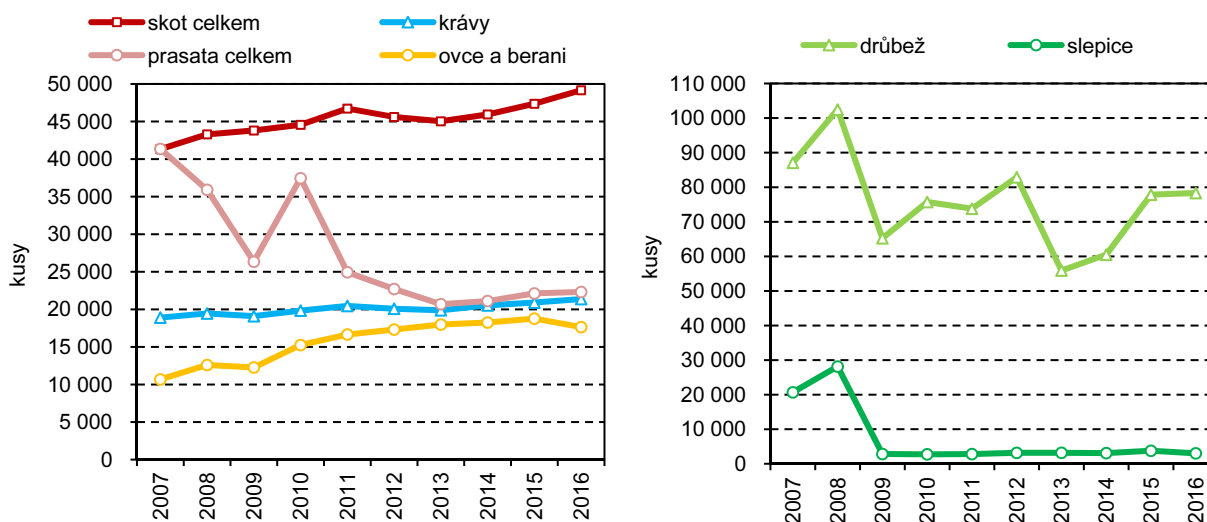
Celková produkce ječmene se v důsledku snížení jeho plochy (o 9,5 %) meziročně propadla o 4,8 % a dosáhla tak 23 352 tun. Z důvodu dlouhodobého úbytku ploch ječmene pak jeho loňská sklizeň patří spíše k těm nižším. Výnos ječmene však hodnotu roku 2015 překonal (o 5,1 %) a po výnosu z roku 2014 se jednalo o historicky druhou nejvyšší výtěžnost. Hlavní podíl na uvedeném nepříznivém výsledku měl ječmen ozimý, jehož sklizňová plocha meziročně poklesla o více než pětinu a produkce se snížila o 12,4 %. Na menší ploše se v roce 2016 sklízelo také žito a triticales, což se následně projevilo také v úrodě těchto plodin. Ta v prvním případě poklesla o 17,2 % na 3 403 tun a ve druhém o 1,9 % na 7 126 tun. Výnosnost uvedených plodin se však vyvíjela odlišně, a zatímco produkce žita z jednoho hektaru meziročně o 1,6 % poklesla, výnos triticales byl naopak o 3,5 % vyšší. Produkce ovsa byla oproti roku 2015 vyšší o 0,4 % a dosáhla 4 583 tun. Zásahu na tomto výsledku mělo rozšíření jeho ploch. Naproti tomu výnos ovsa zaznamenal 1,9% pokles. Kukuřice na zrno vykázala ve srovnání s rokem 2015 velmi výrazný propad plochy (o 62,3 %) a sklizně (o 38,2 % na 1 252 tun). Ačkoliv však sklizeň byla provedena z minimální výměry, hektarový výnos vzrostl z 5,18 tun na 8,49 tun.

Rekordní byla sklizeň cukrovky technické.

Plochy luskovin byly v roce 2016 1,5krát větší než v roce 2015 a jejich sklizeň se tak, přes pokles hektarové výnosnosti o 0,56 tun, navýšila o 20,0 % a činila 2 028 tun. Brambory ostatní (tzn. konzumní a průmyslové) se v roce 2016 sklízely z plochy 161 ha, tj. o 2,6 % větší než v roce 2015. A dařilo se i jejich produkci. Hektarový výnos meziročně vzrostl o 43,4 % a obdobný, tj. 47,6 % nárůst je patrný také u sklizně, která tak poprvé od roku 2011 překročila hranici 5 tis. tun, když dosáhla 5 253 tun. Rok 2016 byl velmi dobrým pro úrodu cukrovky technické. Ta totiž přes minimální nárůst sklizňové plochy (o 1,5 %) navýšila svoji produkci o 17,9 % a hektarový výnos o 16,2 %. Dosažená sklizeň cukrovky ve výši 60 666 tun pak byla v dlouhodobé časové řadě rekordní.

Skližeň řepky byla ve srovnání s rekordním rokem 2014 o 12,2 % nižší, meziročně však zaznamenala 5,4% nárůst. Vyšší produkci oproti roku 2015 způsobil především přírůstek sklizňové plochy ve výši 6,1 %, naopak výnosnost nepatrně poklesla (o 0,7 %). O více než čtvrtinu vyšší výnosnost než v roce 2015 vykázaly pícniny a při nárůstu jejich sklizňové plochy ve výši 12,4 % vzrostla sklizeň o 42,3 % na 62 988 tun. Produkce sena z trvalých travních porostů byla meziročně o více než pětinu vyšší a dosáhla 224 194 tun. Tato sklizeň tak byla po úrodě roku 2014 v posledních pěti letech druhá nejvyšší. Plochy trvalých travních porostů se v meziročním srovnání nepatrně rozšířily (o 0,9 %). Hektarový výnos sena vzrostl o 20,4 %.

Graf 3.14 Stav vybraných hospodářských zvířat v Libereckém kraji (stav k 1. 4.)

Meziročně se v kraji navýšily stavy většiny hospodářských zvířat.

Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. 2016 potvrdil zlepšující se situaci v chovech většiny hlavních skupin hospodářských zvířat, která byla v posledních třech letech zaznamenána. Meziročně vyšší stavy byly v roce 2016 zjištěny v případě skotu (o 3,8 % na 49 166 kusů) a krav (o 2,2 % na 21 374 kusů), prasat (o 0,9 % na 22 319 kusů), drůbeže (o 0,6 % na 78 321 kusů) a koz (o 16,2 % na 3 273 kusů). Uvedené chovy skotu, krav a koz evidované v roce 2016 pak byly navíc za poslední dekádu nejvyšší. Chov koz v našem kraji byl dokonce druhý největší v České republice (po kraji Středočeském se 4 185 kusy). Meziročně méně četná stáda vykázali zemědělci chovající ovce (o 6,0 % na 17 640 kusů) a koně (o 5,2 % na 2 090 kusů). V případě ovcí byl propad zaznamenán poprvé od roku 2009, počet koní se v kraji zvyšoval od roku 2004.

Výroba jatečného skotu meziročně poklesla, opačně tomu bylo u jatečných prasat a drůbeže.

Výroba jatečného skotu v kraji meziročně poklesla o 3,2 % na 5 177 tun živé hmotnosti. V pětiletém horizontu se tak od roku 2013 stalo poprvé. Naopak tomu bylo v případě jatečných prasat (nárůst o 12,5 % na 3 186 tun) a drůbeže (o 14,6 % na 2 888 tun), u kterých se objem od roku 2013 do roku 2015 pravidelně snižoval.

Snáška vajec i průměrný stav nosnic byl v kraji nejvyšší v roce 2012.

Průměrný stav nosnic v zemědělství Libereckého kraje v posledních pěti letech v zásadě klesal. Výjimkou byl však rok 2012, ve kterém došlo k meziročnímu téměř čtvrtinovému nárůstu stavu, a dále rok 2015, ve kterém byl zaznamenán 3,5% meziroční růst. V roce 2016 se průměrný stav nosnic opět snižuje o 9,6 %

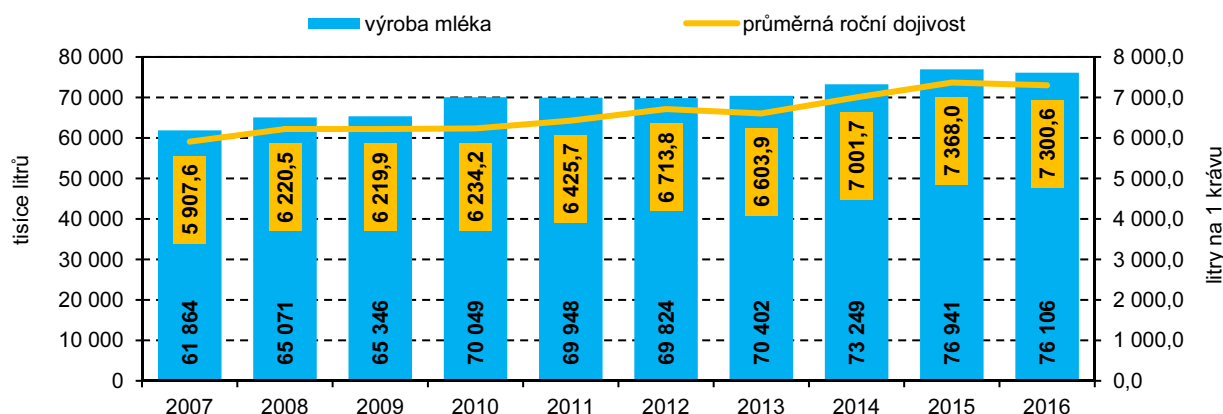

na 6 638 kusů. S ohledem na tento vývoj se vyvíjela také snáška konzumních vajec. Ta byla nejvyšší právě v roce 2012 (1 386 tis. kusů) a v roce 2016 činila 1 162 tis. kusů, meziročně tedy o 7,9 % méně.

Výroba mléka rostla v letech 2013 až 2015.

Výroba mléka ve sledovaném období (tj. 2011–2016) se v roce 2016 oproti roku 2011 navýšila o 8,8 % na 76 106 tis. litrů. Meziročně však produkce o 1,1 % poklesla. V rámci posledních pěti let výroba mléka rostla v letech 2013 až 2015 s tím, že růst v roce 2014 a 2015 ovlivnila rostoucí průměrná dojivost.

Graf 3.15 Výroba mléka v Libereckém kraji

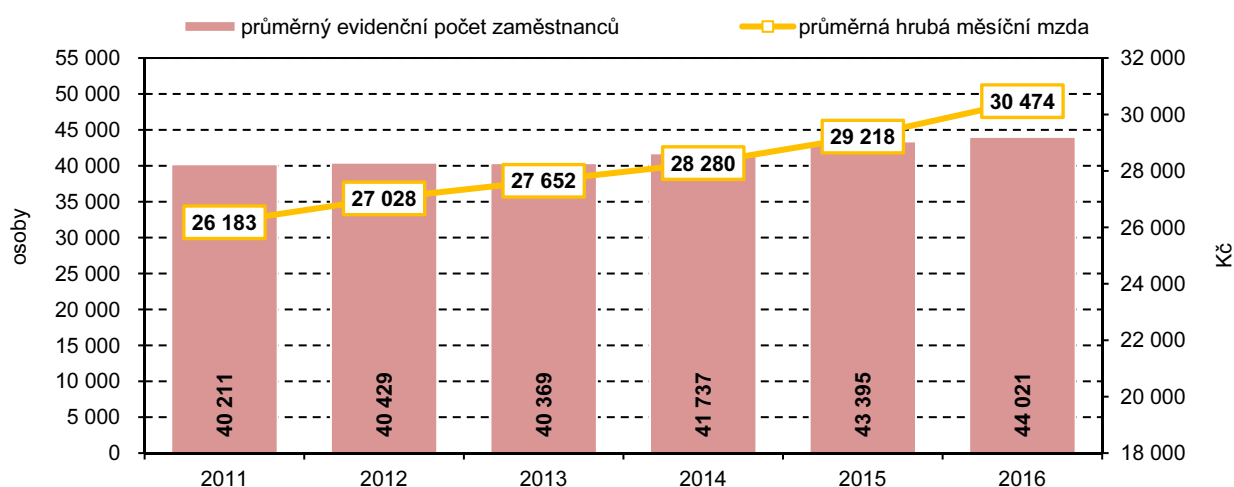

3.6 Průmysl

Zaměstnanost v průmyslu v posledních třech letech rostla.

V roce 2016 na území Libereckého kraje sídlilo 107 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, které v úhrnu zaměstnávaly 44 021 osob. (tj. 5,3 % z republikového úhrnu 831,5 tis. zaměstnanců). Meziročně se tak zaměstnanost v uvedených firmách navýšila o 1,4 %. Zaměstnanost v průmyslu významně utrpěla v období hospodářské recese, a to především v roce 2010, kdy byl počet průmyslových pracovníků v našem kraji za posledních 15 let nejnižší (40 101 osob). V posledních letech je však v tomto směru patrné výrazné oživení a ve srovnání s rokem 2010 se zaměstnanost v průmyslu navýšila o téměř jednu desetinu.

Graf 3.16 Průměrný evidenční počet zaměstnanců a průměrná hrubá mzda v průmyslových podnicích v Libereckém kraji

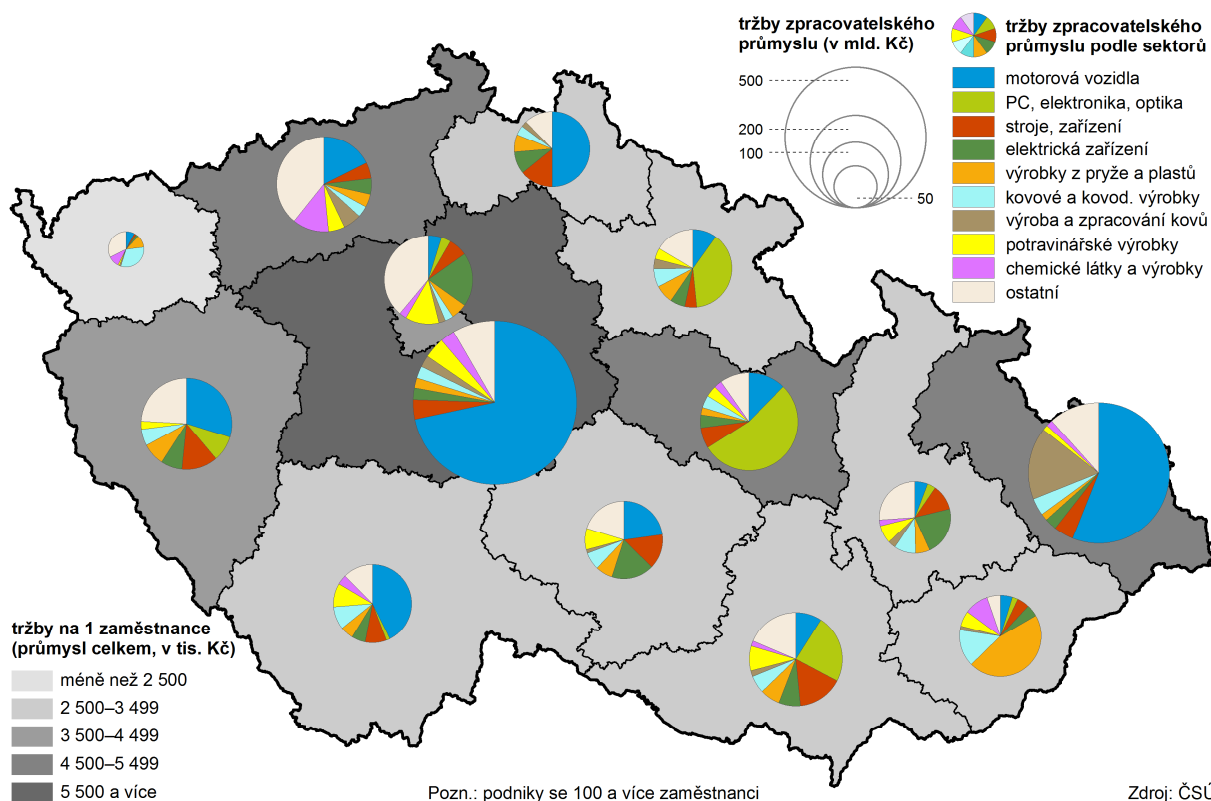
V přepočtu na 1 000 obyvatel zaměstnávaly nejvíce osob průmyslové firmy v Plzeňském kraji, hodnota za Liberecký kraj byla druhá nejvyšší.

Absolutně nejvíce zaměstnaných v průmyslu v roce 2016 vykázal Moravskoslezský kraj (109 755 osob, 13,2% podíl), opačně tomu bylo v kraji Karlovarském (19 302 osob, 2,3 %). Vzhledem k velikosti jednotlivých krajů je vhodnější srovnávat údaj o zaměstnanosti v přepočtu na 1 000 obyvatel. V případě tohoto ukazatele je zřejmé, že nejvíce osob zaměstnávaly průmyslové podniky v Plzeňském kraji (105,7 osob na 1 000 obyvatel), druhá nejvyšší pozice pak v tomto srovnání připadla Libereckému kraji (100,0 osob) a žebříček s 59,9 zaměstnanci uzavírá Jihomoravský kraj. Meziročně vyšší zaměstnanost v průmyslu evidovaly téměř všechny zbývající regiony České republiky, nejvýraznější nárůst zaznamenal Ústecký kraj (o 6,9 %). Výjimkou bylo v tomto směru pouze Hlavní město Praha, ve kterém počet zaměstnanců poklesl o 1,0 %.

Mzda v průmyslových podnicích v roce 2016 překročila hranici 30 tis. Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslových podnicích Libereckého kraje v roce 2016 překročila hranici 30 tisíc, když dosáhla 30 474 Kč. Ve srovnání s její hodnotou za rok 2015 se jedná o nominální mzdový nárůst ve výši 4,3 %. V rámci sledovaného období (2011 až 2016) se mzda v průmyslu zvyšovala pravidelně, od roku 2011 pak úhrnný mzdový nárůst činil 4 291 Kč, tedy 16,4 %. Nejvýrazněji se mzdy navýšily v Karlovarském kraji (o 5,8 %), nejméně pak v kraji Moravskoslezském (o 0,6 %). V mezikrajském žebříčku liberecká mzda obsadila třetí nejvyšší pozici a republikový průměr (30 011 Kč) převyšovala o 463 Kč. Vyšší mzdový průměr pobírali již jen zaměstnanci v Hlavním městě Praze (36 037 Kč) a Středočeském kraji (35 698 Kč). Naopak zaměstnanci průmyslových firem z Karlovarského kraje pobírali v průměru pouze 26 566 Kč.

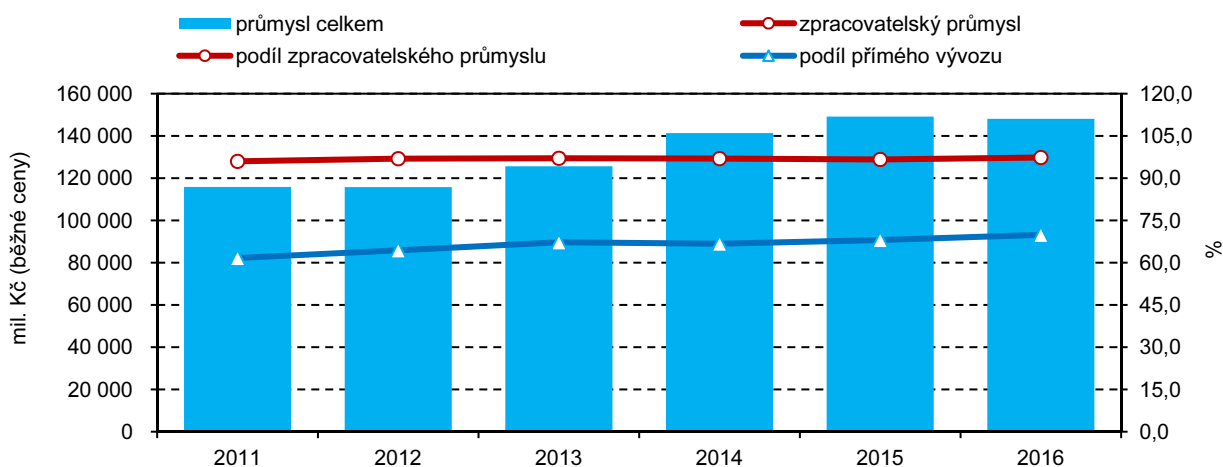
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2016

Tržby průmyslových podniků v letech 2013 až 2015 pravidelně rostly, v roce 2016 se však meziročně snížily.

Tržby průmyslových podniků za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy za rok 2016 dosáhly v Libereckém kraji částky 148,1 mld. Kč a meziročně se snížily o 1,1 mld. Kč (0,7 %). Vývoj tržeb v období 2011 až 2016 kolísal s tím, že jejich každoroční růst byl zaznamenán v letech 2013 až 2015. Pokles tržeb vykázaly také další tři kraje (Ústecký -10,6 %, Pardubický -3,7 % a Hlavní město Praha -3,3). Ve zbývajících regionech se tržby roku 2016 proti roku 2015 navýšily, nejvíce v Královéhradeckém (o 6,8 %) a Středočeském kraji (o 6,7 %). V přepočtu na jednoho zaměstnance se tržby průmyslových podniků pohybovaly v rozmezí od 2 083 tis. Kč (Karlovarský kraj) do 6 814 tis. Kč (Středočeský kraj). Liberecký kraj se s objemem 3 364 tis. Kč umístil uprostřed uvedeného rozmezí.

Graf 3.17 Tržby (bez DPH) z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v Libereckém kraji

3.7 Stavebnictví

Produkce stavebních firem v kraji klesala i v roce 2016.

Každoroční pokles produkce realizované středními a velkými stavebními podniky (tj. s 50 a více zaměstnanci) sídlícími v Libereckém kraji započatý v roce 2009 pokračoval i v roce 2016. Objem základní stavební výroby (ZSV) se v roce 2016 znovu meziročně snížil, tentokrát o 13,2 % na 2 497 mil. Kč a v porovnání s rokem 2008 je tak produkce uvedených podniků o téměř 57 % nižší. Liberecký kraj byl zároveň jediným regionem, ve kterém zmíněné stavební firmy v období 2008 až 2016 vykazovaly nepřetržitý pokles výroby. V roce 2016 meziročně nižší objem produkce stavebních prací zaznamenaly také všechny zbývajících kraje České republiky. Nejvýraznější 22,1% propad je patrný v případě Jihomoravského kraje. Více než 15% pokles produkce vykázal také Pardubický kraj (18,6 %), Kraj Vysočina (18,5 %) a Moravskoslezský kraj (15,9 %).

Klesá podíl pozemního stavitelství ve prospěch inženýrského.

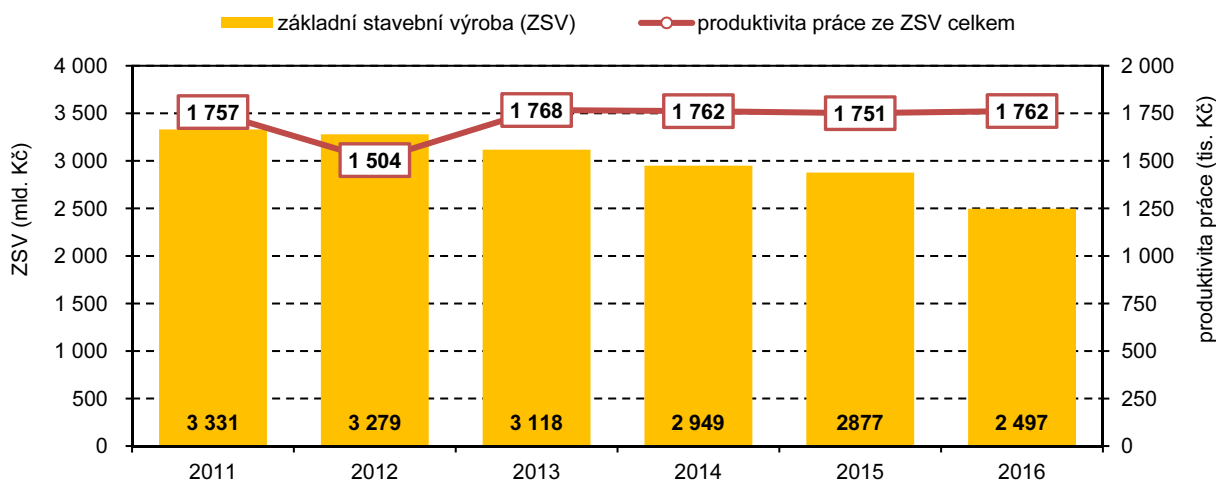
Pokles základní stavební výroby v roce 2016 v případě Libereckého kraje ovlivnilo především pozemní stavitelství, ve kterém se meziročně prostavělo o 23,1 % (275 mil. Kč) méně. Nižší objem byl vykázán rovněž u inženýrských staveb (meziročně o 235 mil. Kč, tj. o 15,8 %). Objem produkce pozemního i inženýrského stavitelství navíc v posledním desetiletí vykazoval klesající tendenci. Intenzita poklesu v případě pozemního stavitelství však byla výrazně vyšší. Podíl pozemního stavitelství na tuzemské produkci se tak postupně

snížoval ve prospěch stavebnictví inženýrského – zatímco v roce 2008 tvořilo pozemní stavitelství 55,8 % a inženýrské 43,2 % tuzemské produkce stavebních firem v kraji, v roce 2016 byl již vykázaná poměr 36,7 % ku 50,2 %.

V porovnání s ostatními regiony je objem ZSV v Libereckém kraji druhý nejnižší. Základní stavební výroba za rok 2016 ve výši 2 497 mil. Kč zařadila Liberecký kraj na předposlední místo mezikrajského žebříčku. Nižší objem vykázal již jen Karlovarský kraj (919 mil. Kč). Naopak první pozici s 57 543 mil. Kč obsadilo Hlavní město Praha.

Graf 3.18 Základní stavební výroba v Libereckém kraji

(podniky s 50 a více zaměstnanci sídlící v kraji)

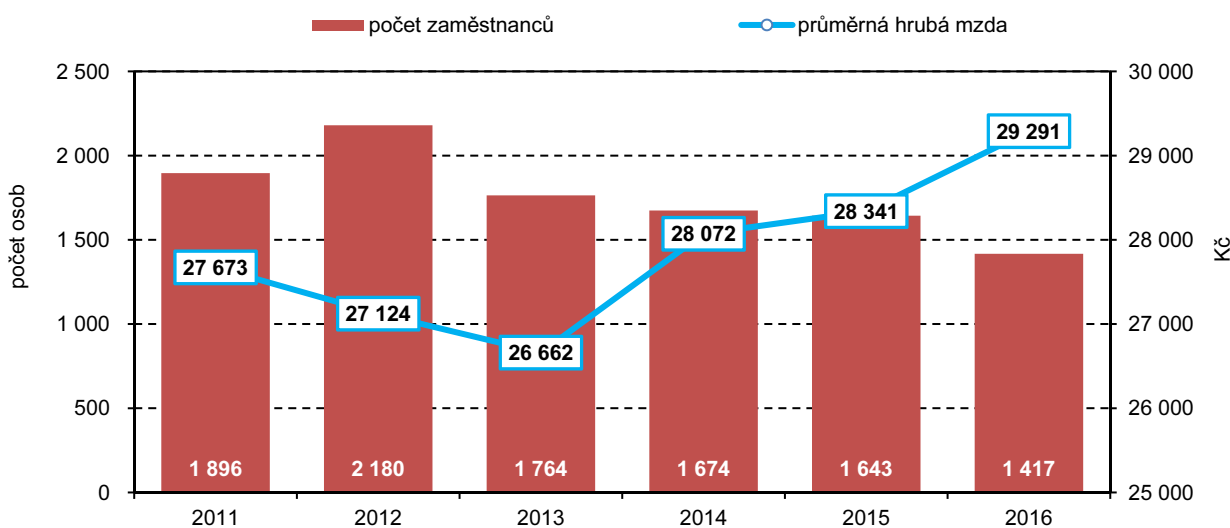

Zaměstnanost ve stavebnictví poklesla, produktivita práce však mírně vzrostla.

Střední a velké stavební podniky v roce 2016 v úhrnu zaměstnávaly 1 417 osob, tedy meziročně o 13,8 % méně. Produktivita práce (tj. objem ZSV připadající na 1 zaměstnance) se naopak nepatrně zvýšila (tj. o 0,6 %) a dosáhla 1 762 tis. Kč. Nejvyšší zaměstnanost za poslední dekádu stavební firmy vykázaly v roce 2009 (2 377 pracovníků). V rámci mezikrajského srovnání byla v roce 2016 nejvyšší produktivita práce ze ZSV vykázaná v Ústeckém kraji (2 545 tis. Kč), nejnižší pak v kraji Karlovarském (1 192 tis. Kč). Libereckému kraji v tomto srovnání patřila sedmá nejvyšší příčka.

Graf 3.19 Počet zaměstnanců a průměrná hrubá měsíční mzda ve stavebnictví v Libereckém kraji

(podniky s 50 a více zaměstnanci sídlící v kraji)

Mzda vyplácená stavebními firmami v Libereckém kraji je mezi ostatními regiony sedmá nejvyšší.

Mzda pracovníků ve stavebnictví v roce 2016 v průměru činila 29 291 Kč s tím, že meziročně nominálně vzrostla o 3,4 %. Při zohlednění 0,7% průměrné míry inflace za rok 2016 pak byla reálně vyšší o 2,6 % a za posledních deset let byla nejvyšší. V porovnání s ostatními regiony České republiky je krajská mzda ve stavebnictví sedmá nejvyšší a o 3 666 Kč nižší než její republikový průměr (32 956 Kč). Napříč Českou republikou se pak tato mzda pohybuje v rozmezí od 22 657 Kč (Karlovarský kraj) do 39 740 Kč (Hlavní město Praha).

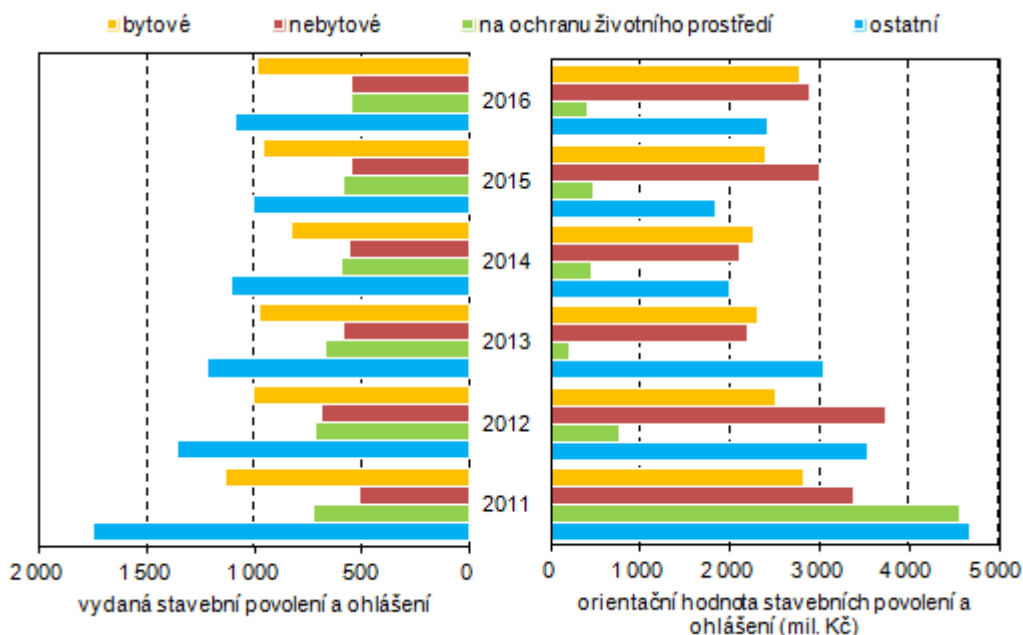
3.8 Stavební povolení

V roce 2016 byl v kraji vydán historicky třetí nejnižší počet stavebních povolení.

V průběhu roku 2016 stavební úřady v Libereckém kraji vydaly celkem 3 184 stavebních povolení, tj. meziročně o 2,4 % více. Od roku 1994 je to třetí nejnižší počet – méně povolení bylo vydáno jen v roce 2014 (3 089 souhlasů) a v roce 2015 (3 109 souhlasů). Posledních pět let navíc můžeme z tohoto pohledu označit za období historicky nejnižšího zájmu o výstavbu. Nejvíce rozhodnutí pak stavební úřady v kraji vydaly v roce 2004 (6 233 povolení).

Pozitivní vývoj v roce 2016 ve srovnání s rokem 2015 vykázalo také dalších 11 krajů – nejvýrazněji investiční aktivita vzrostla ve Zlínském kraji (o 13,5 %). Meziroční pokles v počtu vydaných stavebních povolení tak vykázaly pouze dva kraje – Hlavní město Praha (o 1,2 %) a Jihomoravský kraj (o 10,6 %).

Graf 3.20 Počet a orientační hodnota stavebních povolení v Libereckém kraji

Orientační hodnota staveb povolených v Libereckém kraji byla nejvyšší v roce 2011.

Orientační hodnota vydaných stavebních povolení v Libereckém kraji v roce 2016 představovala 8 496 mil. Kč a ve srovnání s rokem 2015 se zvýšila o jednu desetinu. Největší hodnotu měly stavby v roce 2011, tj. 15 421 mil. Kč, opačně tomu bylo v roce 1997 (5 113 mil. Kč). V dlouhodobém časovém horizontu cena povolených staveb výrazně kolísala.

Nejvyšší částka z uvedené orientační hodnoty stavebních povolení bude směřovat do výstavby budov (5 667 mil. Kč, tj. 66,7 %), na výstavbu související s ochranou životního prostředí připadlo 4,7 %, na ostatní stavby 28,6 % prostředků.

Jediným krajem, ve kterém v roce 2016 meziročně orientační hodnota povolených staveb poklesla, bylo Hlavní město Praha (a to o jednu čtvrtinu).

Z hlediska typu výstavby se v roce 2016 snížila předpokládaná hodnota povolených staveb na ochranu životního prostředí, nejvyšší hodnota pak byla v souvislosti s výstavbou těchto staveb vykázána v letech 2010 a 2011 (4 093, resp. 4 568 mil. Kč). A podobně tomu bylo také u orientační hodnoty povolených nebytových budov, nejvyšší částka však u této výstavby byla proinvestována v roce 2006 (4 816 mil. Kč). Hodnota ostatních budov naopak v roce 2016 vzrostla a maximum bylo v tomto případě zaznamenáno v roce 2011 (4 663 mil. Kč). Hodnota povolených bytových budov v letech 2015 a 2016 rostla.

Hodnota připadající na 1 stavební povolení poslední tři roky roste.

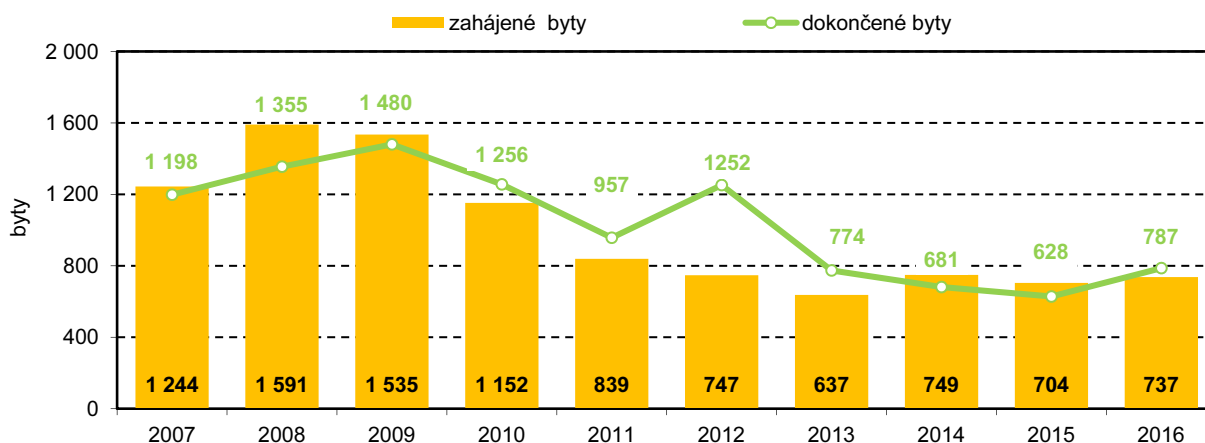
V průměru na jedno stavební povolení pak připadlo 2 668,3 tis. Kč., tj. o 743,1 tis. méně než činila hodnota za celou Českou republiku. Maximální hodnoty částka dosáhla v roce 2011, tj. 3 733,9 tis. Kč na jedno povolení. Hodnota poslední tři roky roste. Napříč Českou republikou se pak ukazatel za rok 2016 pohyboval v rozmezí od 2 421,5 tis. Kč (Středočeský kraj) do 5 381,6 tis. Kč (Ústecký kraj).

3.9 Bytová výstavba

Kraj v posledních letech zaznamenává nižší úroveň bytové výstavby.

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji zahájeno 737 a dokončeno 786 bytů. Meziročně se tak zájem o výstavbu navýšil o 4,7 % a počet dokončených bytů vzrostl dokonce o více než čtvrtinu. V dlouhodobém horizontu však úroveň bytové výstavby v posledních letech patří spíše k nižším. Počet bytů zahájených v roce 2016 byl od roku 1992 šestý nejnižší, dokončená výstavba vykázaná v témže roce pak pátá nejnižší. Nejvyšší zájem o výstavbu kraj zaznamenal v roce 2003 (1 838 bytů), nejvíce bytů pak bylo dokončeno v roce 1992 (1 676 bytů).

Graf 3.21 Zahájená a dokončená bytová výstavba v Libereckém kraji

Dominantní postavení má nadále rodinná výstavba.

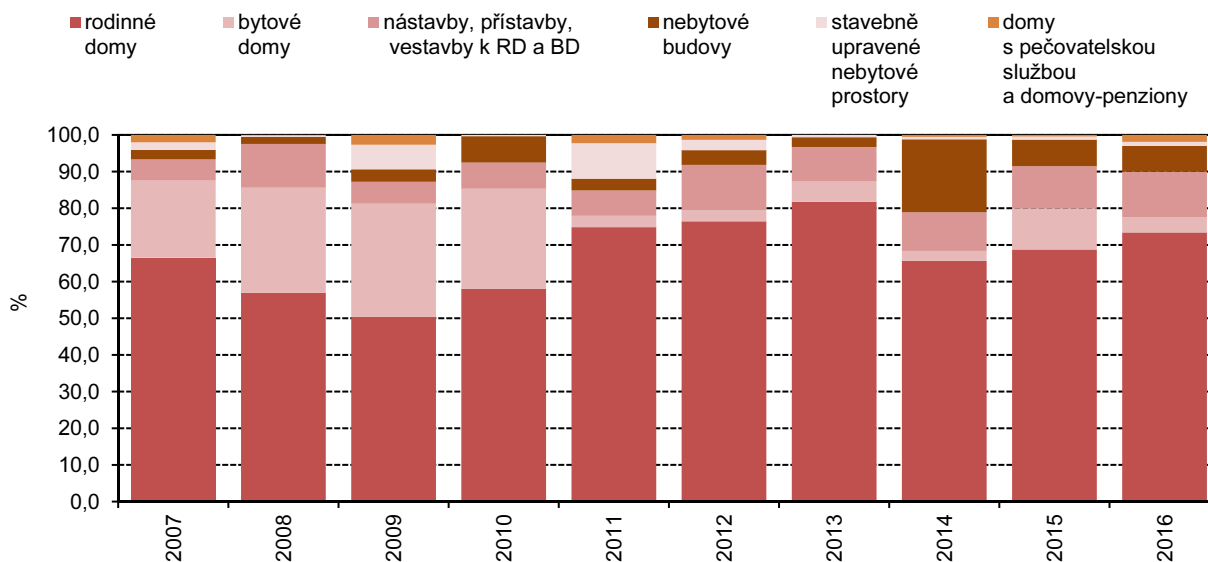
Ve struktuře bytové výstavby v poslední dekádě převažují byty v rodinných domech. V roce 2016 tvořily 73,4 % zahájené a 64,8 % dokončené výstavby. V pořadí druhým nejčastějším typem zahajované výstavby jsou od roku 2011 byty v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným a bytovým domům (12,5% podíl v roce 2016, 7,1 % v roce 2010). Do té doby se jednalo o byty v bytových domech (4,1% podíl v roce 2016, 27,3 % v roce 2010). V případě

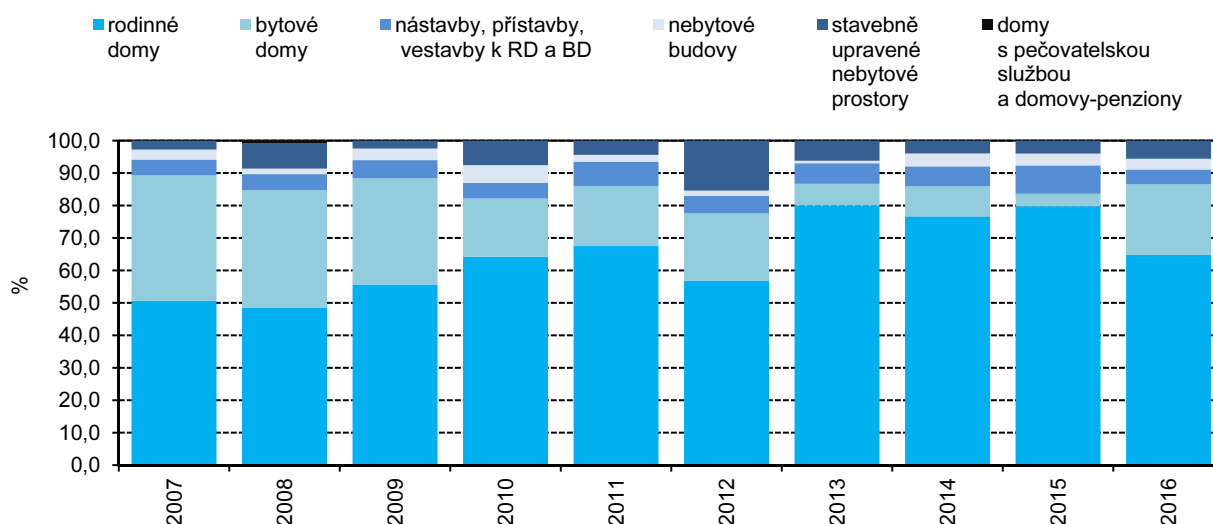
dokončené výstavby v roce 2016 v porovnání s předchozími třemi roky významně vzrostl podíl bytů realizovaných v bytových domech a dostal se tak na úroveň z let 2010 až 2012.

V poslední dekádě bylo v kraji dokončeno celkem 10 367 bytů. Za posledních deset let bylo v kraji dokončeno celkem 10 367 bytů, tj. 61,8 % v rodinných domech, 23,2 % v bytových domech, 6,3 % ve stavebně upravených nebytových prostorách, 5,7 % v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným a bytovým domům, 2,9 % v nebytových budovách a 0,1 % v domech s pečovatelskou službou a domovy-penzionech.

Graf 3.22 Struktura zahájené bytové výstavby v Libereckém kraji

Graf 3.23 Struktura dokončené bytové výstavby v Libereckém kraji

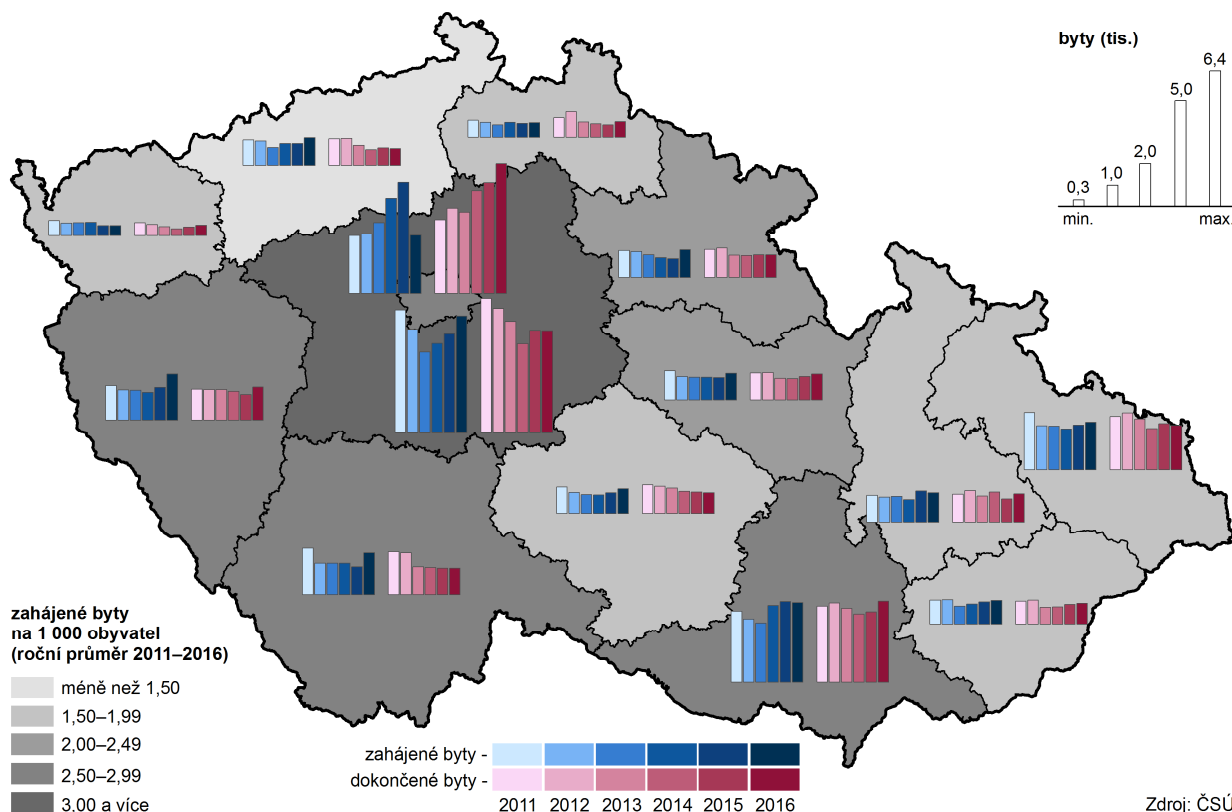

Ve městě Liberec bylo v posledních 10 letech dokončeno 2 793 bytů. Z výše uvedeného desetiletého úhrnu bylo nejvíce bytů dokončeno v krajském městě Liberec (2 793 bytů, tj. 26,9 % všech dokončených bytů). Na druhém místě se se 781 byty (7,5 %) umístilo město Jablonec nad Nisou a třetí pozice patřila městu Česká Lípa (493 bytů, tj. 4,8 %). Více než 200 bytů bylo v uvedeném období dokončeno ve městě Turnov a Nový Bor. Na opačném konci žebříčku s žádným dokončeným bytem stály obce Holenice, Pertoltice, Vrchovany a Chlum.

Nejvíce bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel dokončili za období 2007 až 2016 v obci Bedřichov (24,8 ‰).

Intenzita bytové výstavby vyjádřená v přepočtu na 1 000 obyvatel dosáhla v období 2007 až 2016 nejvyšší hodnoty v obcích v rekreačních oblastech, nebo v zázemí velkých měst. První místo v tomto srovnání obsadilo město Bedřichov (24,8 bytů na 1 000 obyvatel) a dále obce Šimonovice (20,2 ‰), Vítkovice (15,6 ‰) a Svojkov (15,1 ‰). Více než 10 bytů na 1 000 obyvatel dokončili také stavebníci v obci Bohatice (14,4 ‰), Radvanec (14,1 ‰), Harrachov (12,7 ‰), Albrechtice v Jizerských horách (11,7 ‰), Troskovice (11,3 ‰), Jestřabí v Krkonoších (11,2 ‰) a Horní Libchava (11,1 ‰).

Bytová výstavba v krajích ČR v letech 2011 až 2016

3.10 Doprava

Celková délka komunikací meziročně mírně poklesla.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky činila celková délka pozemních komunikací k 31. 12. 2016 na území Libereckého kraje 2 418,4 km, tj. o 3,9 km (0,2 %) méně než ke konci předchozího roku. Úbytek jde na vrub okresu Liberec, ve kterém se však nachází nejrozsáhlejší plocha komunikací (29,5 %). Územím okresu Česká Lípa procházelo 26,6 %, okresu Semily 25,6 % a okresu Jablonec nad Nisou 18,4 % komunikací.

V silniční síti kraje převažovaly silnice III. třídy.

Liberecký kraj na svém území ke konci roku 2016 eviduje 4,6 km dálnic II. třídy, a to v okrese Liberec (4,1 km) a Semily (0,5 km). Ve struktuře silniční sítě dlouhé 2 413,8 km silnic převažovaly z 65,8 % silnice III. třídy, které slouží především k propojení obcí. Silnice II. třídy sloužící ke spojení jednotlivých okresů tvořily pětinu komunikací, pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží silnice I. třídy a jejich podíl v kraji dosáhl 14,0 %.

Hustota silniční sítě je v kraji nadprůměrná.

Hustota silniční sítě v Libereckém kraji 76,4 km na 100 km² území převyšuje průměr České republiky (70,7 km na 100 km²). Nej hustší silniční síť vykazuje zalidněný okres Jablonec nad Nisou (110,6 km na 100 km²), a to i přesto, že značnou část jeho území zabírají Jizerské hory. Naopak nejnižší hustotou silniční sítě se vyznačuje okres Česká Lípa (59,8 km na 100 km²), na jehož teritoriu se nachází bývalý Vojenský újezd Ralsko. Z pohledu krajů nejvíce kilometrů silnic na 100 km² připadlo ve Středočeském kraji (63,8), nejméně v Hlavním městě Praze (17,0).

Dopravní síť v Libereckém kraji dotváří 548,6 km železnic a 88,0 km vodních cest.

Počet osobních automobilů v kraji neustále narůstá.

K 31. 12. 2016 bylo na území Libereckého kraje registrováno celkem 213 210 osobních automobilů, jejich počet v desetiletém horizontu (s výjimkou roku 2009, ve kterém byl zaznamenán mírný pokles) neustále narůstá. Meziročně se počet automobilů v Libereckém kraji navýšil o 7 127 vozidel (3,5 %), v porovnání s rokem 2007 je to o 36 035 automobilů (20,3 %) více. V Centrálním registru vozidel je dále např. evidováno 23 949 nákladních automobilů, 1 152 autobusů a 44 348 motocyklů.

3.11 Cestovní ruch

Hromadných ubytovacích zařízení v kraji je meziročně více.

Hosté, kteří v roce 2016 navštívili Liberecký kraj, mohli k přenocování využít služeb 904 hromadných ubytovacích zařízení a v rámci nich 43 560 lůžek. V porovnání s rokem 2015 tak v regionu přibýlo 12 zařízení, ovšem lůžek bylo o 91 méně.

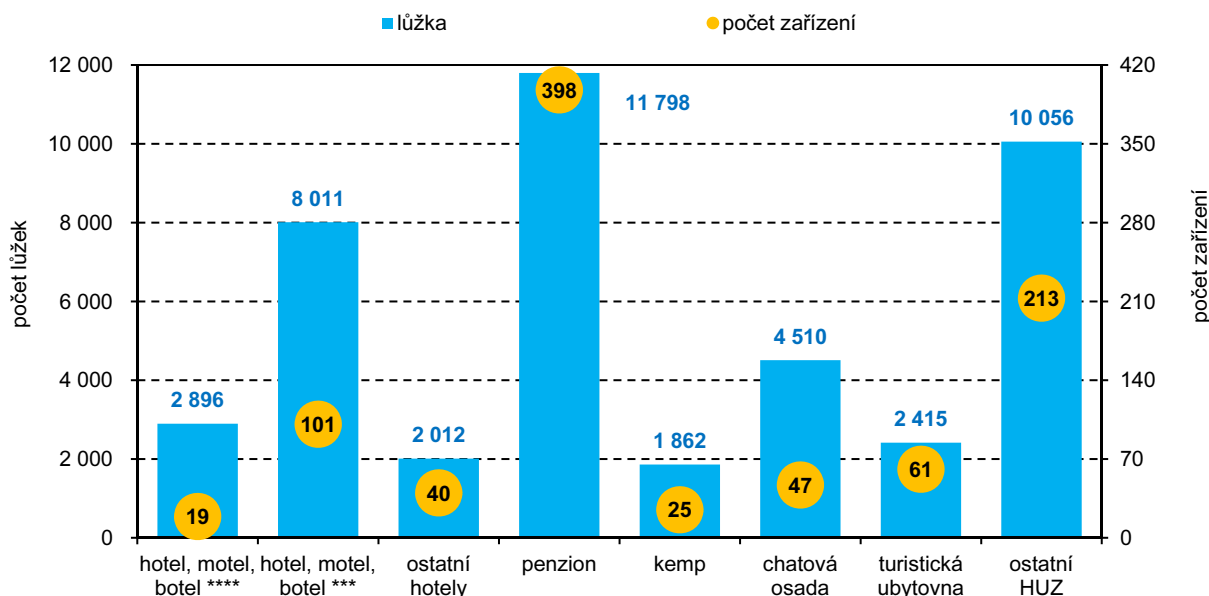
Ve struktuře dlouhodobě převažují penziony, kterých meziročně nejvíce přibýlo. Beze změny zůstal počet kempů.

Nezměnila se struktura hromadných ubytovacích zařízení. Nadále převažují penziony (398 zařízení, tj. 44,0 % všech zařízení). Téměř čtvrtinu kapacit (213 zařízení) pak představovala ostatní zařízení jinde nespécifikovaná, kam patří např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků (odborových svazů), školicí střediska podniků (odborových svazů) a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod. V kraji se nacházelo 160 hotelů s tím, že převahu měla tříhvězdičková zařízení (101 zařízení, tj. 11,2 %). Návštěvníkům kraje bylo k dispozici také 61 turistických ubytoven, 47 chatových osad a 25 kempů. Meziroční nárůst počtu pak zaznamenaly především penziony (+14 zařízení), více však bylo také turistických ubytoven (+3 zařízení), chatových osad (+2 zařízení) a přibyl také 1 čtyřhvězdičkový hotel. Naopak shodně, o 4 zařízení, se snížil počet tříhvězdičkových hotelů a ostatních hromadných ubytovacích zařízení. Meziročně stejný zůstal počet kempů.

Více než polovina lůžek byla soustředěna v hotelech a penzionech.

Nejvíce lůžek, tj. 12 919 (29,7 % celkové lůžkové kapacity) nabízely v kraji hotely s tím, že 62,0 % (8 011 lůžek) z nich se nacházelo v tříhvězdičkových zařízeních. Konkurencí pro ně však byly penziony, které potenciálním hostům mohly nabídnout 11 798 lůžek (27,1 %). V nabídce chatových osad bylo 4 510 lůžek (10,4 %), turistické ubytovny disponovaly 2 415 lůžky (5,5 %) a kempy 1 862 lůžky (4,3 %).

Graf 3.24 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v Libereckém kraji v roce 2016

Nejvíce zařízení nabízí okres Semily.

Vzhledem k charakteru krajiny (oblast Krkonoš) se nejvíce zařízení nachází na území okresu Semily (344 zařízení v roce 2016). Nejméně jich pak nabízel okres Liberec (120 zařízení).

Ve všech částech kraje tvoří většinu ubytovací kapacity penziony.

Z hlediska struktury byly ve všech okresech nejčastěji zastoupeny penziony s tím, že jejich nejvyšší podíl vykázal okres Jablonec nad Nisou (51,2 % místních zařízení) a nejnižší okres Česká Lípa (35,1 %). V případě okresu Česká Lípa se na druhém místě co do počtu i podílu umístily chatové osady (36 zařízení, tj. 23,8 %), v okrese Liberec to byly hotely (24 zařízení, tj. 20,0 %) a v okrese Jablonec nad Nisou a Semily ostatní hromadná ubytovací zařízení (76 zařízení, tj. 26,3 %, resp. 97 zařízení, tj. 28,2 %).

Návštěvnost kraje v roce 2016 byla rekordní.

V roce 2016 zaznamenal Liberecký kraj v rámci srovnatelné časové řady (tj. 2012 až 2016) rekordní návštěvnost, když v místních hromadných ubytovacích zařízeních přenocovalo 863 520 hostů. Meziročně se jedná o 5,2% nárůst, v porovnání s rokem 2014, kdy byla návštěvnost kraje nejnižší, je to dokonce o 23,3 % více. Nejvíce hostů zamířilo za přírodními atrakcivami okresu Semily (326 446 turistů, tj. 37,8 % všech návštěvníků kraje), naopak nejnižší návštěvnost vykázal okres Jablonec nad Nisou (156 661 turistů, tj. 18,1 %). Meziročně více hostů však evidoval pouze okres Česká Lípa (o 14,1 %) a Liberec (o 15,3 %), zatímco v okrese Jablonec nad Nisou a Semily se návštěvnost meziročně snížila o 1,8 %, resp. 1,0 %.

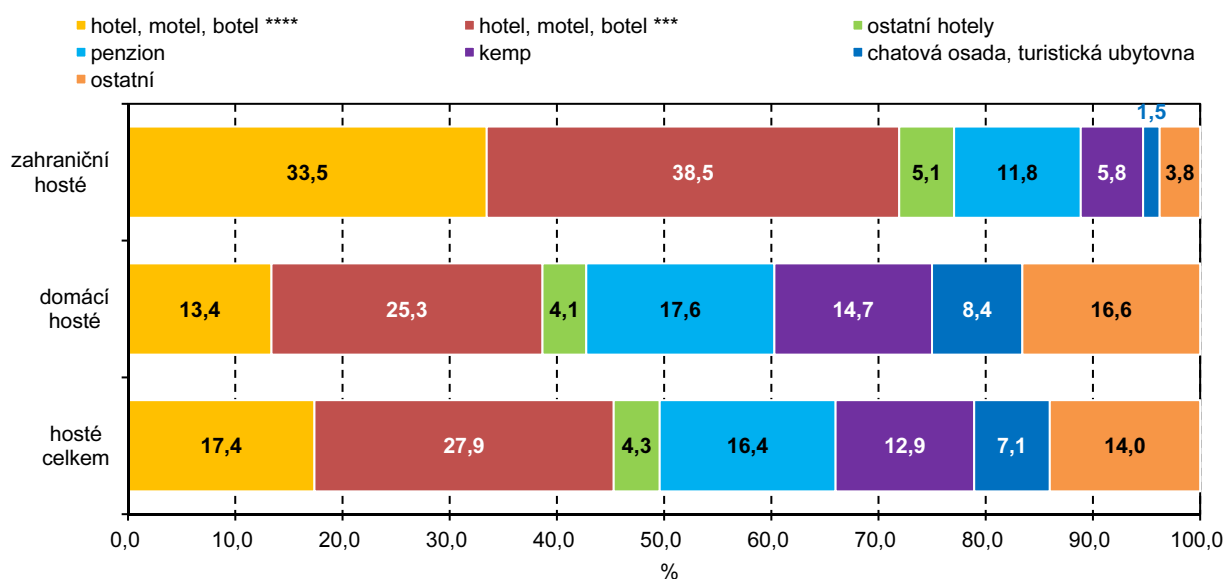
Za přírůstkem návštěvníků však stojí pouze okres Česká Lípa a Liberec.

Návštěvníci míří především do Liberce, Harrachova a Doks.

Z hlediska konkrétní lokality v roce 2016 nejvíce turistů zamířilo do krajského Liberce (135 588 osob). Se 122 970 návštěvníky následovalo město Harrachov a s 91 085 hosty město Doksy. První místo v návštěvnosti zahraničních hostů obsadil Harrachov, u domácích hostů zvítězil Liberec.

Graf 3.25 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v Libereckém kraji v roce 2016

Téměř 30 % hostů přenocovalo v tříhvězdičkových hotelech, penzion zvolilo 16,4 % návštěvníků.

Více hostů přenocovalo ve čtyřhvězdičkových hotelech, v chatových osadách, kempech i penzionech. Absolutně i relativně nejvyšší přírůstek si připsaly čtyřhvězdičkové hotely, ty zaznamenaly zhruba o 31 % turistů více a tato zařízení vyhledalo 17,4 % návštěvníků kraje. Nejvíce hostů preferovalo tříhvězdičkové hotely (27,9 %), penziony se těšily 16,4% a kempy 12,9% zájmu turistů. Zatímco domácí návštěvníci upřednostňovali tříhvězdičkové hotely následované penziony a kempy, zahraniční turisté volili v první řadě služby tří- a čtyřhvězdičkových hotelů.

Návštěvníky kraje jsou z 80 % čeští turisté.

V roce 2016 tvořili čtyři pětiny hostů v libereckých ubytovacích zařízeních domácí návštěvníci (691 027 osob). Meziročně byl však přírůstek turistů patrný u obou skupin návštěvníků, tj. o 5,5 % v případě domácích a o 4,2 % v případě zahraničních. Uvedená návštěvnost byla zároveň jak u domácích, tak zahraničních turistů ve srovnatelné časové řadě nejvyšší.

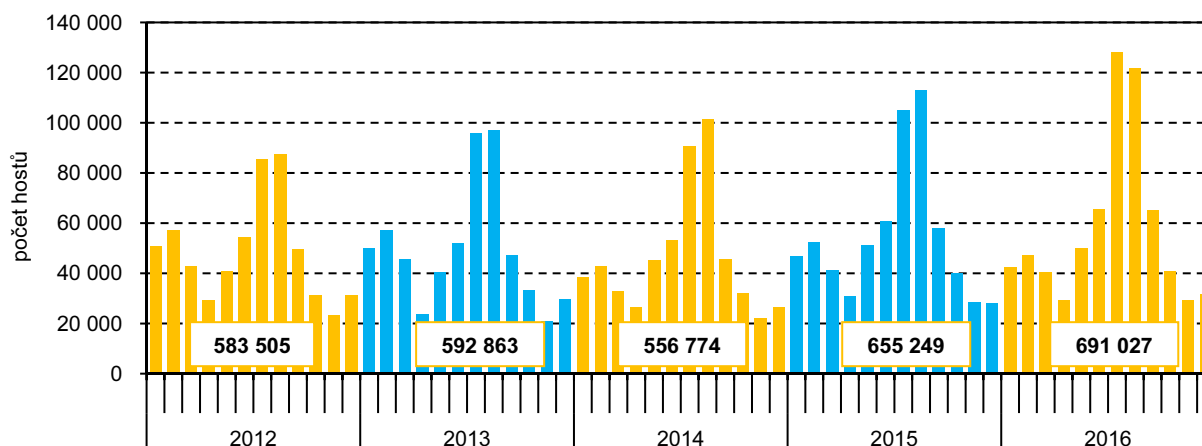
Více než polovinu zahraničních turistů tvoří Němci.

Mezi 172 493 zahraničními návštěvníky, kteří v roce 2016 pobývali v hromadných ubytovacích zařízeních našeho kraje, převažovali tradičně turisté z Německa (52,4 %). Jejich počet meziročně vzrostl o 7,5 %. Druhou nejčetnější skupinou byli hosté z Polska (16,2% podíl na počtu zahraničních hostů a meziroční nárůst o 12,7 %), třetí hosté ze Slovenska (6,1% podíl, nárůst o 18,6 %). Více než 5% zastoupení měli ještě turisté z Nizozemska (5,4 %), jejich počet se však meziročně naopak snížil o 18,3 %.

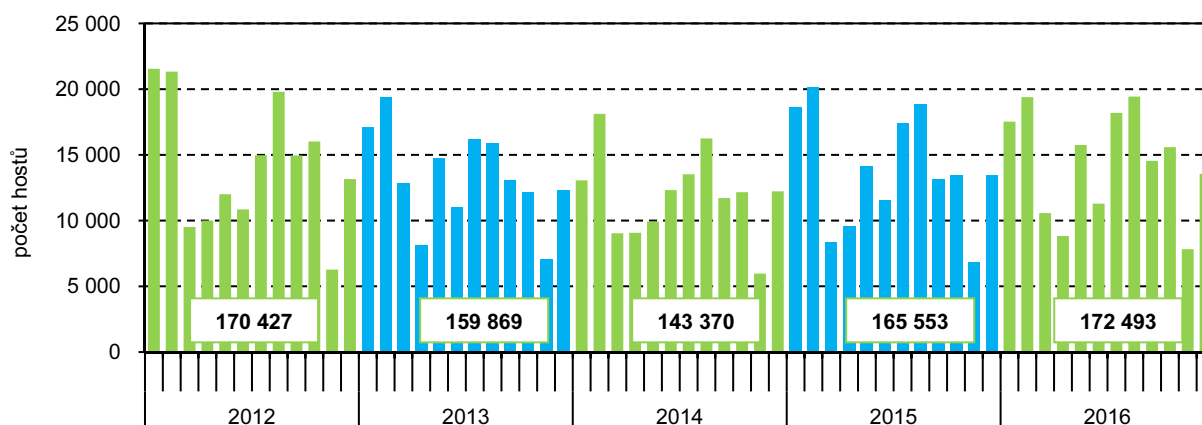
Pro cestovní ruch kraje je důležitá především letní sezóna.

Pro ubytovací zařízení v kraji je klíčová především letní sezóna. Od dubna do září region navštívilo 547 208 turistů, tedy více než 63 % jejich celkového počtu. Situaci však ovlivňují především domácí návštěvníci. Nejvyšší návštěvnost zahraničních turistů totiž ubytovací zařízení zaznamenala v měsíci srpnu (19 435 osob), únoru (19 389 osob), červenci (18 191 osob) a v lednu (17 526 osob). Naopak domácí návštěvníci využívají k cestování především dva prázdninové měsíce (127 914 hostů v červenci a 121 611 v srpnu).

Graf 3.26 Domácí hosté v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje v jednotlivých měsících

Graf 3.27 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje v jednotlivých měsících

Průměrná doba pobytu domácích návštěvníků stagnuje na 4,1 dnech, u zahraničních hostů meziročně mírně poklesla ze 4,4 na 4,3 dny.

Výše uvedení hosté v hromadných ubytovacích zařízeních našeho kraje přenocovali v úhrnu 2 681 486 nocí (2 119 693 nocí domácí a 561 793 nocí zahraniční turisté), tedy nejvíce od roku 2012. Meziročně se jedná o 4,2% nárůst. Dynamičtěji vzrostl počet strávených nocí u domácích hostů (meziročně o 5,1 %). Počet přenocování v případě zahraničních návštěvníků vzrostl oproti roku 2015 „pouze“ o 1,0 % s tím, že maximální hodnoty bylo dosaženo v roce 2012 (607 060 nocí). Průměrný počet přenocování tak v úhrnu dosáhl 3,1 noci (4,1 dny), tj. 3,1 noci (4,1 dny) u domácích a 3,3 noci (4,3 dny) u zahraničních návštěvníků. V horizontu posledních pěti let se hodnota tohoto ukazatele obecně snižuje. V případě domácích hostů se poslední tři roky ustálila na 3,1 nocích, v případě zahraničních hostů meziročně mírně (z 3,4 nocí) poklesla.

Rekordní bylo využití lůžek a pokojů.

Čisté využití lůžek v hotelech a podobných ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji v roce 2016 bylo nejvyšší za posledních pět let a činilo 37,7 % (meziročně o 11,6 p. b. více). A stejně na tom bylo také využití pokojů, které dosáhlo 33,2 % (meziročně o 2,1 p. b. více).

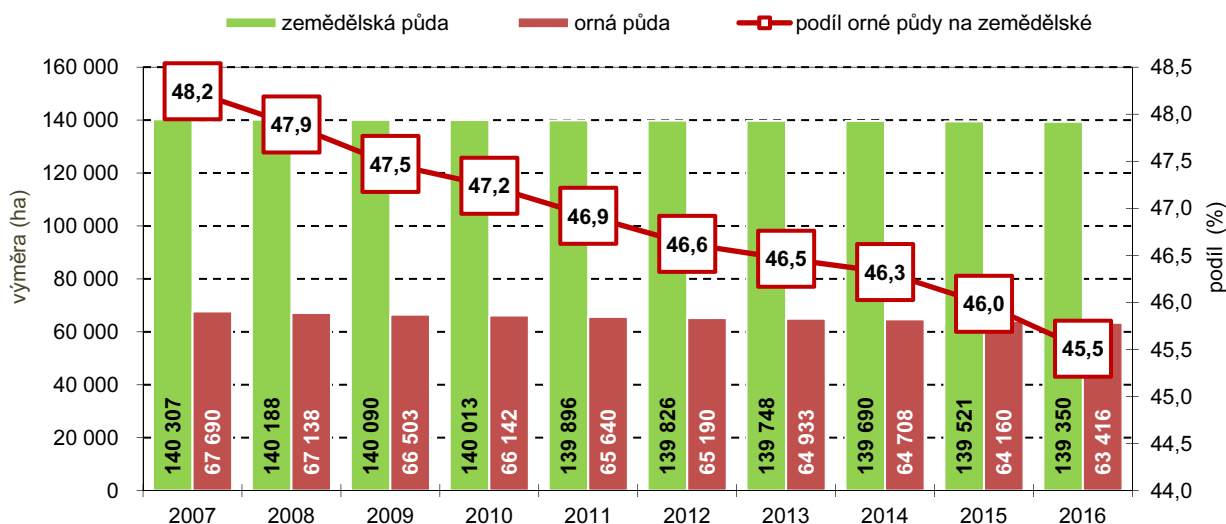
4. Životní prostředí

4.1 Půdní fond

Orné půdy nadále ubývá, propad zaznamenaný mezi roky 2011 a 2016 byl mezi kraji nejvyšší.

Také v roce 2016 v Libereckém kraji pokračoval úbytek zemědělské a orné půdy, a to především ve prospěch trvalých travních porostů. Mezi roky 2011 a 2016 se výměra zemědělské půdy snížila o 0,4 % na 139 350 ha. Plocha orné půdy mezi tímto obdobím ubyla o 3,4 % na 63 416 ha a mezi kraji České republiky se jednalo o nejvyšší propad. Rozloha orné půdy se zmenšuje ve všech okresech, v okrese Liberec její úbytek představoval dokonce 5,9 %. Nejvyšší podíl orné půdy na úhrnu za celou Českou republiku v roce 2016 vykázal Středočeský kraj (18,4 %), za ním následoval Jihomoravský kraj (11,8 %) a Kraj Vysočina (10,6 %). Podíl Libereckého kraje (2,3 %) byl třetím nejnižším. Plocha trvalých travních porostů se navýšila o 2,5 % na 66 881 ha. Rozloha zastavěných ploch a nádvoří v Libereckém kraji se pozvolně nepatrně snižuje, meziroční úbytky byly vykázány v posledních třech letech. Lesní pozemky zaujímají významnou část území našeho kraje, jejich podíl na celkové výměře v roce 2016 (44,6 %) byl mezi kraji nejvyšší.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Libereckém kraji

Ve struktuře orné půdy převažují trvalé travní porosty.

Celkově bylo zemědělci v Libereckém kraji v roce 2016 obhospodařováno 100 674 ha zemědělské půdy (tj. 72,2 % z celkové rozlohy zemědělské půdy), přičemž ve struktuře z 59,5 % převažovaly trvalé travní porosty a necelé dvě pětiny připadly na ornou půdu.

4.2 Vodovody a kanalizace

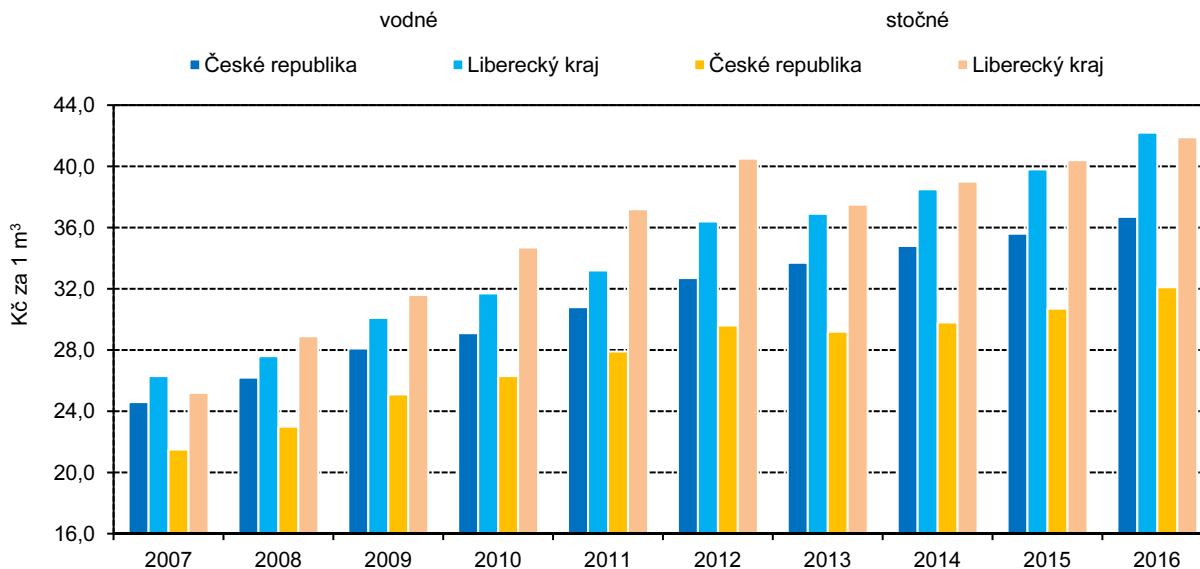
Podíl obyvatel s připojením na veřejný vodovod v kraji roste, stále je však mezi kraji pátý nejnižší.

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu se v Libereckém kraji dlouhodobě zvyšuje. Zatímco v roce 2011 dosáhl hodnoty 88,9 %, v roce 2016 se přiblížil 93% hranici. Na druhou stranu je však nutné konstatovat, že se v rámci mezikrajského srovnání jedná o pátý nejnižší podíl. Stoprocentní pokrytí obyvatel zaznamenaly v roce 2016 pouze dva kraje, a to Hlavní město Praha a Karlovarský kraj. Nejnižší zastoupení obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů vykázal Plzeňský kraj (84,4 %).

Spotřeba vody v domácnostech od roku 2014 roste.

Spotřeba vody domácností v Libereckém kraji dlouhodobě klesala až do roku 2013, ve kterém činila 82,0 litrů na osobu a den. V následujících letech můžeme pozorovat každoroční meziroční nárůst, a to až na 86,6 litrů na osobu a den v roce 2016. Nejvíce vody spotřebovaly v tomto roce domácnosti v Hlavním městě Praze (107,9 litrů na osobu a den), opačně tomu bylo ve Zlínském kraji (74,9 litrů na osobu a den). V případě Libereckého kraje se jednalo o 6. nejvyšší spotřebu vody.

Graf 4.2 Cena vodného a stočného v Libereckém kraji a ČR

Za vodu však každoročně platíme více.

Cena vody (bez DPH) však v posledním desetiletí neustále roste. V Libereckém kraji bylo za 1 m³ fakturované vody v roce 2016 účtováno 42,20 Kč, tj. o 9,00 Kč více než v roce 2011. Uvedená částka je o 5,50 Kč vyšší než republikový průměr a po Ústeckém kraji (43,00 Kč/m³) je druhou nejvyšší. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší „krajskou“ cenou vody (Pardubický kraj 31,90 Kč) dosáhl 11,10 Kč.

Podobně se vyvíjí i cena stočného, ta je v našem kraji dokonce nejvyšší.

Nejvyšší je v našem kraji v rámci regionů České republiky cena stočného, která v roce 2016 dosáhla částky 41,90 Kč (bez DPH) za 1 m³ odváděných odpadních vod. Nárůst oproti roku 2011 představoval 4,70 Kč. Nejméně za odvádění odpadních vod v roce 2016 zaplatili obyvatelé v Kraji Vysočina, tj. 26,30 Kč za 1 m³ vody.

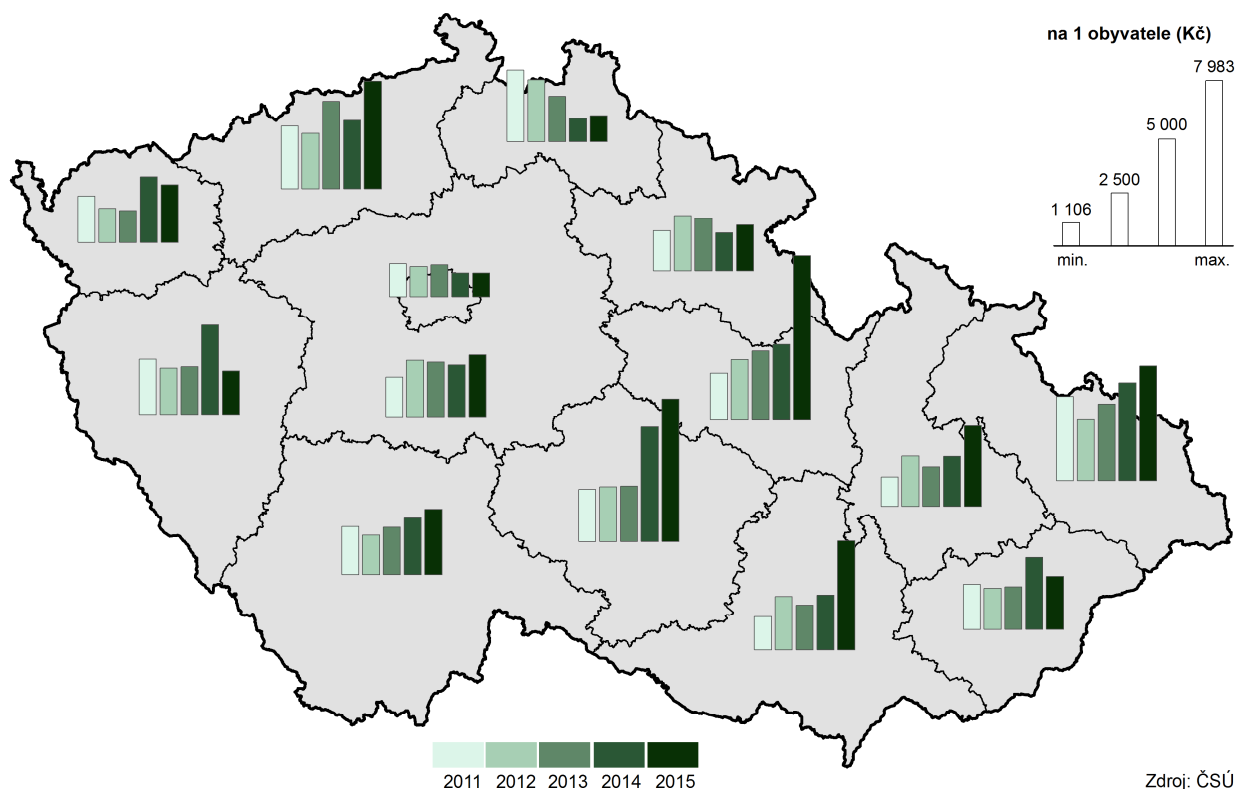
4.3 Výdaje na ochranu životního prostředí

Na ochranu životního prostředí bylo vydáno 552,6 mil. Kč.

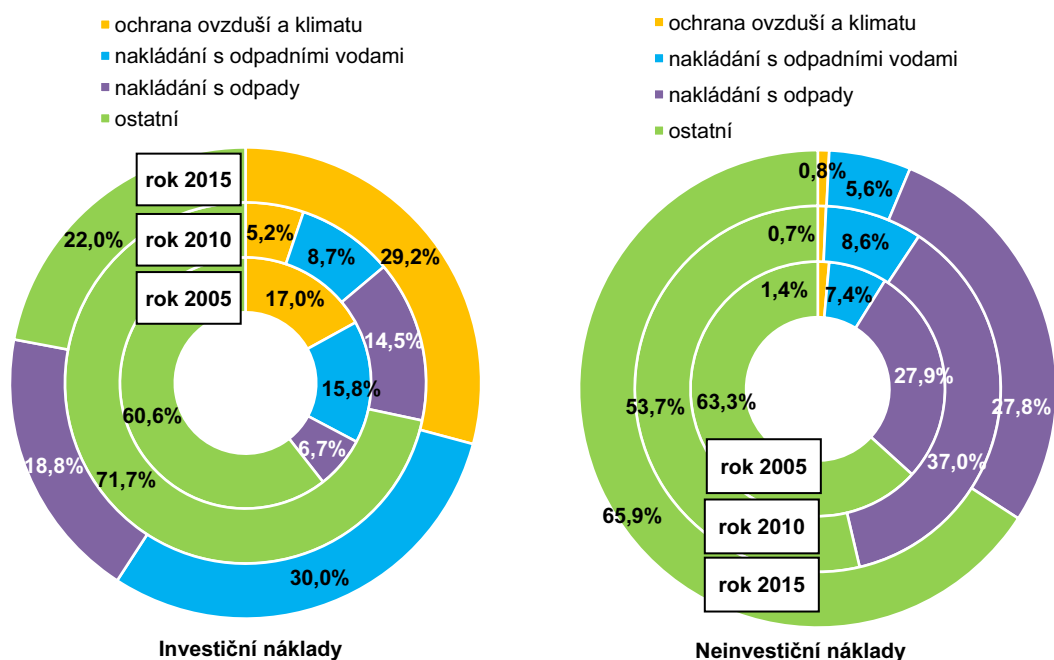
V souvislosti s ochranou životního prostředí bylo v roce 2015 na území Libereckého kraje proinvestováno 552,6 mil. Kč (meziročně více o 13,9 % více) a v období 2010–2015 se jedná o druhou nejnižší investovanou částku. V přepočtu na 1 obyvatele připadlo 1 258 Kč a v rámci mezikrajského srovnání se jednalo o druhou nejnižší částku. Nejméně prostředků na 1 obyvatele bylo v roce 2015 proinvestováno v Hlavním městě Praze (1 160 Kč), nejvíce v Pardubickém kraji (7 983 Kč).

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice
v krajích v letech 2011 až 2015

Graf 4.3 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu vynaložení v Libereckém kraji

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí investorů sídlících v kraji

Investory sídlícími v Libereckém kraji bylo v roce 2015 na ochranu životního prostředí vynaloženo 4 279,8 mil. Kč a ve srovnání s předchozím rokem byl vykázán 3,1% nárůst. Převážná část uvedené částky byla určena na neinvestiční náklady (3 665,0 mil. Kč, tj. 85,6 % z celkové částky investic),

směřovaly především do oblasti nakládání s odpadními vodami.

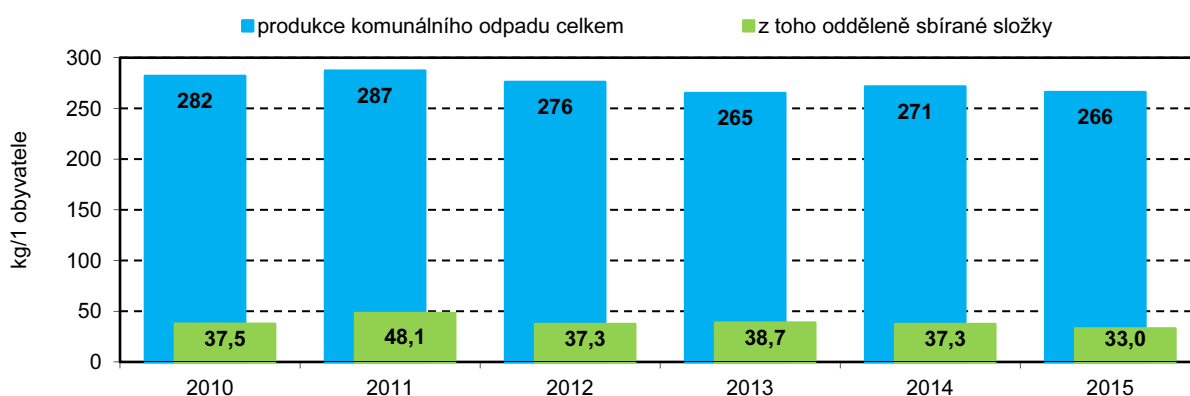
v rámci nich pak 65,9 % bylo vynaloženo na ostatní činnosti. Na 1 obyvatele bylo v roce 2015 nejvíce neinvestičních výdajů vynaloženo v Hlavním městě Praze (10 601 Kč), 4,5krát méně bylo proinvestováno v Kraji Vysočina. Hodnota ukazatele v Libereckém kraji (8 346 Kč) byla druhá nejvyšší. Investiční výdaje ve výši 614,8 mil. Kč byly téměř rovnoměrně rozděleny do výdajů na nakládání s odpadními vodami (30,2 %) a do výdajů na ochranu ovzduší a klimatu (29,2 %), dalších 18,8 % bylo vloženo do oblasti zabývající se nakládáním s odpady. Hodnota na 1 obyvatele Libereckého kraje dosáhla 1 400 Kč a jednalo se o nejnižší hodnotu mezi kraji. Na druhé straně mezikrajského žebříčku se umístil Pardubický kraj, ve kterém na 1 obyvatele připadlo 7 984 Kč investičních výdajů.

4.4 Odpady

Podniky v Libereckém kraji vyprodukovaly méně odpadu.

Podniky se sídlem v Libereckém kraji v roce 2015 meziročně vyprodukovaly o 0,2 % méně odpadu, ve srovnání s rokem 2011, ve kterém došlo k dramatickému zvýšení oproti roku 2010 o 60,9 %, pak pokles představoval 4,0 %. Z celkového množství 445 377 tun téměř jednu třetinu odpadu vytvořil zpracovatelský průmysl, dalších 32,0 % odvětví zabývající se zásobováním vodou, činnostmi souvisejícími s odpadními vodami, odpady a sanacemi. V roce 2015 v Libereckém kraji na 1 mil. Kč vytvořeného hrubého domácího produktu (v běžných cenách) připadlo 3,0 tuny podnikového odpadu. Nejvyšší tzv. „odpadovou náročnost“ vykázal Jihomoravský kraj (7,3 tun na 1 mil. HDP), nejnižší Karlovarský kraj (2,2 tuny). Produkce podnikového odpadu na jednoho obyvatele Libereckého kraje v roce 2015 dosáhla 1 014 kg, mezi kraji se pak pohybovala v intervalu od 628 kg (Karlovarský kraj) do 4 909 kg (Hlavní město Praha).

Graf 4.4 Produkce komunálního odpadu

Podobně tomu bylo také v případě komunálního odpadu.

Produkce komunálního odpadu v roce 2015 v Libereckém kraji činila 116 816 tun a po roční odmlce opět došlo k meziročnímu snížení objemu o 2 303 tun, tj. o 1,9 %. Na 1 obyvatele kraje průměrně připadlo 266 kg odpadu, tj. nejnižší hodnota mezi kraji (nejvyšší Středočeský kraj s 374 kg). Každý obyvatel našeho kraje vyprodukoval o 5 kg odpadu méně než v roce 2014. Lepší výsledky ve srovnání s loňským rokem vykázaly ještě tři další kraje – Moravskoslezský (pokles o 13 kg na 313 kg), Karlovarský (o 10 kg na 297 kg) a Zlínský (o 9 kg na 299 kg). V ostatních krajích došlo k meziročnímu nárůstu hodnot tohoto ukazatele.

Klesá i podíl odděleně sbíraného komunálního odpadu.

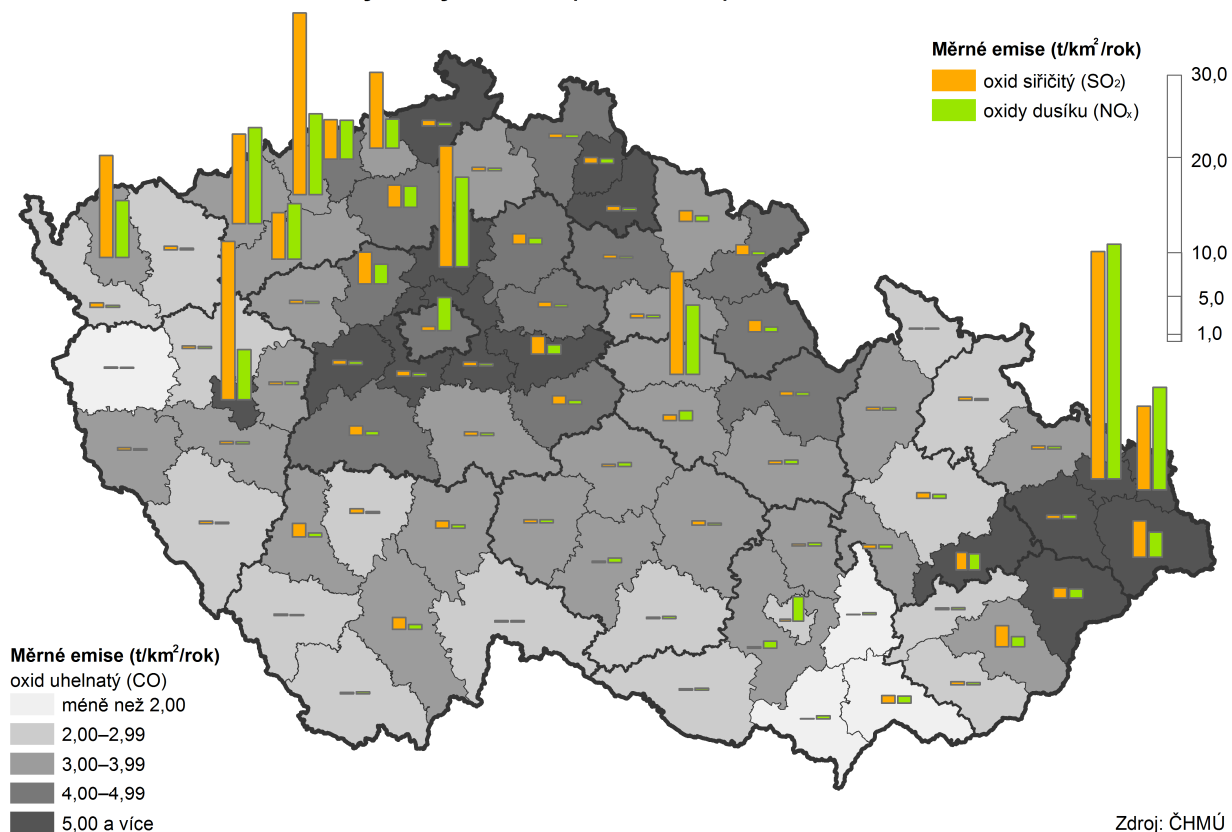
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu již druhým rokem klesá, v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014 o 1,4 p. b. na 12,4 %. Nejvyšší podíl mezi kraji dosahuje Zlínský kraj (18,7%), nejméně ekologicky třídí odpad obyvatelé ve Středočeském kraji (12,0% podíl).

4.5 Emise

Z dlouhodobého pohledu dochází ke snižování emisí znečišťujících látek, meziročně je však patrný jejich nárůst.

Z dlouhodobého pohledu v Libereckém kraji dochází (s výjimkou roku 2015) k postupnému snižování emisí znečišťujících látek, jak stacionárních zdrojů (REZZO1–3), tak mobilních zdrojů (REZZO 4). Do skupiny těchto látek patří tuhé emise v ovzduší, oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (NO_x) a oxid uhelnatý (CO), který je dlouhodobě největším znečišťovatelem ovzduší. V roce 2015 bylo všemi znečišťujícími zdroji (REZZO 1–4) v Libereckém kraji vyprodukováno 16 384 tun oxidu uhelnatého, v porovnání s rokem 2014 došlo ke zvýšení objemu o 5,4 %, v porovnání s rokem 2010 však k poklesu o 23,1 %. K meziročnímu navýšení došlo také téměř ve všech krajích, nejvyšší nárůst vykázal Moravskoslezský kraj (o 20 808 tun, tj. o 14,9 %). Situace se mírně zlepšila pouze v Hlavním městě Praze (pokles o 0,7 %). Klíčovým producentem oxidu uhelnatého jsou tzv. malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv, na které připadlo 82,0 % celkové produkce. Měrné emise oxidu uhelnatého v Libereckém kraji v roce 2015 dosáhly 5,18 tun na km² a v rámci mezikrajského srovnání se jednalo o 6. nejvyšší hodnotu. Negativní prvenství měl v tomto směru Moravskoslezský kraj s 29,61 t/km².

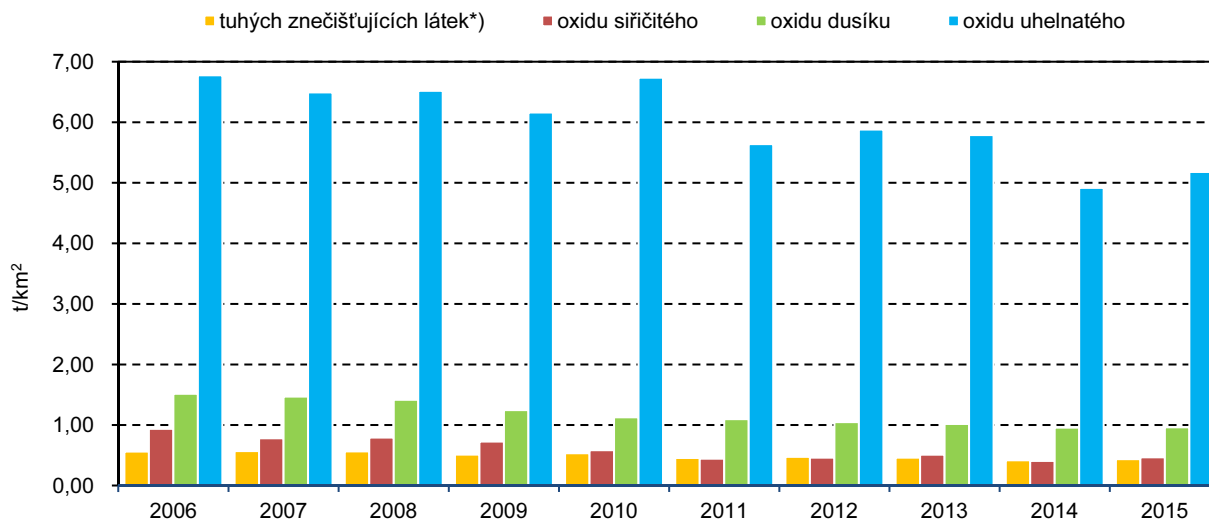
Měrné emise vybraných látek (REZZO 1-3) v okresech v roce 2015

Kraj produkuje druhé nejnižší emise NOx ...

Produkce oxidů dusíku v Libereckém kraji meziročně vzrostla o 0,5 % na 3 043 tun. V přepočtu na km² to znamenalo 0,96 tun, což byla druhá nejnižší hodnota mezi kraji České republiky. Emise v tomto případě produkují především mobilní zdroje (REZZO 4), na které připadly dvě třetiny celkového objemu emisí NO_x.

Graf 4.5 Měrné emise REZZO 1–4 podle zdroje znečištění v Libereckém kraji

*) zahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

... a třetí nejnižší emise SO₂.

Všemi znečišťujícími zdroji bylo v roce 2015 v Libereckém kraji vyprodukováno také 1 476 tun oxidu siřičitého (meziročně více o 14,5 %), na 1 km² tak připadlo 0,47 tun (3. nejnižší údaj mezi kraji). Hlavním původcem tohoto znečištění byly malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv (82,6 %).

V roce 2015 zatížilo ovzduší Libereckého kraje také 1 350 tun tuhých znečišťujících látek (tj. 0,44 t na km²), tedy o 4,5 % více než v roce předchozím a o 18,2 % méně při srovnání s rokem 2010.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
Živě narození mimo manželství (%)															
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
Index stáří k 31. 12. (%)															
2011	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté období															
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
2016	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1	77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté období															
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
2016	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8	82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
2014	7,5	5,0	6,4	6,2	5,7	8,2	10,7	7,7	6,4	6,2	7,4	8,2	8,8	7,4	9,8
2015	6,2	4,2	5,4	5,1	4,6	7,1	8,9	6,4	5,0	5,1	6,2	7,0	7,0	6,0	8,6
2016	5,2	3,4	4,3	4,3	3,6	5,5	7,8	5,2	3,8	4,0	5,2	6,1	5,9	4,9	7,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
2014	3,4	2,0	2,7	2,2	2,2	4,1	5,6	3,4	2,5	2,4	3,1	3,7	4,1	3,0	5,1
2015	2,7	1,7	2,2	1,6	1,7	3,4	4,6	2,7	1,8	1,7	2,4	3,0	3,1	2,3	4,4
2016	2,1	1,3	1,6	1,2	1,2	2,5	3,7	2,0	1,2	1,1	1,8	2,5	2,3	1,7	3,7
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	196,7	261,8	214,6	187,3	196,4	176,0	175,5	182,2	188,3	182,7	188,2	190,7	177,7	181,8	178,3
2012	198,5	259,8	218,1	187,9	201,0	174,1	173,2	183,3	192,1	188,1	188,8	195,1	180,2	184,6	179,2
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	211,6	273,2	224,5	198,0	216,6	192,0	183,0	196,6	208,8	200,6	203,3	212,9	191,7	201,6	191,5
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 934	30 209	25 522	24 027	25 389	22 691	23 994	24 841	23 873	23 693	24 032	24 701	23 165	23 363	24 163
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2010	10 138	10 855	10 198	10 024	10 088	9 944	10 057	10 064	10 009	9 913	9 853	10 016	9 837	9 910	10 218
2011	10 567	11 304	10 643	10 459	10 520	10 349	10 476	10 489	10 444	10 337	10 285	10 443	10 253	10 333	10 642
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2010	19,1	10,6	16,5	19,3	22,4	21,0	22,0	17,7	18,9	22,6	24,5	17,9	20,7	19,6	22,6
2011	21,6	11,7	18,9	22,2	24,9	24,0	24,5	20,5	21,7	25,6	27,1	20,3	23,8	22,4	25,2
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let, jmenovatel data ČSÚ k 31. 12.

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	384,3	810,8	346,4	320,4	354,5	273,8	302,3	294,5	331,2	321,0	316,5	362,0	297,0	324,5	329,4
2012	386,3	807,6	349,5	327,5	347,0	272,4	303,1	300,0	333,4	306,4	324,0	372,1	300,8	324,6	332,8
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	432,0	881,4	399,7	361,7	404,6	291,3	334,2	335,2	378,3	349,0	353,6	425,0	339,6	381,2	357,9
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP - předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2011	102,0	99,4	106,5	99,9	102,5	98,9	98,7	103,2	101,4	103,7	103,5	103,2	103,0	103,1	104,0
2012	99,2	99,7	99,2	100,5	95,9	98,7	99,5	99,8	98,2	93,4	100,2	101,4	99,4	97,5	99,5
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	104,5	104,6	106,6	103,7	103,4	101,8	107,0	105,2	104,5	104,2	103,1	104,0	105,8	103,7	102,8
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015 ¹⁾	36,3	41,3	29,3	33,3	20,0	33,1	23,0	40,9	44,3	38,3	41,5	36,6	35,5	31,6	
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ na 1 000 obyvatel															
2011	3 643	10 459	1 414	4 178	2 328	14 402	1 193	4 907	5 577	1 839	1 839	1 877	2 320	2 598	1 467
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji (sekce CZ-NACE B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl, D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu)

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)															
2010	2,0	2,7	2,0	0,9	0,9	2,8	10,8	0,6	1,2	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2011	2,0	1,0	2,0	0,8	0,9	2,6	11,5	0,4	1,1	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,8
2013	1,8	1,0	1,9	0,8	0,9	2,9	7,8	0,5	1,0	2,7	0,3	0,3	0,7	1,2	3,7
2014	1,6	0,5	1,8	0,7	0,9	2,9	6,9	0,4	0,9	2,6	0,3	0,3	0,7	1,1	3,5
2015	1,6	0,5	1,8	0,6	0,9	2,9	6,3	0,5	0,9	2,6	0,3	0,2	0,7	1,1	3,3
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km²)															
2010	2,8	17,2	2,9	1,1	1,3	3,0	10,6	1,1	1,4	3,4	1,4	2,0	1,7	1,7	5,1
2011	2,6	15,1	2,7	1,1	1,2	2,6	9,8	1,1	1,4	3,2	1,4	1,9	1,7	1,6	4,7
2012	2,5	13,8	2,6	1,0	1,2	2,5	8,5	1,0	1,3	3,1	1,3	1,8	1,6	1,6	4,4
2013	2,3	13,4	2,4	1,0	1,2	2,2	7,4	1,0	1,4	3,0	1,3	1,7	1,6	1,5	4,5
2014	2,2	12,7	2,3	0,9	1,0	2,0	6,4	1,0	1,3	3,1	1,3	1,7	1,5	1,5	4,2
2015	2,1	11,8	2,3	0,9	1,0	2,1	5,9	1,0	1,3	2,8	1,2	1,6	1,5	1,5	4,1
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2010	1 942	5 676	1 195	1 799	1 850	556	1 737	656	904	710	643	2 014	848	1 674	2 126
2011	1 898	4 646	1 478	1 554	1 727	579	1 937	1 058	717	768	769	1 902	967	1 575	2 529
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2000–2016

	Měsíční jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
OBYVATELSTVO										
Obyvatelstvo ¹⁾	osoby	429 121	427 396	427 321	427 722	427 563	429 031	430 774	433 948	437 325
v tom ve věku:										
0–14 let		72 524	70 969	69 673	68 107	66 954	65 672	64 607	64 489	64 521
15–64 let		301 422	301 650	302 953	304 772	305 218	306 991	308 672	310 659	312 102
65 a více let		55 175	54 777	54 695	54 843	55 391	56 368	57 495	58 800	60 702
Průměrný věk ¹⁾	roky	38,1	38,4	38,6	38,9	39,2	39,4	39,7	39,8	40,0
Sňatky		2 458	2 362	2 425	2 067	2 254	2 278	2 339	2 564	2 343
Rozvody		1 307	1 448	1 466	1 504	1 468	1 394	1 548	1 537	1 400
Živé narození	osoby	4 090	4 013	4 132	4 045	4 312	4 271	4 466	5 045	5 220
Zemřelí	osoby	4 526	4 355	4 473	4 460	4 349	4 227	4 143	4 289	4 295
Přistěhovalí	osoby	3 264	3 508	4 729	5 303	4 448	5 354	5 780	7 349	6 537
Vystěhovalí	osoby	2 719	4 017	4 463	4 487	4 570	3 930	4 360	4 931	4 085
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-436	-342	-341	-415	-37	44	323	756	925
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	545	-509	266	816	-122	1 424	1 420	2 418	2 452
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	109	-851	-75	401	-159	1 468	1 743	3 174	3 377
SOCIÁLNÍ VÝVOJ										
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	119,4	128,1	136,1	139,1	144,2	151,9	162,6	169,4	174,9
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	215,2	215,7	215,7	214,6	218,2	215,6	215,3	212,2	209,5
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	140,6	140,4	141,4	143,9	141,9	145,8	149,0	155,6	161,5
Míra ekonomické aktivity	%	60,5	60,6	60,4	59,9	60,6	59,7	59,1	57,7	56,5
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾	osoby	14 016	15 987	19 334	21 065	20 299	18 923	17 258	14 566	16 605
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾	%	.	.	.	.	.	5,74	5,18	4,35	5,03
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 215	6 731	6 757	6 998	7 202	7 676	8 114	8 670	9 563
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,2	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	osoby									
mateřských škol		12 495	12 483	12 518	12 660	12 723	12 563	12 601	12 878	13 406
základních škol		48 227	46 877	45 574	43 884	42 288	40 430	38 850	37 630	36 403
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	.	21 686	21 497	21 487	21 375	20 656	20 203
vysokých škol ³⁾		.	5 915	5 976	6 220	6 280	6 646	7 239	8 150	9 070
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel		37,4	33,9	38,4	36,7	35,9	35,1	34,4	37,1	35,5
EKONOMICKÝ VÝVOJ										
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	90 082	96 478	99 051	95 556	102 396	113 823	120 553	125 101	127 616
předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)	%	105,0	102,2	101,7	95,4	104,5	112,6	106,5	101,2	103,5
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	.	728,3	766,1	816,8	867,7	1 109,8	1 399,9	1 339,6	1 516,6
Registrované ekonomické subjekty ¹⁾		89 752	93 186	102 924	107 354	108 207	109 557	111 299	112 830	114 491
Zemědělská produkce	mil. Kč	.	.	.	1 597	2 021	1 828	1 903	2 246	2 316
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	51 277	50 840	51 546	48 555	46 222	48 087	53 223	52 419	49 756
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁵⁾	mil. Kč	6 385	6 891	6 474	7 856	8 147	8 476	8 379	8 289	9 873
Dokončené byty		1 001	869	983	1 143	1 316	1 133	1 024	1 198	1 355
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	osoby	840 134	830 177	870 801	796 138	754 776	768 061	802 499	709 225	703 787
VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (ŽP)										
Zemědělská půda ¹⁾	ha	141 096	140 953	140 880	140 792	140 682	140 578	140 477	140 307	140 188
z toho orná půda		71 261	70 767	70 519	69 776	69 374	68 812	68 381	67 690	67 138
Nezemědělská půda ¹⁾	ha	175 216	175 336	175 409	175 504	175 618	175 725	175 819	175 993	176 110
z toho:										
lesní pozemky		139 613	139 660	139 711	139 827	139 890	139 923	140 024	140 141	140 233
zastavěné plochy a nádvoří		5 055	5 036	5 030	5 030	5 037	5 020	5 017	5 226	5 226
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	109,5	108,2	108,1	105,7	102,6	95,3	95,5	98,3	89,3
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	.	216	305	288	284	276	277	286	315
Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	.	1 354	1 157	1 465	1 175	1 070	917	1 692	2 249

¹⁾ stav k 31. 12.

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji k 31. 12.

⁴⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji; průměrný evidenční počet zaměstnanců

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Měsíční jednotka	
439 027	439 942	⁶⁾ 438 600	438 594	438 609	438 851	439 639	440 636	osoby	OBYVATELSTVO Obyvatelstvo ¹⁾
									v tom ve věku:
65 264	66 347	⁶⁾ 67 139	67 715	68 196	68 701	69 406	70 382		0–14 let
311 091	309 203	⁶⁾ 303 874	299 670	296 026	292 832	289 890	286 937		15–64 let
62 672	64 392	⁶⁾ 67 587	71 209	74 387	77 318	80 343	83 317		65 a více let
40,1	40,3	⁶⁾ 40,6	40,9	41,1	41,4	41,6	41,8	roky	Průměrný věk ¹⁾
2 094	1 928	1 954	1 929	1 877	1 849	2 031	2 126		Sňatky
1 401	1 351	1 296	1 142	1 311	1 236	1 235	1 102		Rozvody
5 206	5 120	4 654	4 592	4 535	4 435	4 683	4 960	osoby	Živě narození
4 313	4 251	4 228	4 386	4 423	4 346	4 558	4 385	osoby	Zemřelí
5 069	4 396	3 946	3 950	4 236	4 550	4 764	4 834	osoby	Přistěhovalí
4 260	4 350	3 692	4 162	4 333	4 397	4 101	4 412	osoby	Vystěhovalí
893	869	426	206	112	89	125	575	osoby	Přirozený přírůstek/úbytek
809	46	254	-212	-97	153	663	422	osoby	Přírůstek/úbytek stěhováním
1 702	915	680	-6	15	242	788	997	osoby	Celkový přírůstek/úbytek
									SOCIÁLNÍ VÝVOJ
181,4	185,1	182,2	183,3	183,7	190,4	196,6	.	tis. Kč	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
214,0	216,6	213,4	213,8	213,7	214,8	216,9	218,5	tis. osob	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
159,5	157,1	158,0	157,5	156,9	155,4	153,1	151,7	tis. osob	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,3	58,0	57,5	57,6	57,7	58,0	58,6	59,0	%	Míra ekonomické aktivity
26 273	25 653	23 286	24 185	25 909	23 496	19 507	16 104	osoby	Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾
8,29	8,06	7,35	7,75	8,46	7,72	6,36	5,17	%	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾
9 984	10 064	10 489	10 708	10 900	11 005	11 269	11 381	Kč	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,7	3,7	3,8	3,8	3,8	3,9	4,0	.	osoby	Lékaři na 1 000 obyvatel
13 718	14 329	14 866	15 400	15 675	15 745	15 510	15 178	osoby	Děti, žáci a studenti k 30. 9.
35 427	35 206	35 350	35 628	36 499	37 561	38 826	39 911		mateřských škol
19 853	19 049	17 992	16 889	16 192	15 808	15 409	15 184		základních škol
9 612	9 465	8 809	8 317	7 882	7 151	6 442	5 914		středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
33,5	31,3	31,2	29,6	31,8	28,5	25,4	20,9		vysokých škol ³⁾
123 138	126 195	129 025	131 580	132 469	139 430	147 208	.	mil. Kč	Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel
93,5	104,7	103,2	99,8	98,7	101,6	105,2	.	%	EKONOMICKÝ VÝVOJ
1 435,2	1 451,6	1 861,2	2 860,4	2 366,3	2 614,0	2 520,0	.	mil. Kč	Hrubý domácí produkt předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)
114 990	117 230	118 766	119 908	⁷⁾ 114 472	115 262	116 006	116 675	mil. Kč	Výdaje na výzkum a vývoj celkem
1 842	1 849	2 163	2 277	2 373	2 479	⁸⁾ 2 292	.	mil. Kč	Registrované ekonom. subjekty ¹⁾
41 412	40 101	40 211	40 429	40 369	41 737	43 395	44 021	fyz. os.	Zemědělská produkce
8 973	8 607	8 231	7 579	6 706	6 230	9 149	7 943	mil. Kč	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
1 480	1 256	957	1 252	774	681	628	786	mil. Kč	Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁵⁾
652 987	632 568	632 794	⁹⁾ 753 932	752 732	700 144	820 802	863 520	osoby	Dokončené byty
140 090	140 013	139 896	139 826	139 748	139 690	139 521	139 350	osoby	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
66 503	66 142	65 640	65 190	64 933	64 708	64 160	63 416	ha	VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (ŽP)
176 203	176 291	176 442	176 516	176 598	176 652	176 823	176 998	ha	Zemědělská půda ¹⁾
140 275	140 402	140 611	140 789	140 806	140 893	141 007	141 018		z toho orná půda
5 230	5 239	5 233	5 240	5 258	5 253	5 249	5 242		z toho:
89,9	87,0	86,5	84,0	82,0	86,9	86,5	86,6	litr/den	lesní pozemky
284	282	287	276	265	271	266	.	kg	zastavěné plochy a nádvoří
3 826	2 089	3 445	2 973	2 173	1 106	1 258	.	Kč	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
									Produktce komunál. odpadu na 1 obyv.
									Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semifinitivní výsledky

⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	438 600	438 594	438 609	438 851	439 639	440 636
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	3,8	3,8	3,8	3,9	4,1	4,2
v tom:							
muži		214 983	215 119	215 178	215 413	215 907	216 556
ženy		223 617	223 475	223 431	223 438	223 732	224 080
Sňatky	počet	1 954	1 929	1 877	1 849	2 031	2 126
Rozvody	počet	1 296	1 142	1 311	1 236	1 235	1 102
Rozvody na 100 sňatků	počet	66,3	59,2	69,8	66,8	60,81	51,83
Živě narození	osoby	4 654	4 592	4 535	4 435	4 683	4 960
z toho mimo manželství	%	47,4	48,4	49,8	52,0	53,7	54,2
Úhrnná plodnost ²⁾		1,478	1,495	1,507	1,510	1,629	1,769
Potraty	počet	1 962	1 939	1 843	1 928	1 880	1 842
z toho umělá přerušení těhotenství		1 215	1 179	1 126	1 165	1 106	1 119
Potraty na 100 narozených	počet	42,1	42,1	40,5	43,2	40,0	37,0
Zemřelí celkem	osoby	4 228	4 386	4 423	4 346	4 558	4 385
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 117	2 211	2 110	2 044	2 015	1 925
novotvary		1 124	1 164	1 155	1 122	1 170	1 111
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	426	206	112	89	125	575
Přistěhovalí celkem	osoby	3 946	3 950	4 236	4 550	4 764	4 834
z toho z ciziny		620	799	863	1 047	1 285	1 298
Vystěhovalí celkem	osoby	3 692	4 162	4 333	4 397	4 101	4 412
z toho do ciziny		183	616	725	584	420	461
Přírůstek/ úbytek stěhováním celkem	osoby	254	-212	-97	153	663	422
z toho s cizinou		437	183	138	463	865	876
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	680	-6	15	242	788	997
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,6	10,5	10,3	10,1	10,7	11,3
zemřelí	‰	9,7	10,0	10,1	9,9	10,4	10,0
přirozený přírůstek/úbytek	‰	1,0	0,5	0,3	0,2	0,3	1,3
přistěhovalí	‰	9,0	9,0	9,7	10,4	10,8	11,0
vystěhovalí	‰	8,4	9,5	9,9	10,0	9,3	10,0
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	0,6	-0,5	-0,2	0,3	1,5	1,0
celkový přírůstek/úbytek	‰	1,6	-0,0	0,0	0,6	1,8	2,3
Mrtvorozenost	‰	1,7	3,7	3,3	7,0	4,5	3,2
Kojenecká úmrtnost	‰	3,4	2,8	4,4	2,5	2,1	2,6
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,7	1,7	2,0	1,6	1,1	2,4
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0–14 let	osoby	67 139	67 715	68 196	68 701	69 406	70 382
	%	15,3	15,4	15,5	15,7	15,8	16,0
15–64 let	osoby	303 874	299 670	296 026	292 832	289 890	286 937
	%	69,3	68,3	67,5	66,7	65,9	65,1
65 a více let	osoby	67 587	71 209	74 387	77 318	80 343	83 317
	%	15,4	16,2	17,0	17,6	18,3	18,9
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,6	40,9	41,1	41,4	41,6	41,8
v tom:							
muži		39,2	39,4	39,7	39,9	40,1	40,3
ženy		42,0	42,3	42,5	42,8	42,9	43,1
Index stáří ^{1),3)}	%	100,7	105,2	109,1	112,5	115,8	118,4
Index ekonomického zatížení ^{1),4)}	%	44,3	46,4	48,2	49,9	51,7	53,6
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry)							
muži	roky	74,77	75,26	75,06	75,09	75,67	76,15
ženy	roky	80,77	80,79	80,95	81,47	81,45	81,82
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry)							
muži	roky	15,52	15,83	15,57	15,59	16,03	16,31
ženy	roky	18,89	18,91	18,96	19,32	19,26	19,70

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

³⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁴⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab.3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let							
z toho podle dosaženého vzdělání:	tis. osob	373,4	371,3	370,6	370,2	370,0	370,2
základní a bez vzdělání	%	17,7	18,9	17,5	16,5	16,5	15,4
střední bez maturity	%	40,4	39,2	38,4	37,7	37,9	38,2
střední s maturitou	%	29,8	29,7	29,4	31,8	32,3	31,4
vysokoškolské ²⁾	%	12,0	12,1	14,7	13,9	13,3	15,0
Pracovní síla (ekonomicky aktivní obyvatelstvo)	tis. osob	214,7	213,8	213,7	214,8	216,9	218,5
v tom:							
zaměstnaní v NH		199,1	193,8	196,0	200,8	205,0	208,9
z toho ženy		83,4	82,7	84,8	84,6	87,6	91,4
nezaměstnaní		15,6	20,0	17,7	14,0	11,9	9,6
z toho ženy		7,7	9,6	9,5	8,5	6,9	5,1
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	158,7	157,5	156,9	155,4	153,1	151,7
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	2,1	2,4	1,4	1,4	1,6	2,0
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	49,3	46,5	47,7	47,6	47,4	45,6
terciární (služby)	%	48,6	51,1	50,9	51,0	51,1	52,5
Zaměstnaní v NH podle postavení							
v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	80,0	81,3	83,3	82,2	82,7	84,1
zaměstnavatelé	%	3,3	2,4	1,9	2,6	2,5	2,7
pracující na vlastní účet	%	15,3	15,6	13,7	14,5	14,1	12,4
Míra ekonomické aktivity	%	57,5	57,6	57,7	58,0	58,6	59,0
v tom:							
muži		68,2	67,3	66,3	67,6	67,9	67,6
ženy		47,4	48,4	49,5	48,9	49,8	50,8
Míra zaměstnanosti	%	53,3	52,2	52,9	54,2	55,4	56,4
v tom:							
muži		63,8	61,5	61,7	64,5	65,2	65,1
ženy		43,4	43,3	44,5	44,5	46,1	48,2
Obecná míra nezaměstnanosti	%	7,2	9,3	8,3	6,5	5,5	4,4
v tom:							
muži		6,4	8,5	6,9	4,5	4,1	3,7
ženy		8,4	10,4	10,0	9,1	7,3	5,3
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12.							
(MPSV, evidence úřadů práce)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	23 286	24 185	25 909	23 496	19 507	16 104
z toho:							
ženy		12 009	12 346	13 286	12 317	10 322	8 528
absolventi škol a mladiství		1 456	1 788	1 674	1 245	974	811
osoby se zdravotním postižením		2 937	2 870	2 927	2 746	2 557	2 219
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		5 685	4 492	4 979	4 888	4 639	4 372
dosažitelní		22 323	23 330	25 097 ¹⁾	22 620	18 444	14 863
v tom podle věku:							
do 19 let		1 214	1 190	1 023	891	763	666
20–24 let		3 181	3 340	3 361	2 830	2 071	1 522
25–34 let		5 145	5 265	5 748	4 959	4 058	3 299
35–44 let		5 378	5 578	6 212	5 831	4 844	3 908
45–54 let		5 130	5 150	5 390	5 005	4 216	3 577
55 a více let		3 238	3 662	4 175	3 980	3 555	3 132
průměrný věk	roky	38,9	38,5	39,3	40,3	40,9	41,4
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	6 627	7 012	7 526	7 056	6 103	5 360
střední bez maturity	osoby	10 412	10 693	11 141	9 995	7 893	6 403
střední s maturitou	osoby	5 153	5 233	5 870	5 157	4 321	3 373
vyšší odborné vč. nástavbového	osoby	162	165	182	172	151	115
vysokoškolské	osoby	932	1 082	1 190	1 116	1 039	853

Tab.3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 985	1 967	2 978	2 703	2 368	1 916
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 869	6 429	8 183	7 262	5 925	4 729
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		6 760	6 485	8 357	6 713	5 402	4 350
nekvalifikovaní (třída 9)		6 067	4 930	6 145	6 266	5 247	4 593
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	6 505	6 431	6 273	5 827	5 547	5 214
3–6 měsíců	osoby	4 376	4 446	4 362	3 751	3 252	2 823
6–12 měsíců	osoby	3 922	4 560	4 815	3 817	2 972	2 466
od 1 roku do 2 let	osoby	3 755	3 809	4 635	3 869	2 454	1 843
více než 2 roky	osoby	4 728	4 939	5 824	6 232	5 282	3 758
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 448	6 002	6 200	5 884	6 126	6 317
Podíl nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	7,34	7,75	8,46	7,72	6,36	5,17
v tom:							
muži		7,07	7,55	8,21	7,30	5,94	4,84
ženy		7,62	7,97	8,71	8,14	6,80	5,52
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob ⁵⁾	%	2,8	2,9	3,5	3,4	2,7	2,0
Pracovní místa v evidenci úřadu práce celkem	počet	1 780	1 831	2 549	3 596	5 947	5 607
Uchazeči o zaměstnání							
na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	počet	13,08	13,21	10,16	6,53	3,28	2,87
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DÚCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	79 838	80 375	80 548	83 565	86 348	.
na 1 obyvatele	Kč	182 224	183 256	183 701	190 434	196 624	.
průměr ČR = 100	%	92,6	92,3	92,6	92,9	92,9	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁶⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	23 240	23 850	24 381	25 114	26 358	27 326
v tom:							
muži		25 609	26 073	26 745	27 629	29 250	30 051
ženy		20 394	21 070	21 466	21 964	22 918	24 128
Medián mezd	Kč	21 017	21 672	21 993	22 772	23 946	24 841
v tom:							
muži		22 840	23 339	23 576	24 500	25 813	26 797
ženy		19 171	19 744	20 149	20 713	21 518	22 457
ŠKOLSTVÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		14 866	15 400	15 675	15 745	15 510	15 178
základních škol		35 350	35 628	36 499	37 561	38 826	39 911
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		17 992	16 889	16 192	15 808	15 409	15 184
vyšších odborných škol (denní studium)		492	473	429	385	314	233
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		12 460	12 090	11 535	10 865	9 941	9 388
s místem výuky v kraji		8 806	8 316	7 880	7 151	6 442	5 914
z toho v prezenčním studiu	%	71,1	71,7	73,4	73,6	73,2	72,6
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	2 047	2 089	1 823	1 760	1 582	1 398
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	1 648	1 648	1 686	1 700	1 748	.
z toho v nestátních zařízeních		1 639	1 641	1 678	1 693	1 741	.
na 1 000 obyvatel	počet	3,8	3,8	3,8	3,9	4	.
Nemocnice							
lůžka	počet	2 613	2 600	2 454	2 474	2 449	.
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	87 535	89 859	88 601	89 136	85 829	.
průměrná ošetrovací doba	dny	7,6	7,3	7,5	7,5	8	.
využití lůžek	dny	250,6	254,0	268,7	272,2	268,8	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,915	3,911	4,152	4,072	4,449	4,702
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	44,0	44,6	42,4	42,8	40,2	39,8

Tab.3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA⁷⁾							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	v tis.	550,5	526,4	529,4	534,1	520,6	485,9
z toho přidavek na dítě		268,3	258,1	252,1	245,0	229,5	211,8
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 626,6	1 584,8	1 641,8	1 667,6	1 665,9	1 542,9
z toho přidavek na dítě		160,9	154,1	150,6	146,5	137,3	126,4
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 713	3 613	3 745	3 800	3 793	3 505
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory	počet	922	1 038	962	988	950	1 048
Lůžka v domovech se zvláštním režimem	počet	347	381	321	416	380	610
Lůžka pro osoby se zdravotním postižením	počet	342	336	309	305	329	342
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (MPSV, ČSSZ; stav v prosinci)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁸⁾	počet	97 614	98 014	98 479	99 332	100 473	101 501
z toho ženy		61 030	60 894	60 843	61 133	61 546	61 802
Příjemci starobního důchodu sólo (bez souběhu)	počet	73 021	73 440	73 994	74 968	76 210	77 228
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{8) 9)}	počet	19 984	21 000	21 952	22 981	23 915	24 737
z toho ženy		11 675	12 170	12 662	13 239	13 710	14 187
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu) v tom:	%	20,5	21,4	22,3	23,1	23,8	24,4
muži		22,7	23,8	24,7	25,5	26,2	26,6
ženy		19,1	20,0	20,8	21,7	22,3	23,0
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ¹⁰⁾ v tom:	Kč	10 489	10 708	10 900	11 005	11 269	11 381
muži		11 547	11 784	11 987	12 099	12 382	12 493
ženy		9 622	9 810	9 981	10 072	10 313	10 413
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹⁰⁾ na mzdovém mediánu	%	49,9	49,4	49,6	48,3	47,1	45,8
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	776 979	682 503	712 566	754 064	815 671	913 776
z toho dávky:							
nemocenské		519 545	436 723	459 489	507 974	561 430	627 216
peněžitá pomoc v mateřství		233 006	218 805	218 867	212 448	213 031	238 835
ošetřovné		24 139	26 429	33 842	33 200	40 920	47 351
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy na 1000 obyvatel	počet	13 674	13 003	13 963	12 504	11 154	9 186
Objasněné trestné činy	počet	6 559	5 801	6 195	5 999	5 409	4 849
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	26	25	20	28	23	19

¹⁾ v roce 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

²⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁷⁾ data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

⁸⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁹⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹⁰⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹¹⁾ ve věku 15–64 let

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	129 025	131 580	132 469	139 430	147 208	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	103,2	99,8	98,7	101,6	105,2	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	294 489	300 005	302 114	317 744	335 210	.
průměr ČR = 100	%	76,6	77,7	77,5	77,5	77,6	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	665 513	699 477	706 580	715 125	746 987	.
průměr ČR = 100	%	83,2	87,3	87,6	84,7	84,9	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	116 441	118 247	118 576	126 065	132 357	.
v tom sektory:							
primární	%	1,9	2,2	2,2	2,3	2,0	.
sekundární	%	44,3	45,7	46,5	47,1	47,8	.
terciární	%	53,8	52,1	51,3	50,6	50,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	31 363	33 433	28 722	34 490	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	71 583	76 228	65 505	78 599	.	.
průměr ČR = 100	%	70,4	76,2	67,0	76,3	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	193 873	188 112	187 479	194 973	197 069	.
z toho zaměstnanci		160 553	159 798	162 873	168 275	170 793	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	30 854	31 522	31 796	33 150	34 240	.
v tom:							
přímé náklady		22 317	22 853	23 050	24 026	24 748	.
sociální požitky		315	294	273	287	315	.
sociální náklady a výdaje		8 005	8 180	8 265	8 621	8 932	.
personální náklady a výdaje		277	248	272	320	374	.
daně a dotace		-61	-53	-64	-104	-129	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	1 861	2 860	2 366	2 614	2 520	.
z toho:							
mzdové		842	995	1 074	1 242	1 193	.
financované z veřejných zdrojů ČR		662	565	613	674	646	.
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	1 756	1 912	2 068	2 112	2 116	.
z toho výzkumní pracovníci		991	939	977	1 055	1 105	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající: ²⁾							
osobní počítač	%	54,4	60,4	63,5	68,8	71,2	.
přístup k internetu	%	53,0	59,8	63,0	69,1	71,2	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ³⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	118 766	119 908	114 472	115 262	116 006	116 675
z toho fyzické osoby		95 268	95 852	93 367	95 096	95 300	95 262
z toho živnostníci		90 675	91 117	82 647	84 731	85 501	86 236
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou k 31. 12.	počet	58 376	59 537	56 799	55 462	54 618	54 016
z toho fyzické osoby		45 249	45 392	43 942	43 558	43 766	43 364
z toho živnostníci		41 814	41 895	37 628	38 402	38 168	38 119
Vzniklé subjekty	počet	3 889	3 660	3 219	2 959	3 256	3 325
z toho fyzické osoby		2 998	2 757	2 456	2 269	2 494	2 399
z toho živnostníci		2 926	2 690	2 187	2 190	2 102	2 238
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁴⁾	mil. Kč	2 163	2 277	2 373	2 479	2 292	.
z toho:							
rostlinná produkce		1 160	1 278	1 316	1 336	1 264	.
živočišná produkce		936	925	984	1 053	944	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	98 323	102 113	100 219	99 735	98 450	100 674
z toho orná		38 339	40 036	38 188	37 691	38 326	39 141
Sklizeň	t						
obilovin		112 212	92 967	105 398	122 216	116 517	116 415
brambor		6 392	4 774	3 991	4 659	3 614	5 279
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	46 726	45 606	45 035	45 942	47 365	49 166
prasata	počet	24 942	22 712	20 689	21 108	22 124	22 319
drůbež	počet	73 799	82 893	55 917	60 496	77 856	78 321
Výroba jatečného skotu	t ž.hm.	5 581	5 096	4 564	4 831	5 347	5 177
Výroba jatečných prasat	t ž.hm.	3 388	3 424	3 402	2 920	2 831	3 186
Výroba jatečné drůbeže	t ž.hm.	2 769	3 157	3 975	2 834	2 519	2 888
Výroba mléka	tis. l	69 948	69 824	70 402	73 249	76 941	76 106
Snáška vajec (komzumních)	tis. ks	1 057	1 386	1 287	1 246	1 261	1 162

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	854	765	797	922	778	796
Těžba dřeva	m ³ b. k.	549 301	518 670	593 104	620 061	576 218	527 125
z toho nahodilá živelní		34 657	49 244	31 285	30 854	101 504	58 853
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet podniků	počet	104	101	99	103	104	107
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	115 867	115 768	125 623	142 784	149 143	148 093
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 881	2 863	3 096	3 421	3 437	3 364
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	40 211	40 429	40 425	41 742	43 395	44 021
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	26 183	27 028	27 618	28 297	29 218	30 474
ENERGETIKA (ERÚ)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	307,0	310,3	359,7	339,9	373,1	362,9
podíl na ČR	%	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Spotřeba elektřiny ⁵⁾	GWh	2 497,5	2 513,5	2 509,6	2 372,3	2 416,5	2 494,7
podíl na ČR	%	3,5	3,6	3,6	4,2	4,3	4,3
Spotřeba elektřiny ⁵⁾ v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 650,6	1 714,1	1 637,0	1 579,1	1 582,1	1 625,1
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet podniků	počet	19	21	17	16	16	13
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	3 331	3 279	3 118	2 949	2 877	2 497
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 757	1 504	1 768	1 762	1 751	1 762
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	1 896	2 180	1 764	1 674	1 643	1 417
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	27 673	27 124	26 662	28 072	28 341	29 291
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁶⁾	mil. Kč	8 231	7 579	6 706	6 230	9 149	7 943
z toho pro veřejné zadavatele		3 836	3 461	3 672	3 175	4 663	3 502
VYDANÁ STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	15 421	10 572	7 785	6 830	7 701	8 496
z toho:							
budov (bytových a nebytových)		6 190	6 252	4 509	4 371	5 391	5 667
na ochranu životního prostředí		4 568	775	221	459	471	401
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 734	2 793	2 245	2 211	2 477	2 668
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	839	747	637	749	704	737
z toho v nových rodinných domech		628	571	521	492	484	541
Dokončené byty	počet	957	1 252	774	681	628	786
z toho v nových rodinných domech		646	712	619	522	501	509
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	32 927	34 076	34 210	32 391	30 986	30 617
v novém bytovém domě	Kč	39 078	32 771	48 531	33 845	52 892	47 459
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily včetně dodávkových k 31. 12.	počet	187 007	191 387	191 633	195 482	206 083	213 210
CESTOVNÍ RUCH⁷⁾							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)	počet	756	1 007	989	866	892	904
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	36 553	46 441	45 863	42 607	43 651	43 560
Hosté celkem	osoby	632 794	753 932	752 732	700 144	820 802	863 520
z toho ze zahraničí		145 829	170 427	159 869	143 370	165 553	172 493
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	4,4	4,4	4,4	4,2	4,1	4,1
z toho hostů ze zahraničí		4,6	4,6	4,5	4,4	4,4	4,3

¹⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

³⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje od roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

⁴⁾ v roce 2015 semidefinitivní výsledky

⁵⁾ od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

⁶⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁷⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

⁸⁾ od roku 2014 včetně zahraničních fyzických osob

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	139 896	139 826	139 748	139 690	139 521	139 350
z toho:							
orná půda		65 640	65 190	64 933	64 708	64 160	63 416
zahrady a ovocné sady		8 974	9 001	9 006	9 025	9 033	9 025
trvalé travní porosty		65 254	65 607	65 782	65 929	66 300	66 881
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	176 442	176 516	176 598	176 652	176 823	176 998
z toho:							
lesní pozemky		140 611	140 789	140 806	140 893	141 007	141 018
zastavěné plochy a nádvoří		5 233	5 240	5 258	5 253	5 249	5 242
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	86,5	84,0	82,0	86,9	86,5	86,6
Čistírný odpadních vod (ČOV)	počet	82	81	79	79	79	83
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	68,9	66,4	68,2	68,5	68,9	69,0
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		67,3	64,5	66,2	66,5	67,4	67,8
Podíl čistěných odpadních vod (bez srážkových)	%	99,5	98,2	99,0	97,2	97,9	98,5
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	141 726	141 424	139 991	136 007	135 999	134 250
Produkce kalů z ČOV	t sušiny	5 006	5 365	5 423	5 917	5 872	5 155
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,46	0,47	0,46	0,42	0,44	.
v tom:							
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,38	0,41	0,40	0,35	0,37	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,44	0,46	0,51	0,41	0,47	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,44	0,46	0,51	0,41	0,47	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,10	1,05	1,02	0,96	0,96	.
v tom:							
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,34	0,34	0,33	0,32	0,33	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,76	0,71	0,68	0,64	0,63	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4) ¹⁾	t/km ²	5,64	5,88	5,79	4,92	5,18	.
v tom:							
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		4,57	4,93	4,92	4,11	4,34	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,07	0,95	0,87	0,81	0,83	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ¹⁾	t	463 729	489 270	503 275	446 299	445 377	.
z toho:							
zpracovatelský průmysl	t	116 546	120 111	130 723	136 396	146 264	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	235 125	95 639	111 612	159 384	142 518	.
stavebnictví	t	83 101	226 170	215 970	111 908	109 592	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 058	1 116	1 148	1 017	1 014	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	287	276	265	271	266	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	16,8	13,5	14,6	13,8	12,4	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	48,1	37,3	38,7	37,3	33,0	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	3 445	2 973	2 173	1 106	1 258	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 500 598	989 676	770 224	833 358	614 824	.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	16,6	13,7	4,8	58,0	29,2	.
nakládání s odpadními vodami	%	5,3	13,9	28,0	10,0	30,0	.
nakládání s odpady	%	5,2	8,7	15,9	10,5	18,8	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	3 466 928	3 162 947	3 430 320	3 319 514	3 664 951	.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	0,6	0,8	0,5	1,1	0,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	7,2	7,2	8,2	6,5	5,6	.
nakládání s odpady	%	39,8	33,1	36,4	34,3	27,8	.

¹⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2011 a 2016

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Obyvatelstvo k 31. 12.	2011	438 600	103 152	89 906	170 702	74 840
	2016	440 636	102 975	90 134	173 382	74 145
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	16 660	2 925	3 796	8 230	1 709
	2016	18 705	3 855	3 939	9 115	1 796
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2011	15,3	15,8	15,0	15,5	14,6
	2016	16,0	16,0	15,9	16,4	15,1
15–64 let	2011	69,3	70,8	68,9	69,2	67,9
	2016	65,1	66,5	64,4	65,0	64,4
65 a více let	2011	15,4	18,9	16,1	15,3	17,5
	2016		17,6	19,7	18,6	20,5
Průměrný věk k 31. 12.	2011	40,6	39,6	41,0	40,6	41,7
	2016	41,8	41,2	42,1	41,4	42,9
Index stáří ²⁾	2011	100,7	84,8	107,1	99,1	120,3
	2016	118,4	109,8	124,1	113,7	135,7
Index ekonomického zatížení ³⁾	2011	44,3	41,3	45,1	44,5	47,3
	2016	53,6	50,5	55,2	53,9	55,3
Přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	1,6	-0,9	1,6	3,8	-0,3
	2016	2,3	-0,4	3,2	4,1	0,8
přirozenou měnou	2011	1,0	1,8	0,5	1,5	-0,9
	2016	1,3	0,8	2,2	1,5	0,4
stěhováním	2011	0,6	-2,7	1,1	2,3	0,6
	2016	1,0	-1,2	1,0	2,5	0,4
Neumístění uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem k 31. 12.	2011	23 286	6 519	4 381	8 727	3 659
	2016	16 104	3 365	3 190	6 870	2 679
z toho (%):						
ženy	2011	49,4	52,9	46,3	49,0	47,5
	2016	53,0	53,6	53,6	53,5	50,1
absolventi škol a mladiství	2011	6,3	6,6	7,0	5,2	7,3
	2016	5,0	4,8	5,8	4,6	5,4
osoby se zdravotním postižením	2011	12,6	13,8	14,5	11,1	12,0
	2016	13,8	16,5	11,6	12,1	17,2
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2011	24,4	26,3	23,4	23,5	24,3
	2016	27,1	32,1	23,1	25,0	31,3
dosažitelní	2011	95,9	95,5	93,2	96,6	98,0
	2016	92,3	86,6	89,3	94,2	98,2
ve věku 55 a více let	2011	13,9	14,2	13,3	13,9	14,2
	2016	19,4	21,7	16,6	19,1	21,1
evidovaní 12 a více měsíců	2011	36,4	35,3	36,3	37,1	36,9
	2016	34,8	27,0	37,7	38,2	32,5
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁴⁾	2011	7,35	8,53	6,59	7,14	7,06
	2016	5,17	4,24	4,90	5,75	5,49
v tom:						
muži	2011	7,08	7,55	6,63	6,99	7,13
	2016	4,84	3,95	4,53	5,32	5,36
ženy	2011	7,62	9,52	6,55	7,29	6,98
	2016	5,52	4,54	5,27	6,19	5,64
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁵⁾	2011	2,8	3,2	2,6	2,7	2,7
	2016	1,9	1,3	2,1	2,3	1,8
Lékaři na 1 000 obyvatel	2011	3,8	3,0	3,3	4,3	4,1
	2015	4,0	3,2	3,4	4,8	3,9
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2011	3,915	4,473	4,423	3,556	3,659
	2016	4,702	5,575	4,537	4,450	4,465
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%) ⁶⁾	2011	20,5	16,8	16,8	23,9	21,5
	2016	24,4	20,5	20,5	27,8	26,1
v tom:						
muži	2011	22,7	18,4	18,4	26,8	23,9
	2016	26,6	21,6	22,6	30,3	29,3
ženy	2011	19,1	15,8	15,9	22,2	20,0
	2016	23,0	19,8	19,2	26,2	24,0